

Priznatelj

I
45784

izhajaja
iz
10 let

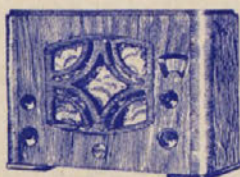
Št. 1. Januar 1936.
Prilozeni sta mehkorezani knjigi:
Povest spulha II. del,
Mali vitez III. del.

KLJUČ SVETA ZA VAS JE

PHILIPS RADIO APARAT

Typa 944 A Din 120.— mesečno.

Typa 944 A 2+1 cevni radio prejemnik z vdelanim dinamičnim zvočnikom, skala z izpisanimi imeni postaj.

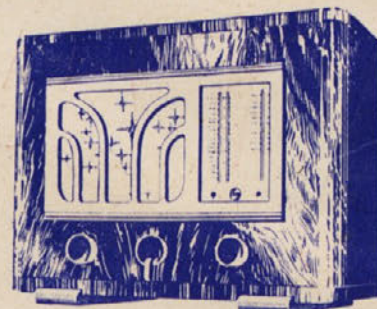
Cena Din 1995.—
na obroke naplačilo . . . Din 159.—
in 18 obrokov po Din 120.—

Typa 947 A Din 160.— mesečno.

Typa 947 A 3+1 cevni radio prejemnik z vdelanim dinamičnim zvočnikom, skala z izpisanimi imeni postaj.

Cena Din 2650.—
na obroke naplačilo . . . Din 192.—
in 18 obrokov po Din 160.—

Typa 510 A Din 270.— mesečno.

Typa 510 A 5+1 cevni oktodni superpozicijski prejemnik z vdelanim dinamičnim zvočnikom, avtomatična regulacija fadanga, skala z izpisanimi imeni postaj.

Cena Din 3825.—
na obroke naplačilo . . . Din 278.—
in 15 obrokov po Din 270.—

Typa 525 A Din 317.— mesečno.

Typa 525 A 5+1 cevni oktodni superpozicijski prejemnik z vdelanim dinamičnim zvočnikom, avtomatična regulacija fadanga, skala z izpisanimi imeni postaj.

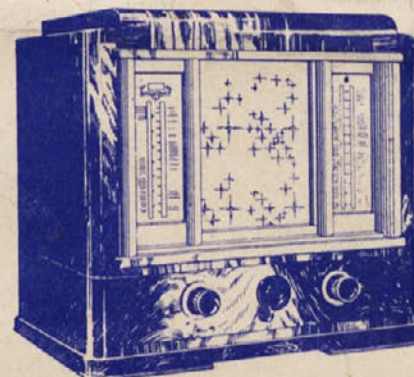
Cena Din 4500.—
na obroke naplačilo . . . Din 332.—
in 15 obrokov po Din 317.—

Typa 535 A Din 458.— mesečno.

Typa 535 A 5+1 cevni oktodni duodiodni triodni superpozicijski prejemnik z vdelanim dinamičnim zvočnikom, avtomatična regulacija fadanga, skala z izpisanimi imeni postaj.

Cena Din 6500.—
na obroke naplačilo . . . Din 467.—
in 15 obrokov po Din 458.—

Typa 536 A Din 553.— mesečno.

Typa 536 A Luksuzni Multi Inductance prejemnik za one, ki se do sedaj niso mogli odločiti za nakup radia. — Sprejema vse valovne dolžine. Čudo tehnike. Ključ vsega sveta. Prosimo Vas, da ga uvrstite med najboljše in najdražje aparate drugih izdelkov.

Cena Din 7850.—
na obroke naplačilo . . . Din 561.—
in 15 obrokov po Din 553.—

PREDVAJANJE BREZOBVEZNO IN BREZPLAČNO PRI:

PHILIPS RADIO ZASTOPSTVO **H. SUTTNER**
NAJVEČJA RADIO INDUSTRIJA SVETA

LJUBLJANA, ALEKSANDROVA 6 - TELEFON 34-70

Hrovat & KOMP

TOVARNA KRANJSKEGA LANENEGA OLJA IN FIRNEŽA
LJUBLJANA

izdeluje:

Firnež vseh vrst Laneno olje Lanene tropine

vedno v zanesljivo prvovrstni kvaleteti!

Zahtevajte ob vsaki priliki izdelke znamke HROVAT

Erika

Kraljica malih
pisalnih strojev

Erika

*pisalni stroj dobite po neverjetno
nizki ceni!*

Najmočnejši in najboljši vseh malih pi-
salnih strojev! Neporušljiv material!
Genijalna konstrukcija! Zahtevajte
tako ponudbe in prospekte!

The Rex Co.

Ljubljana, Gradišče št. 10,
Telefon 22.68

»Priatelj« izhaja vsakega 5. v mesecu.

Naročnina je:

Letno 12 števil revije »Priatelj« Din 62.—

Naročniki zbirke je dobe za polovično ceno Din 32.—

10 mehko vezanih leposlovnih knjig (III. zbirka, 1000 » 100.—

strani mehko vezanih rodbinskih knjig (IV. zbirka, 1000 » 67.—

strani knjig in 12 števil »Priatelja« Din 199.—

Urejuje Emil Podkrajšek v Ljubljani. Odgovoren urednik Jos. Ošlak v Mariboru. Tiska Ljudska tiskarna d. d. v Mariboru, predstavnik Jos. Ošlak v Mariboru. — Uredništvo in upravnništvo sta v Ljubljani, Dalmatinova ul. 10/I. Telefon 24-87.

Naslovna stran je delo Mitje Šviglija. Inicialke je napravil prof. Mirko Subic.

Če se plačuje v obrokih, je mesečna naročnina Din 18.—

Za vezavo v platno po dva dela skupaj se doplača za » 60.—

vsako zbirko » 30.—

Posamezna mehko vezana knjiga (100 strani) » 60.—

Posamezna v platno vezana knjiga (200 strani) » 60.—

Rokopisi se ne vračajo.

030028624

Zima Vas vabi . . .

Opremi e se

*za smučanje,
za drsanje
ali za sankanje*

le v sportni trgovini A. GOREC,
d. z o. z. v Ljubljani, poleg
nebotičnika. Že za Din 145.—
kupite komplet par smuč, že
za Din 80.— drsalke! Za avto
snežne verige ali pa snežno
pnevmatiko.

A. GOREC

družba z o. z.,

LJUBLJANA

poleg nebotičnika, telefon 30-06

*Tega darila sem
bila najbolj vesela!*

Že dolgo vrsto let sem na vso
moč hrepenela, da bi imela
„PFAFF“-šivalni stroj.

Koliko dela bom sedaj lahko
sama napravila in koliko bom
s tem prihranila!

PFAFF 130

BRZOŠIVALNI STROJ

ki šiva ravno, entla, ažurira, dela gumbnice, monograme,
šiva gumbce itd. brez vsakih aparatov, je že davno pri-
čakovan ideal vsake

šivilje in pridne gospodinje

Dobite ga lahko na
obroke pri velefirmi

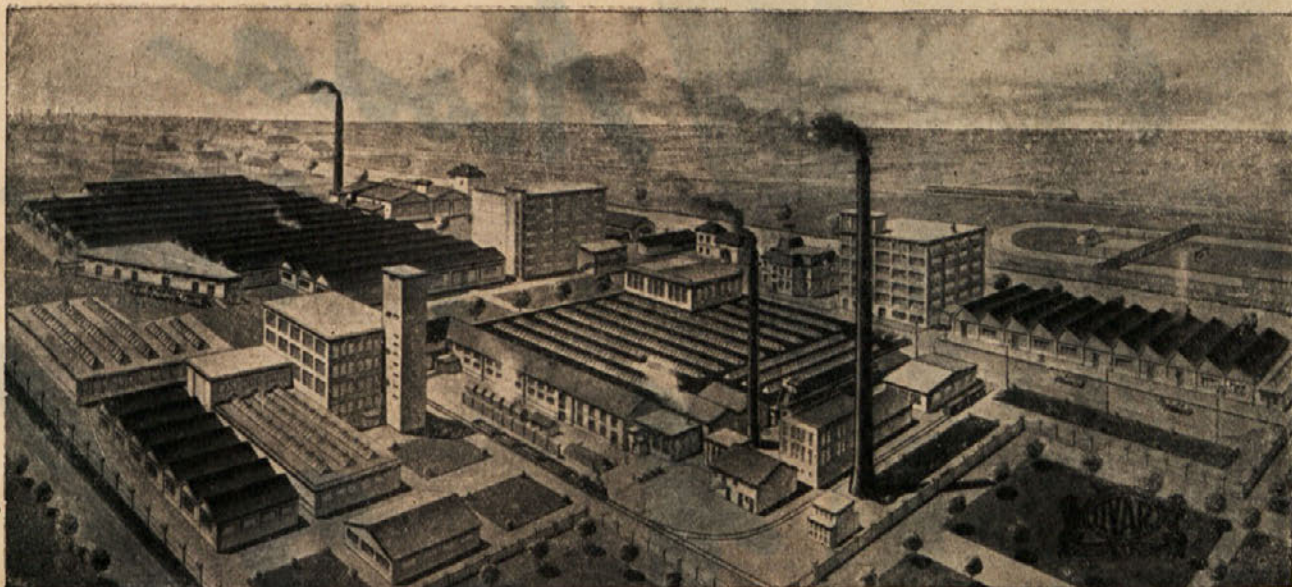
IGN. VOK
LJUBLJANA

Tavčarjeva ulica 7 - Telefon 26-87

Podružnice: Kranj, Novo mesto, Celje, Miklošičeva c. 2

Tekstilna industrija d.d. Varaždin

Največja in najmodernejša tvornica oblek

Glavna zaloga za Slovenijo:

Ljubljana, Prešernova ul. 54

Prodajalne:

Celje, Dolnja Lendava, Dravograd, Gornja Radgona, Jesenice, Kamnik, Kočevje, Kranj, Ljubljana, Sv. Petra cesta 23, Maribor, Glavni trg, Maribor, Gosposka ulica, Murska Sobota, Novo mesto, Ormož, Ptuj, Sevnica, Slovenjgradec, Središče ob Dravi, Trbovlje.

TIVAR-OBLEKE

*Moda
v letu*

1936
?

VSE MODNE NOVOSTI ZA DAMO IN GOSPODA V VELIKI ZALOGI!

MANUFAKTURA

F.KS.

Souvan

LJUBLJANA, MESTNI TRG 24

Ladislav Veltruski:

Čudežna žena

Ko je razrednik, profesor Zalaznik, odhajal v pokoj, mu je osmi razred priredil slavnostno odhodnico. — Pobijali so dve muhi z enim mahom: slavili so odhod profesorja, ki so ga imeli vsi radi, in sicer, ker se je matura dobro iztekla. To je bil družaben in vesel večer. Pokvariti ga ni mogel niti ravnatelj gimnazije, ki je imel dolg govor, v katerem je poveljeval zasluge starega profesorja. Dolg je bil ta govor in prepleten s citati iz grških in latinskih klasikov, zakaj ravnatelj je bil filolog.

Trajal bi bil še dalje, toda Zalaznik je nenadno vstal, šel k ravnatelju in ga ginjaivo objel: »Kar nehaj, Ivan. Lepo si to sestavil, le kar je res. Nikoli ne bi bil pri tebi tega pričakoval. Stokrat ti hvala, in ko se srečava, mi boš povedal do konca, zdaj pa s tem miruj. Mladih je tu več ko nas, in teh to ne zabava. Imajo čisto druge skrbi, kakor da bi poslušali, kaj je kak dedec v štiridesetih letih storil ali hotel storiti, pa ni utegnil. Saj veš, dandanes je svet drugačen. No, mi nismo bili nič boljši v svojih mladih letih. To je bilo, je in bo. Kar pusti to, je že dobro. Hvala ti, mi pa, fantje, veselo zapojmo!«

Dijaki so ploskali, zapeli, in ravnatelj je odšel z večino profesorskega zbora. »Prav, da gre v pokoj« si je mislil ravnatelj o Zalazniku, »dovolj dolgo mi je kvaril disciplino med dijaštvom. To je človek, ki je dal mladini potuho.« Profesor Zalaznik je pel z dijaštvom in se razvnel: »Vaša osma, fantje, mi je dala. Osvojila si je moje staro srce. Sem star samec brez otrok, toda če bi me kdo vprašal, koliko imam otrok, bi mu gotovo rekel: pet in trideset. Šest in dvajset dečkov in devet žab. Tako ste mi prirasli k srcu, nepridipravi. Od prvega razreda se ukvarjam z vami do osme, in zdaj se skupno razhajamo. Vi greste v življenje, jaz na stranski tir. Puščam vas v življenje, toda imel vas bom v evidenci. Čez pet let se spet snidemo in videl bom, kaj bo iz vas. Vam, Balant, svetujem, pustite nadaljnje študije. Veseli bodite, da ste izlezli pri maturi; posvetite se praktičnemu življenju. Vi tudi, Česnova. Učite se kuhati in glejte, da se omožite. Ste čedno dekle in narod potrebuje dobre gospodinje in mamice boli ko slabe doktorice. Levičnik, iz vas bo dober advokat, in vi, Maček, vam pravim, študirajte medicino. Čez pet let pridem k vam. Skrbite za moje zdravje, ampak ne, da bi pustili, naj umrjem!«

Tako je prerokoval Zalaznik vsakemu dijaku bodočnost. Lisca, svojega ljubljence, si je pustil za konec: »Lisec, z vami sem imel vsa leta križ. Celih osem let sem se tepel za vas. S profesorskim zborom in sam s seboj. V meni je zmagal stari muzikant nad profesorjem, toda nje je bilo težko prepričati. Zaman sem dokazoval, da ste glasbeno nadarjeni. Šele na lanski akademiji so to videli. Veste, kako ste igrali tiste tri stavke iz Dvořákovskega kvarteta. V prvem ste igrali na gosli, v drugem na vijoli, v tretjem na violoncelo, in potem ste jim zaigrali Sukovo Pomlad na klavir. Profesor Kadunec se je grabil za glavo: Ta človek igra na vsa glasbila! — To je zaleгло. Od tistega trenutka so vas vsi pardonirali. Lisec, Janko, kot star muzikant vam svetujem: pojdite na konservatorij in komponirajte. Čez pet let se spet snidemo in vi mi prinesete svojo prvo simfonijo. Koliko mi pridate kvartetov, je vaša stvar, toda na to simfonijo, dečko, mi ne pozabite. Lahke glasbe in žensk se čuvajte. Z lahko glasbo se lahko služi denar in z ženskami se spet lahko zapravlja. To je pogubilo že mnogo talentov, ampak vi ste docela drugačnega kova. Za denar vam ni, za ženske tudi ne. Torej čez pet let hočem od vas simfonijo! —

Ko so se abiturienti po petih letih prvič sešli, je prišel ravnatelj in vsi profesorji, samo profesorja Zalaznika ni bilo. »Pisal je, da zanesljivo pride, morda se je zakasnil,« je menil nekdo. »Gotovo bi se bil opravičil,« je nekdo ugovarjal. In tako so ga čakali pol ure. Medtem so se mladeniči bahali, kaj je kdo v teh petih letih dosegel. Večina je promovirala, drugi so se pripravljali k temu. »Kaj pa ti?« so vprašali Lisca, »si prinesel simfonijo?« Lisec je zamahnil z roko: »Ni časa za to. Napisal sem dve opereti in tretjo imam ravno v delu. Resna glasba nič ne nese, jaz pa zganjam denar. Vesel sem, da Zalaznika ne bo.«

Toda Zalaznik je vendarle prišel. Vsi so ga veselo pozdravljali in trdili, da se v teh petih letih sploh ni nič izpremenil. Celo ravnatelj. »Zmerom je enak,« si je zamrmral v duhu, »zamuja se v penziji prav tako, kakor se je zamujal, ko je bil aktiven.« — Profesor Zalaznik pa se je medtem razgledoval po svojih nekdanjih dija-

Nekoč je bilo treba tudi te tako drgniti

Kajti drugače ni bilo mogoče očistiti vrčev in kotlov, da bi se zopet svetili. Saj so bili napravljeni večinoma iz kositra ali toččenega bakra, ki so se morali močno drgniti s pepelom ali peskom, da so postali zopet bleščeči. V tem oziru so gospodinje danes na boljšem kot je bila njihova prednica na tej stari sliki. Ni se jim treba več toliko mučiti. Čistilno sredstvo VIM očisti brez truda, v najkrajšem času in prizanesljivo vso posodo v hiši.

Danes se vzame enostavno

VIM

čisti boljše in navadne predmete

kih. »Tole je Maček,« je pokazal na mladega, velikega moža. »MUDr. Maček, gospod profesor,« je rekel veselo Maček. »No, to me veseli, doktor. In tole je Čes-

nova. Čedalje lepša. Menda niste že tudi MUDr.?» »Sem, gospod profesor.« »In kuhati ne znate in omožili se ne boste?« »Znam in se bom omožila.« »In koga boste vzeli?« »Tukajle MUDrja Mačka.« — Tako je šlo dalje, dokler ni došel do Lisca: »No, Lisec, iz vas je postal lep, eleganten mož. Pred petimi leti niste bili taki.« Lisec je začel brž govoriti, kako imenitno je gospod profesor ohranjen, toda Zalaznik ga je prekinil: »In jezik vam gre tudi čudovito dobro. Takrat ste bili molčečni. No, in ste prinesli simfonijo?«

Lisec je zmignil z rameni: »Nekaj imam razdelanega, toda pošteno se še nisem utegnil poprijeti.« »Lisec, Lisec,« je zagrozil profesor, »pet in dvajset let vam je. Mozart je imel pri teh letih že pet oper in šest simfonij. Vas ni sram?« In preden je mogel Lisec odgovoriti, se je profesor Zalaznik zagledal na lepo brunetko, stoječo zraven Lisca: »Kdo pa je tole? Te ne poznam.« »To je moja žena, gospod profesor.« je rekel kakor grešnik Lisec. »No, še to po vrhu! Pišete operete in oženili ste se mi. Kaj vas nisem svaril pred lahko glasbo in ženskami vobče?«

Toda ko se je razvnel in je ostal z nekdajnimi dijaki in dijakinjami sam, ni bil več tako strog. »Vaša gospa je ljubka,« je dejal galantno, »če bi bil jaz na vašem mestu, mislim, da bi storil to prav tako. Le pišite operete, če vam nosi to denar, ampak tiste simfonije vam ne odpuštam. Dvořak je v vaši starosti, to je bilo leta 1866., igral vijolo v kapeli Karla Komzaka in tudi še ni vedel, da bo nekoč Dvořak. Toda čez tri leta, ko se spet snidemo, hočem tisto simfonijo. Milostljiva, skrbite vi za to.«

Čez tri leta so se spet vsi sešli. Tudi Lisec je prišel. Brez simfonije, toda z novo gospo. Ko jo je profesor Zalaznik uzrl, je vprašal: »Kdo je pa to?« »To je moja žena,« je rekel nasmehljivo Lisec. Zalaznik se je nasmejalo: »Zadnjič je imela temne lase, zdaj ima svetle in skoraj je ne bi bil spoznal. Pozabil sem, da je zdaj barvanje las v modi. Toda voda se vam to in ste, kakor da ste se v teh treh letih za pet pomladili.« V tem se stari profesor ni motil, zakaj druga Liščeva žena je bila res za ret let mlajša od prve. In ker Lisec tudi to pot ni imel simfonije, se je Zalaznik zamračil: »Zdaj se sestanemo čez kakih pet let, če to doživim. Toda če mi ne prinesete slednjič tiste simfonije, nočem, Lisec, videti ne vas, ne vaše gospe!«

Tudi pet let preteče kakor voda. Lisec je postal med temi sloveč operetni komponist in tantieme so mu donajale toliko, da je bilo dovolj za preživnino dvema ločnima soprozama in za toalete njegove nove žene. V prvem redu tretje. Bilo ji je dvajset let, imela je belo polt, rdečkaste lase in je bila najlenša izmed vseh žen, ki so jih privedli s seboj sošolci, profesor Zalaznik je bil kakor v prikazni. Toliko žen so to pot privedli s seboj. Liščeva žena je nagovoril kakor staro znanko. »Že spet ste lepši ko zadnjič, toda to pot me ne boste več premotili. Imate že spet drugačne lase — zdaj so v modi ticijansko rdečkasti.« Lisec je bil vesel, da se je tako izteklo. — Po simfoniji to pot Zalaznik ni vprašal. Lisec je to pripisoval starosti in pozabljivosti. Toda ko je od vseh udeležencev ostal le majhen krožek, se je stari profesor sklonil k Liscu: »Torej pišete vesele operete in tiste simfonije mi več ne prinesete.«

»Prinesem, gospod profesor.«

»Ne boste, Lisec.«

»Prisegam, gospod profesor, da jo prihodnjič prinesem. Častna beseda.«

»Vašo prisego imam, vašo častno besedo tudi, ampak vaše simfonije bržčas ne bom imel.« je rekel žalostno Zalaznik.

»Boste jo imeli. Zdaj se spravim nanjo, in brž ko jo napravim, vam jo prinesem,« je zagotavljal Lisec, toda Zalaznik je zamahnil z roko: »Da vam povem resnico, ni mi več toliko do nje. Ste preveč otrok sreče, kakor da bi kaj dosegli v resni glasbi. Kdor je v njej kaj dosegel, vsak se je z nečim boril. Bodisi z bedo ali z ženo ali z obema. Toda vi? Denarja imate kakor Rothschild in z ženo živite dvanaest let v srečnem zakonu. Da ne pozabim, Lisec, svoj zakon čislajte. To je redka žena. Da bi si vas priklenila, je vsak čas drugačna. Ko sem jo spoznal, je imela temne lase, potem je postala blondinka in zdaj je rdečelaska. Malokatera žena bi toliko storila za svojega moža. To je čudežna žena, ki je čedalje mlajša, namesto starejša. Dvanaest let je z vami; recimo, da se je omožila pri dvajsetih letih, torej ji je več ko trideset let, in pogledajte jo! Tu je najlepša izmed vseh, in če ne bi vedel, koliko ji je let, bi stavil glavo, da je tudi med vsemi najmlajša. Lisec, to je čudežna žena!«

ZA NEGO KOŽE

Mila Elida

IZBIRAJTE MED SLEDEČIMI

ELIDA MILI

ELIDA FAVORIT
že deset let ljubljene
razvjenih žensk.

ELIDA 7 CVETIC
lukusno milo, ki si ga
lahko privošči vsakdo.
Posebno močnega vonja.

ELIDA BELI ŠPANSKI
BEZEG
milo snežnobeke barve
— omamljivega vonja.

ELIDA KREMA MILO
popolnoma novo! Posebno blago
za občutljivo kožo. Posrečena
dopolnitev nove Elida kreme.

Kaj koristi najskrbnejša nega, če nima
uspeha radi uporabe
slabega mila. — Samo
tako milo, katerega
ime jamči za kakovost,
neguje kožo
tako kakor je treba,
da postane lepa.

IME ELIDA JAMČI ZA KAKOVOST

PROIZVODI HOUBIGANT

PARFUM

PRÉSENCE - QUELQUES FLEURS - BOIS DORMANT - AU MATIN
Ita. . . .

PUDER „QUELQUES FLEURS“

KREME „EN BEAUTÉ“

SUHA ŠMINKA „EN BEAUTÉ“

KREMOVA ŠMINKA „EN BEAUTÉ“

NEIZBRISNI RUŽ ZA USTNE

„EN BEAUTÉ“

Vsi izdelki HOUBIGANT se proizvajajo samo v Franciji,
v vzornih laboratorijih v NEUILLY-sur-SEINE pri Parizu,
pod neprestanim in osebnim nadzorstvom izumiteljev.

PRIJATELJ OB SVOJI DESETLETNICI

Prijatelj
1936. Leto X.

KAKO SE JE »PRIJATELJ«
»RODIL«.

Že davno pred vojno je začela izdajati Vydrova tovarna hranil v Pragi mesečnik »Domači prijatelj«, ki ga je urejevala Zofka Kvedrova, naša nedvomno najzrelejša pisateljica tiste dobe. — Ta list je zbral okoli sebe nekaj naših znanih pisateljev, ki bodo večno živeli v naši književnosti. Tudi Cankar je bil med njimi. Potem pa je prišla vojna in z njo konec tega slovenskega mesečnika. Prevrat, ki je zasekal visoke meje med državami, je onemogočil obnovo lista.

Pred desetimi leti pa so nekatere delavske zadruge »Domačega prijatelja« oblikovale, vendar pa se je kmalu videlo, da se na taki bazi list, pa naj bo še tako dober, ne bo mogel zasidrati v slovenskih družinah, ki jim je bil namenjen. Mesec za mesecem so se takrat porajali novi listi. Vsakdo je mislil, da je poklican za založnika in da je založništvo zlata jama. Obilo jih je bilo ustanovljenih na neresnih temeljih in prva kriza jih je vzela. A vendar so precej demoralizirali knjižni trg in škodovali tudi drugim listom, ki si niso mogli pridobiti dovolj velikega števila naročnikov, ker so ljudje z nezaupanjem gledali vsak list, ki ni imel že nekaj desetletij za seboj ali pa ni bil ustanovljen pod pokroviteljstvom kakšne vplivne stranke. Toda »Domači prijatelj«, ki ga je takrat prevzel sedanji konzorcij v svoje roke in ga vsega reorganiziral, je prebil vsa ta kritična leta in rasel od meseca do meseca. S svojo skrbno izbrano vsebino je bil kakor ustvarjen za družinski list, ki ga dotlej nismo imeli. Obilo truda, obilo prečutih noči je bilo treba, da je »Domači prijatelj«, ki se

je pozneje prekrstil v »Prijatelja«, dosegel svojo sedanjo stopnjo.

Pač malokdo izmed naročnikov ve, koliko dela in truda je z vsako številko, ki jo dobi vsak mesec, novo in lepo. Koliko rokopisov, lahko in težko čitljivih, je treba prebrati, preden je zbranega toliko gradiva, da je zgrajeno zaokroženo ogrodje številke. Koliko dela je s stavljenjem člankov, koliko napornega truda s korekturami, zlaganjem člankov v strani, ilustriranjem! In kolikokrat se zgodi, da je treba v listu v zadnjem trenutku kaj preurediti, dodati ali izpustiti. Malenkost na videz, ki pa vzame uredništvu časih dolge ure. In ko se uredniki oddahnejo in je številka tiskana in vezana, dobi še ekspedit svoje delo. Vse liste je treba sortirati in jih urediti po poštah. In komaj pošta razdeli čakajočim naročnikom revijo, že mora začeti uredništvo pripravljati novo številko, iskati nove članke, nove slike, nova presenečenja za naročnike. Pa delo uprave, pisarjenje, opominjanje, odgovarjanje, — saj ni mogoče vsega naštet.

Delo z urejevanjem ni lahko. Med naročniki je sto različnih okusov, in poiskati je treba prispevke, ki bodo vsakomur ali vsaj večini všeč. List, ki tega ne zna, je že ob rojstvu obsojen na smrt. Zato zahteva takšno delo obilo, obilo potrpežljivosti in vsega človeka. Uredniki ne smejo poznati ure, ampak s a m o list. Marsikatera kritika naročnikov bi nedvomno izostala, ko bi se naročnik zavedal vseh teh navideznih malenkosti.

Mesec za mesecem, leto za letom se ponavlja vse to delo. Leto za letom je treba iskati, pisati, izpopolnjevati list, ki mora biti zanimiv, napeto pisan in

na dostojni literarni višini. Da to višino držimo, nam mora pač vsak naročnik priznati. Nečemo biti konkurenti naših izrečno literarnih revij, ki imajo že tako dovolj težak boj za obstanek, nečemo pa tudi iti niže, kakor sme biti dober list.

Naš namen, ki ga imamo, kar izhajamo, je ta, da čim bolj zaježimo uvoz tujih ilustriranih listov, ki so poleg drugega tudi predragi za naše razmere, in damo našim družinam list, ki bo boljše nadomestilo za to tuje blago.

Če je teh uvoženih listov pri nas čedalje manj, je to v veliki meri naša zasluga in ponosni smo nanjo.

Pri tem stremljenju so nas naši sotrudniki zmerom podpirali. Lepo število jih je bilo. Skoraj vsa pomembna imena iz naše mlade književnosti srečate med njimi, pa tudi mnoge starejše mojstre. Razen teh so nam pomagali tudi razni strokovni sotrudniki in ilustratorji. Naj vam jih navedemo:

Anton Adamič
Ivan Albreht
Milko Bambič
Dr. Vladimir Bartol
Oton Berkopec
Ante F. Bervar
France Bevk
Vinko Bitenc
Slavoj Bolhar
Božidar Borko
Dr. F. Bradač
Dr. Pavel Brežnik
Tone Čufar
Dr. A. Debeljak
Pavel Debevc
Ferdo Delak
Ing. Stanko Dimnik
Danilo Gorinšek
Vera Gogala
Ivo Grahor
Marija Grošljeva
Dora Grudnova
Dr. Alojz Gradnik
Anton Ingolič
Miran Jarc
Elko Justin
Dr. Pavel Karlin
Kapus Vladimir
Dr. Mirko Kajzel
Ing. Lado Kham

Mile Klopčič
 France Kobler
 Mirko Kragelj
 Ing. arch. Rado Kregar
 Bratko Kreft
 Rudolf Kresal
 Boris Kristan
 Cvetko Kristan
 Kuhar Lovro
 Kunčič Mirko
 Dr. Ivan Lah
 Ivan Matičič
 Vilko Mazi
 Ivan Miklavc
 Ludvik Mrzel
 Ksaver Meško
 Dr. Julij Nardin
 Filip Omladič
 Radivoj Peterlin Petruška
 Ivo Peruzzi
 A. V. Pintar
 Dr. Ivo Pirc
 Niko Pirnat
 Viktor Pirnat
 Dušan Podgornik
 Ivan Podgornik
 Alojzij Potočnik
 † Fran Pogačnik
 Ivan Potrč
 Dr. Josip Pretnar
 Davorin Ravljen
 Fran Ravnikar
 Radivoj Rehar
 Boris Režek
 Boris Rihteršič
 Maksa Samsa
 Fran Sivec
 Maša Slavčeva
 Gustav Strniša
 Prof. Saša Šantel
 Silvester Škerl
 Cveto Švigelj
 Prof. Mirko Šubic
 Prof. Osip Šest
 † Dr. Henrik Tuma
 Josip Vandot
 Ilka Vaštetova
 † Ivan Vrhovnik
 Ivan Vuk
 Wester Josip
 † Dr. Fran Zbašnik
 Ivo Zor
 Ivan Zorec
 Lojze Zupanc
 in drugi.

Zavedamo se, da smo jim dolžni obilo zahvale. Prosimo jih, naj nam ostanejo še nadalje naklonjeni in nas podpirajo pri naših stremljenjih, da damo v listu vse, kar je v naših razmerah mogoče dati.

Če smo koga pozabili omeniti, ga prosimo, naj nam oprosti.

Vsakdo mora našemu listu priznati, da se trudi za čistost jezika. Da so vsi naši članki pisani v zares lepem jeziku, je največja zasluga Ivana Podgornika, ki z vso skrbnostjo in ljubeznijo prebere in opili vse prispevke.

Ne bi bilo prav, ko bi se ob tej priložnosti ne spomnili še naročnikov, ki so steber, s katerim vsak list stoji in pade. Vi vsi, ki ste pokazali toliko razumevanja za naše težnje, vi vsi iz delavskih in kmetijskih slojev, ki vas je bilo največ in ki ste bili naši najhvaležnejši bralci, vi vsi iz mest, ki ste bili naši dobri prijatelji, bodite zahvaljeni in nam ostanite še nadalje zvesti. Kar je v naših močeh, vam damo in vam bomo še dajali, vi pa nas podprite z dobrimi nasveti — in točnim plačevanjem naročnine.

In še za nekaj vas prosimo. Izberite si za častno dolžnost, da nam za letošnje leto pridobite vsaj enega novega naročnika. S tem nam boste najbolje pokazali, da ste z našim delom zadovoljni, in nam pripravite za naš skromni, a vendar pomembni jubilej največje veselje. Dobra beseda pri prijatelju zaleže več kakor vse pisanje. Dobra beseda dela čudeže. Izrecite jo za nas! Svojo hvaležnost vam bomo pokazali tudi z dejanjem. Za vsakega naročnika, ki ga pridobite, vam bomo dali lepo darilo.

Tudi na naše knjižne zbirke ne pozabite! Preglejte sezname knjig, ki smo jih izdali! Nedvomno boste našli med njimi obilo del iz svetovne književnosti, ki jih še ni v vaši knjižnici. Naročite si jih! Naše knjige so poceni, in vsakdo si jih lahko kupi na ugodno odplačilo. Poglejte še knjižni program za leto 1936. Sama skrbno izbrana, pomembna dela iz svetovne književnosti. Kdo vam more za isto ceno toliko nuditi?

Še našim naročnikom iz uradniških krogov bi radi rekli nekaj besed. Hud je bil udarec, ki vas je zadel z zmanjšanjem mesečnih prejemkov. Njegove posledice čutite še tem huje, ker se zavedate, da je bil nezaslužen. Dan za dnem prejemamo vaša pisma, kjer nam tožite, v kakšno stisko vas je spravil ta ukrep. Vzdržite! Ne dajte se zapeljati od

tistih, ki vas pregovarjajo, da bi bojkotali slovensko tiskano besedo. Pomislite, kaj pomeni ta bojkot! Uničenje naše kulture, edinega, kar še imamo. Gospodarska stiska, ki tare svet, ne more trajati večno. Prej ali slej mora priti njen konec. Toda ključ do rešitve gospodarske stiske je v rokah tistih ljudi, ki žive iz rok v usta, tistih, ki imajo mesečne, tedenske ali dnevne plače, ker so samo oni regulatorji svetovnega gospodarstva. Omejevanje plač tem ljudem je torej nesmiselno, in to bodo, upajmo, morali prav kmalu spoznati vsi tisti, ki se za take ukrepe ogrevajo in jih tudi izvajajo.

Tehnika je v zadnji dobi tako napredovala, da bi vsi ljudje lahko udobno živeli. Gre le za pravično razdelitev dobrin. Te pa so v rokah maloštevilnih denarnih mogočnikov, ki nečejo razumeti, da je treba hkratu z napredkom tehnike rešiti tudi najvažnejša socialna vprašanja.

Z znižavanjem plač se bo gospodarski položaj le še poslabšal. Tega se odločilni činitelji žal ne zavedajo. Zmanjšani dohodki morajo neogibno zmanjšati tudi kupno moč.

Dolžnost prikrajšanih je, da to na glas povedo.

Na tem mestu ni prostora, da bi razlagali politično-gospodarska vprašanja. Te kratke besede smo povedali le zaradi tega, da pokažemo, da bojkot slovenske tiskane besede ni bil umesten. Ta korak je najbolj podoben žaganju veje, na kateri sedimo. Uničevanje tega, kar bi moralo biti obramba prizadetih, je samomor.

*

Mi se ob jubileju ne vdajamo pesimizmu. Če smo z vašo pomočjo prebili najhujše čase ob rojstvu, če smo z vašo pomočjo brez podpor in fondov ostali takrat, ko je vse samo životarilo, ostanemo tudi še nadalje, do naslednjega, do naslednjih jubilejev.

UREDNIŠTVO.

Uganite inserate

Vsakdo dobi nagrado!

Dandanes ni nobenega lista, ne dnevnika, ne tednika in ne mesečnika, ki bi bil brez oglasov. Vzemite v roke ta ali oni inozemski list, pa boste videli, da je v njem vse polno oglasov, boljših in slabših. Zgodi se sicer, da se sempatja kdo nad oglasi spotika, vendar je resnica, da jih večina naročnikov že iz radovednosti rada pogleda. Zanimivo je, da noben list, ki nima oglasov ali pa jih ima le malo, nima kaj prida naročnikov. Zanimivo je pa tudi dejstvo, da list, ki izgubi inserate, izgubi obenem tudi naročnike. Veliko je namreč ljudi, ki pravijo, da samo tisti list kaj velja, ki ga uvaža trgovski svet, kar kaže s tem, da ga uporablja v svoje propagandne namene. Zakaj prav po oglasih se bralci in bralke pouče o dobrem blagu. Anglež William Crawford pravi o oglasih:

»Oglas ne pomnoži samo kupčije, temveč ima tudi to čudovito moč, da dvigne kakovost blaga, ki ga priporoča. Oglas ne pomnoži samo blagovnega prometa, ampak je tudi kritika izdelkov, ki sili producenta k uspešnosti in dobri kakovosti blaga. Tako ščiti tudi kupce. Ker se naročila ponavljajo, dvigne oglas promet, a novih naročil bi ne bilo, ako bi bilo blago slabo.«

Ob desetletnici naše revije so se je spomnili tudi naši oglaševalci. Veliko jih je med njimi, ki jo že leta in leta uporabljajo za svojo propagando. Vsem se ob tej priložnosti prav iskreno zahvaljujemo in jim obetamo zvestobo za zvestobo. Našim številnim naročnikom in naročnicam pa priporočamo, da kupujejo blago, ki ga nudijo naši inserenti. Če kupujejo pri tvrdkah, ki oglašajo pri nas, podpirajo s tem posredno tudi svoj list.

Na naslednjih straneh prinašamo kratkočasno uganko. Ponatisnili smo dele inseratov, ki so v tej številki. Vsak del ima svojo številko. Uganite, h kateremu inseratu spada posamezni del, pa napišite rešitev na priloženo dopisnico. Ko najdete za vseh 51 delcev imena oglasov, nam rešitev takoj pošljite, najkasneje pa do 5. januarja 1936 (dopisnico frankirajte z znamko za Din 0.75).

Te rešitve bomo takoj pregledali, in kdor vse pravilno reši, dobi nagrado.

Nagrade, ki so jih darovale naše tvrdke, katerim se zanje iskreno zahvaljujemo, bodo izžrebane. Prvi žreb dobi prvo nagrado, drugi žreb drugo nagrado itd.

Imena izžrebanih reševalcev bomo objavili.

Nagrade so tele:

Darilo Jadranske plovitve, d. d., Sušak: *Prosta potna karta za vožnjo s Sušaka do Kotora in nazaj (brez hrane in kabine).*

Darilo tvrdke »Eta«, d. z o. z., Kamnik: *6 za-bojčkov izdelkov »Eta« za šest naročnikov. Vrednost Din 600.—.*

Darilo tvrdke Jugoslavensko d. d. Schicht-Lever, Osijek: *5 »Elida« kaset za pet naročnikov.*

Darilo tvrdke Tekstilna industrija d. d. Tivar, Varaždin: *Obleka v vrednosti Din 390.—.*

Darilo tvrdke Gorec A., d. z o. z., Ljubljana, Tyrševa c. 1: *Par smuči s stremeni, palicama, kompletno montirano, v vrednosti Din 203.—.*

Darilo tvrdke Novak F. & Co., manufaktura, Ljubljana, Kongresni trg 15: *4 m damskega volnega blaga v vrednosti Din 150.—.*

Darilo tvrdke Kuverta, d. z o. z., Ljubljana, Tyrševa c. 67: *5 kaset pisemskega papirja za pet naročnikov v vrednosti Din 150.—.*

Darilo tvrdke »Elektroindustrija d. d.«, Ljubljana, Gosposvetska c. 13: *pokromana električna svetilka za nočno omarico s senčnikom v vrednosti Din 120.—.*

Darilo tvrdke Gorec A., d. z o. z., Ljubljana, Tyrševa c. 1: *drsalke v vrednosti Din 102.—.*

Darilo tvrdke A. & E. Skaberne, Ljubljana, Mestni trg 15: *linolej v vrednosti Din 100.—.*

Darilo tvrdke Franc Ksav. Souvan, Ljubljana, Mestni trg 25: *3 svilene ovratne rute za tri naročnike v vrednosti Din 90.—.*

Vsem tistim pa, ki bodo uganko sicer pravilno rešili, pa ne bodo izžrebani, so namenjene tele nagrade:

Naročniki, ki bodo plačali do 5. januarja 1936 naročnino Din 192.— ali več, dobe svileno samoveznico (kravato) in svileno ovratno ruto, ali pa roman R. Vossa: Dva človeka.

Naročniki, ki bodo plačali do 5. januarja 1936 naročnino Din 132.— ali več, dobe svileno samoveznico.

Naročniki, ki bodo plačali do 5. januarja 1936 naročnino Din 68.—, dobe svileno ovratno ruto.

Naročniki, ki bodo plačali do 5. januarja 1936 naročnino Din 35.—, pa dobe »Ilustrirani kalendar za l. 1936« (128 strani).

Zdaj pa le pogumno na delo! Mi Vam želimo obilo uspeha!

Vesele božične praznike in srečno novo leto!
Založba »Priatelj«.

Uganite inserate

Štev. 1.

Štev. 2.

Štev. 3.

Štev. 4.

to po stari sliki

i in najboljši vseh mi
ev! Neporušljiv ma
onstrukcija! Zahte
udbe in prospekt

zatisnila
pa bi ne bila ner

v leti

Štev. 5.

Štev. 6.

Štev. 7.

Štev. 8.

Štev. 9.

Štev. 10.

telesno in du

starajo, ter ust

praviti posteljne žim
zofe, klubne stole
ki Vam jo po ni
dlinica za

umetniških
načrtih
Vam
napravimo

Štev. 11.

Štev. 12.

Štev. 13.

Štev. 14.

moškega, otrošk

Najfinejša izde

izbiri po zmernih

tnih potrebščin ir

Za smuko spec

že od Din 58—

je prepre... da se lasje napno in da
postanejo npravi, preprečena je tudi
hvoritev upnenga mila na lasih, ki
jih napravi krhke in jim jemlje lesk.
Zato je tudi vsako poznejše izpiranje s
kakim posebnim sredstvom nepotrebno.

Štev. 15.

Štev. 16.

Štev. 17.

Štev. 18.

Štev. 19.

Štev. 20.

Štev. 21.

Štev. 22.

Štev. 23.

zalogo modnih potrebšči
do ugajale. Naši vzorci
modi in sodobnem okus

aj in zvečer, dopoldne
oljnt, vsi ga hvalljo.
e res pravi družinski ča
tlin.
je najboljši nadomestel

kupite komplet par sm
za Din 80— drsalke! ž
snežne verige ali pa

Štev. 24.

Štev. 25.

Štev. 26.

Štev. 27.

Štev. 28.

Najceneje
kvaliteta —
zato kupuje

krepijo mišice in utrdijo kosti.
so izborna hrana za otroke in
dajo izvrstno juho.
kuhani v mleku, so izborni z
so odlična poslastica po obedu.

IDA (ID)

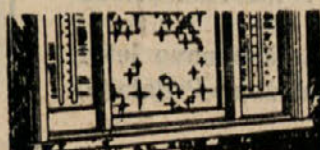

Štev. 29.

Štev. 30.

Štev. 31.

Štev. 32.

druge dobre reči izdel
moderno in higieni
urejena tvorni

Gotovo je že mnogim zna
morajo človeškemu telesu od ča
zdravljenja dovajati takšne snov
Da opravite to kri osvežuj
najnaravnejšimi sredstvi, pijte p

Dobiva se v vseh
drogerijah in trgo
vinah s papirjem.

Štev. 33.

Štev. 34.

Štev. 35.

Štev. 36.

Štev. 37.

Štev. 38.

Štev. 39.

Štev. 40.

Štev. 41.

Natančno ve, kakšen kraj bi
vzorca in barve. In kar je na
da se njene sanje lahko ure

trajajo dolgi
velike ka

vseh vrst po
fotografijah

leja, zaves, po
steljnine, blaga

Štev. 42.

Štev. 43.

Štev. 44.

Štev. 45.

Štev. 46.

POGLEJTE
IN MOČNE
KAKO JE

Otroško peri
res čisto, ako
da ne zaos
nobene kali.

Štev. 47.

Štev. 48.

Štev. 49.

Štev. 50.

Štev. 51.

Izdelujem za stavbno
stvo brušena ogledala
ši e. Obkladanje zido
klom. Za avtomobile ve.

Da bo mogla ustre
havam svojih odje

Novoporočenci in vsi, ki po
bujete pohištvo!
Malo besed — solidna dejan

Električne bateri
tilke in anodne

Vzorci se pošiljajo brez
plačno in franko
Dobavlja se v vsaki
množini

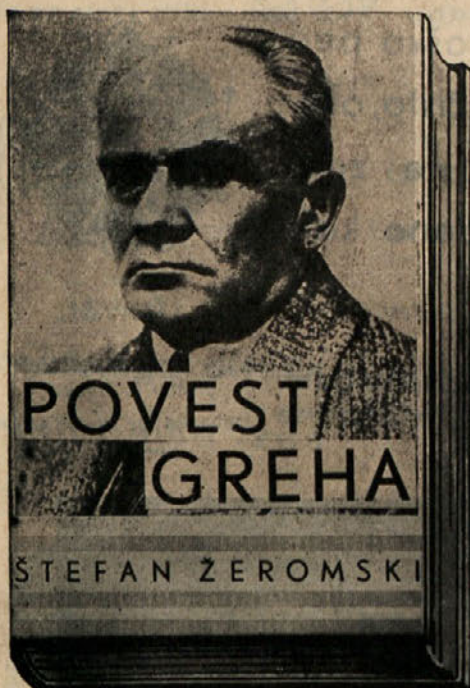

Naša Breda je rešila uganke v pičli uri in si je s tem zaslužila lepo svileni cuto.

Božično darilo za Vas

10 odličnih knjig
za 100 dinarjev!

Dobre knjige.

Mi vam jih pripravimo vsako leto lepo število. Namestu vas preberemo kopico knjig iz svetovne književnosti in izberemo za vas tiste, o katerih smo prepričani, da vam bodo najbolj všeč. Skrbno jih izbiramo, ker vam hočemo dati najboljšo, najlepšo in najprijetnejšo hkratu.

Knjige za letošnje leto že čakajo, da pridejo v vaše roke. Kakor lani, smo tudi letos določili dvajset knjig, deset v leploslovni zbirki, deset pa v družinski.

Naša leploslovna zbirka, v kateri so izšli že biseri iz svetovne književnosti:

»Atlantida«, »Viktorija«, »Mala gospa velikega doma«, »Mačja brv«, »Profesor Nesnaga«, »Pohod v zmedo« in drugi, bo letos obsegala naslednja dela:

1. in 2. knjiga: ŠTEFAN ŽEROMSKI: »POVEST GREHA«, II. del.

O Žeromskem se povsod veliko piše. Poljaki sami ga priznavajo za svojega najboljšega pisatelja. Naše naročnice, ki so že prebrale prvi del te zgodbe nesrečne detomorilke, nam dan za dnem pišejo, kako težko čakajo, kdaj bodo dobile še konec. Če hočete spoznati, kako hudo časih preizkusi kruta usoda trpečo ženo, morate prebrati to knjigo.

Prvi del, ki je izšel lani, dobe naročniki za znižano ceno. Broširan stane 24 dinarjev.

3. knjiga: LIDIJA MERLINOVA: LJUBEZENSKA PESEM AZIJE.

Skrivnostna je daljna Azija in nam nerazumljiva. Še bolj skrivnostna je ljubezen v teh tujih deželah. Ta knjiga je vi-

soka pesem ljubezni mladega japonskega umetnika do Evrope, ki njegove duše ne razume. Pesem Azije s smehljajočimi se bogovi in kultom cvetja. Pesem ljubezni do domovine, ki je Japoncu več kakor življenje.

4., 5. in 6. knjiga: A. L. VOJINOVA: PISANI KAMNI.

Med vsemi knjigami, ki so prišle zadnja leta iz nove Rusije, je roman »Pisani kamni« pač najnenavadnejši. Po svoji zasnovi in globoki življenjski resničnosti je vreden, da ga imenujemo v isti vrsti z deli Tolstega in Turgenjeva. Nikjer ne boste bolje spoznali življenja v Rusiji kakor v njem.

To je knjiga žene, ki je znala pogledati v svet z odprtimi očmi.

7. in 8. knjiga: SINCLAIR LEWIS: MANTRAP.

Roman iz dežele denarja in romantike, ki ga je napisal sloveč pisatelj, Nobelov nagrajenec. Slika nam pustolovščine dveh sportnikov, ki sta zašla na daljni sever

med Indijance. Tu se začne razpletati napeta ljubezenska zgodba, ki priklene vsakogar nase in se naposled konča tako, da je bralec res presenečen.

9. in 10. knjiga: LAURIDS BRUUN: VANA ZANTENA SREČNI ČAS.

Kje je najlepši, najsrečnejši kotiček sveta? Zasanjani otoki Tihega morja, de-

žela pesmi, ljubezni in nepokvarjenega človeka. Sem nas popelje pisatelj te knjige, kakor pred čudežno sliko raja, ki ga je dano videti le redkim izvoljencem. Ali bi ga ne hoteli videti tudi vi?

V primeri z obsegom knjig je njih cena nenavadno nizka. Za naročnike »Prijetelja« stane vseh deset broširanih knjig 100 dinarjev, za vezavo v celo platno pa se doplača 60 dinarjev. Kdo vam more za isti denar toliko nuditi?

Za 67 dinarjev velika razvedrila!

Teh 10 knjig boste Vi in Vaši otroci radi brali!

Za naročnike, ki so jim ljubši lažji ljudski romani, smo določili deset drugih knjig, izbranih za njih okus. V tej zbirki izidejo:

1., 2. in 3. knjiga: HENRIK SIENKIEWICZ: MALI VITEZ, II. in III. del.

Kdo vsaj po imenu ne pozna tega slovečega romana? Kdo še ni slišal o gospodu Volodijevskem, vitezu brez strahu in graje? O njegovih junaštvih in čisti ljubezni, ki je žvela še preko groba? Preberite to knjigo še enkrat, če ste jo že v mladosti brali, postavite jo na častno mesto v svoji knjižnici. Vredna je te odlike.

Prvi del, ki je izšel v lanskem poslovnem letu, vam bomo poslali za znižano ceno. Stane mehko vezan 21 dinarjev.

4. in 5. knjiga: PHILLIPS OPPENHEIM: IGRA ZA PROSTOST.

To je zgodba tatu, ki ni tat, in pustolovke, ki ni pustolovka. Zgodba hladnokrvnega Angleža, ki mu ljubezen zmeša glavo, in detektiva, ki stoji kakor angel z gorečim mečem pred vrati v njegov raj. Zgodba smeja in napetih prizorov. Pisana kopica zmešnjav, ki se razpleta pred vami, da vam včasih zastane dih. Mojster Oppenheim je pokazal v tej knjigi, da je daleč pred drugimi pisci zabavnih romanov.

6. knjiga: GOTTFRIED KELLER: ROMEO IN JULIJA NA VASI. Koliko tihih ljubezenskih tragedij se odigra na kmetih, da nihče ne zve zanje! Čas jih zagrne s pozabljenjem. Sloveči nemški pisatelj Gottfried Keller je zajel eno izmed njih v tej knjigi. z večjim peresom jo je podal bralcu. Nikjer še niso bile opisane posledice razprtije med dvema družinama s takšno grenkobo kakor v tej povesti. Preberite jo! Dosti novega in lepega, čeprav žalostnega, boste odkrili v njej.

7. knjiga: FRIEDRICH VON GAGERN: BEG PRED SMRTJO.

Nemški kritiki primerjajo Gagera z Balzacom. pri nas pa jo še skoraj neznan. Naša založba si šteje v čast, da ga lahko prva predstavi Slovencem. »Beg iz pekla« bo nedvomno med najbolj čitanimi prevodi letošnjega leta.

8. in 9. knjiga: DNEVNIK MALOPRIDNEGA JURČKA.

To knjigo smo namenili našim materam za zabavo. Hvaležne nam bodo zanj. V njej so popisane prigode in nezgode mladega dečka, ki je strah družine in mesta. Siromak je ta deček. Karkoli stori, vse je narobe. Pri branju ne pridemo iz smeja. Vsaka mati, ki bo knjigo prebrala, bo morala vzklikniti: »Imenitna knjiga... ampak hvala Bogu, da moj otrok ni tak!«

10. knjiga: ALEKSANDER DUMAS: TRIJE MUŠKETIRJI, I. del.

Večina naročnic nam je pisala, da jim je bila lani najbolj všeč knjiga »Črni tulipan«. Nič čudnega. Dumas, ta pisatelj sveta, kakor ga imenujejo, je znal pisati knjige. »Trije mušketirji« so njegovo najznamenitejše delo. Prepričani smo, da ne bo nikogar, ki ne bo bral te močnejše pesmi junaštva in viteške ljubezni z navdušenjem.

Teh deset knjig smo vam pripravili za 67 dinarjev. Če hočete imeti knjige vezane v platno, boste doplačali še 60 dinarjev. Pač nizka vsota v primeri s tem, kar vam nudimo!

Če doslej še niste nobeno leto naročili naših knjig, pa bi jih radi najprej videli, nam sporočite. Brez obveznosti vam bomo poslali po eno knjigo iz vsake zbirke na ogled. Videli boste, da ne ponujamo več, kakor v resnici dajemo. Pišite še danes na upravo »Priatelj« v Ljubljani, Dalmatinova ulica 10.

Ostane po izpolnjenem

OBRAČUN.

Polagamo Vam račun za denar, ki ste nam ga zaupali. V prvi številki »Priatelj« letnika 1935 smo Vam na strani 21 obljubili, da bosta imeli tretja in četrta zbirka vsaka po 1000 strani v 10 mehkovezanih knjigah ali pa po dva in dva dela skupaj v platno vezanih knjigah.

KAJ STE PREJELI ZA SVOJ DENAR?

Od III. leposlovne zbirke ste do danes prejeli 10 knjig. Naročniki v platno vezanih knjig dobe vse štiri dele romana »Povest greha« dne 30. januarja 1936.

Od IV. rodbinske zbirke ste dobili 10 knjig. Naročniki v platno vezanih knjig dobe vseh šest delov romana »Mali vitez« dne 30. januarja 1936.

Če se je kaj izgubilo, je imel vsak reklamacijsko pravico. Ako ste reklamirali v 15 dneh po izidu lista, smo Vam izgubljeno knjigo takoj še enkrat poslali. Na kasnejše reklamacije se nismo mogli ozirati. To smo Vam napisali na 35. strani prve lanske letne številke.

ALI JE PRI VAS VSE V REDU?

Sedaj Vas pa prosimo, da pogledate, ali ste naročnino za leto 1935. v redu nakazali. Ako imate še kakšen zastanek, Vas prosimo, da ga še danes nakažete. V pismu, ki smo Vam ga pisali dne 1. XII. 1935, je zapisano, kakšen znesek ste nam še dolžni. Opomini stanejo denar. Nikar si z odlašanjem ne delajte nepotrebnih opominjalnih stroškov.

NIČ NE BOMO SKRAJŠALI!

Sedaj pa še tole opozorilo:

Ko smo lansko leto delali knjižni program, smo nameravali izdati romana »Povest greha« in »Mali vitez« v skrajšanem prevodu po 200 strani. Na zahtevo precejšnjega števila ljubiteljev knjig pa izideta ta dva romana v neskrajšani obliki (400 do 600 strani). Zato se bosta ta dva romana še letos nadaljevala.

Naročniki v platno vezanih knjig dobe romana »Povest greha« in »Mali vitez« v celotni izdaji, kakor smo že zgoraj povedali, dne 31. januarja. Naročniki mehkovezanih knjig dobe nadaljevanje teh dveh romanov kakor doslej vsak mesec na 96 straneh.

KAJ DOBITE LETOS?

Na splošno željo bomo letos izdali večje romane kakor doslej. Naš letošnji program je razviden na strani 14 in 15. — Letošnja V. zbirka leposlovnih knjig (1000 strani v 10 mehkovezanih knjigah ali pa po dva in dva dela skupaj v platno vezanih knjigah) obsega te knjige:

1. knjiga, Štefan Žeromski: »Povest greha«, III. del.
 2. knjiga, Štefan Žeromski: »Povest greha«, IV. del.
 3. knjiga, Lid. Merlinova: »Ljubezenska pesem Azije«.
 4. knjiga, A. Vojnova: »Pisani kamni«, I. del.
 5. knjiga, A. Vojnova: »Pisani kamni«, II. del.
 6. knjiga, A. Vojnova: »Pisani kamni«, III. del.
 7. knjiga, A. Vojnova: »Pisani kamni«, IV. del.
 8. knjiga, Sinclair Lewis: »Mantrap«, I. del.
 9. knjiga, Sinclair Lewis: »Mantrap«, II. del.
 10. knjiga, Laurids Brunn: »Vana Zantena srečni čas«.
- Novi naročniki dobe I. in II. del romana »Povest greha« za Din 24.—

Že samo sovjetski roman Vojnove »Pisani kamni« je več vreden kakor 100 dinarjev. To je roman, ki so ga zaradi njegove odkritosrčnosti v Rusiji prepovedali.

V letošnji VI. zbirki rodbinskih knjig (1000 strani v 10 mehkovezanih knjigah ali pa po dva dela skupaj v platno vezanih knjigah) izidejo tile romani:

1. knjiga, Henrik Sienkiewicz: »Mali vitez«, IV. del.
2. knjiga, Henrik Sienkiewicz: »Mali vitez«, V. del.
3. knjiga, Henrik Sienkiewicz: »Mali vitez«, VI. del.
4. knjiga, Ph. Oppenheim: »Igra za prostost«, I. del.
5. knjiga, Ph. Oppenheim: »Igra za prostost«, II. del.
6. knjiga, Friedrich von Gagern: »Beg iz pekla«.
7. knjiga, Gottfried Keller: »Romeo in Julija na vasi«.

8. knjiga: »Iz dnevnika malopridnega Jurčka«, I. del.
 9. knjiga: »Iz dnevnika malopridnega Jurčka«, II. del.
 10. knjiga, Aleksander Dumas: »Trije mušketirji«, I. del.
- Novi naročniki dobe I., II. in III. del romana »Mali vitez« za Din 24.—

CENE SO NEIZPREMENJENE:

- 12 številčk »Priatelja« stane Din 62.—. Kot naročnik zbirk jih dobite za Din 32.—
10 mehkovezanih leposlov. knjig (1000 strani) Din 100.—
10 mehkovezanih rodb. knjig (1000 strani) Din 67.—
Za vezavo v platno po dva dela skupaj se doplača za eno zbirko Din 60.—, za obe zbirki Din 120.—

NAGRADE.

Naročniki, ki rešijo uganko, razpisano na straneh 11—13 in ki plačajo do 5. I. 1936 naročnino, dobe posebne nagrade, in sicer:

1. za vplačanih Din 192.— svilen samoveznico in svilen ruto;
2. za vplačanih Din 132.— svilen samoveznico;
3. za vplačanih Din 68.— svilen ruto;
4. za vplačanih Din 35.— Ilustrirani koledar za leto 1936.

PLAČEVANJE V OBROKIH!

Če ne morete vsega naenkrat plačati, lahko tudi letos plačujete v obrokih. Seveda Vas prosimo, da za vsak obrok doplačate en dinar, kolikor znašajo poštni in manipulativni stroški za vsako vplačilo.

Če hočete plačati v dveh polletnih obrokih, se naročnina zviša za Din 2.—, pri četrtletnih obrokih za Din 4.— in pri mesečnih obrokih za Din 12.—.

KATALOG.

Za naše knjige smo izdali lep katalog (64 strani), ki ga dobi vsak naročnik zastonj. Pišite dopisnico!

DEKLAMACIJE.

Kadar ne dobite revije ali knjige do 8. vsakega meseca, pišite upravi dopisnico. Uprava bo takoj uvedla reklamacijsko postopanje. Če se revija in knjiga ne bosta našli, Vam uprava pošlje nov izvod. To pa se zgodi le tedaj, če boste izgubljene reči za časa reklamirali. Na pritožbe po preteku 15 dni se ne moremo ozirati, ker se takrat ne da več ugotoviti, kdo je prevzel Vaš list in knjigo. Izvolite si to v koledar zapisati, da ne bo kasneje zamer, če nam list ali knjiga polde.

PRESELITEV.

Kadar se preselite, Vas prosimo, da nam to 14 dni prej, preden list izide, sporočite z dopisnico in da zapišete razločno svoje ime, staro bivališče in novi naslov.

ŽELJE IN NASVETI, PRITOŽBE.

Kadar imate kakšno željo ali kadar potrebujete nasveta ali pa če imate kakšno pritožbo, pišite uredništvu: Ljubljana, Dalmatinova ulica 10. Za nasvete priložite znamko za Din 4.—, ker si moramo strokovni nasvet šele s pismom poiskati.

ODPOVEDI.

Če že morate revijo iz kateregakoli razloga odpovedati, storite to vedno 15. novembra vsakega leta, ker imamo sicer gmotno škodo. Prosimo Vas pa, da nam, če količkaj mogoče, pridobite za svojo odpoved drugega naročnika. Naša hvaležnost Vam bo vedno zagotovljena.

POLOŽNICE.

Če založite položnico, dobite drugo na najbližjem pošt-nem uradu.

RAZLOČNI NASLOVI.

Kadar nam pišete, zapišite vselej razločno natančni naslov in priimek.

Za Vašo prijaznost se Vam zahvaljuje in Vam želi vesel Božič in srečno novo leto

UPRAVA, Dalmatinova ulica 10.

Nadaljevanje.

Toda sedaj ni več črnke in on ne more sedeti več tam spodaj ob cesti in gledati brez skrbi v oblake!

Tedaj ga je vsega prevzelo, zahotelo se mu je teči tja doli do ceste in zreti do večera v nebo.

Ko je prišel blizu ceste, je zagledal tik nje avto in nekoliko stran nekoga s slikarskim orodjem.

V hipu se je spomnil obeh Dorinih slik.

Bog ve, kdo slika sedaj gmajno in kakšne so njegove slike?

Čez trenutek pa je spoznal Doro.

V njem je kriknilo.

Planil je k nji in jo objel okoli ramen.

»Dora! Dora!«

Dora se je okrenila in vzkliknila:

»Tine!«

Tine jo je brezumno prižel nase:

»Dora moja!«

Da, tu je ona, ki je ves čas živela v njem nekje na dnu in ga neprestano vabila!

Da, tu je Dora, njegova Dora!

Po beli široki cesti je drvel avto.

Ob krmilu Dora in tik nje Tine.

Avto je drvel proti Pristavi in požiral kilometre, da so drevesa in brzjavni drogovi švigali mimo z vrto-glavo naglico. Vse je zaostajalo za Tinetom in Doro, vse, vse... Le onadva sama sta drvela naprej, naprej...

Tine je še vedno drhtel. Še vedno se je z roko dotikal Dorine rame, ker se je bal, da bi vse to nenadoma ne izginito, da bi se ne izkazalo, da so to le sanje.

Dora pa je zrla nepremično predse. V srcu ji je kipele in vse premajhna je bila hitrost, ki jo je kazala ura pred njo. Morata se čimprej pomeniti o vsem, kar ju je v teh letih ločilo in kar ju je vendar tako vezalo, da sta sedaj pozabila na vse in drvita v Pristavo, kjer se bosta nemoteno pogovorila.

Ob solnčnem zatonu sta zavozila v prostorno dvorišče.

Dora je skočila iz avta:

»Tu je moj dom!«

Tine se ni mogel zdramiti.

O, zakaj ne drvita še dalje, dalje, dalje v brezbrežnost!

Spet se mu je zazdelo, da sanja.

Dora pa je vriskala:

»Videl boš, kako kmetujem in slikam. Vse boš videl, samo izstopi hitro!«

Peljala ga je v salon.

Sedla sta na zofo.

»Sedaj pa mi povej, kako je s teboj!«

Tine je gledal njene črne oči. O, še lepše so ko nekoč! Prijel jo je za roke, toda glasu ni spravil iz sebe. Kaj naj vendar pove? Da je kriv pred njo in pred seboj? Da se je poročil in vse ostalo? Toda saj je vse to napravil v takšni vrtoglavi, v prav takšni, kakor se je sedaj pripeljal sem z Doro! In kaj je bil kriv tedaj in kaj je kriv sedaj?

Ne, nič ne bo govoril. Samo gledal bo te njene oči!

Pa tudi Dora je utihnila. Tinetove oči so bile preveč žalostne, preveč trudne, da bi mogla zreti vanje. Povesila je oči in uprla pogled v mizo.

Kaj naj ji povedo besede, saj iz teh oči bere vse!

Tako sta sedela tam do mraka in nista našla besede, ki naj bi si jo po dobrih treh letih povedala. Držala sta se za roke in mislila vsak svoje misli. Polagoma pa so te misli prešle vsa ta zadnja leta in se ustavile v mračnem Dorinem salonu. In tedaj sta se oklenila in se prižela drug k drugemu.

Da, ničesar jima ni treba pripovedovati o sebi, saj vesta vse!

Čez uro ali dve — kje sta tedaj mislila na čas — se je Dora dvignila in prižgala luč.

»Dober večer, Tine!«

»Dober večer, Dora,« in Tine jo je poljubil na lice.

Gledala sta se nekaj časa v luči.

»Kako si lepa, Dora!«

»Čakaj,« se je Dora zasmejala. »Grem pogledat, kako je z večerjo.«

Tine je ostal sam v salonu.

Ali je res? Ali ne sanja?

Ne, ne sanja!

Tu stoji sredi foteljev ob črnem klavirju in čaka na Doro.

Ozrl se je po stenah.

Gmajna!

V srcu ga je stisnilo.

Gmajna ga pozdravlja s sten!

Gmajna! Kjer je danes popoldne spet našel sebe!

Čez čas je prišla Dora in prinesla veliko platno ter ga postavila pod obe sliki.

»Kaj misliš, je tako dobra kakor te dve?«

Prvi dan paše. Gmajna je zelena in mehka kakor žamet. Vsa vriska. In krave mukajo, se pode, mulijo travo in skačejo! Vse kipeče, dolgo zatajevano življenje je razlito preko platna.

»Boljša je, saj iz nje življenje kar kipi.«

Pri večerji je Dora naravnala radio.

Sedela sta sama v veliki, bogato opremljeni jedilnici, ki jo je napolnjevala glasba.

Tine ni bil navajen takšnega razkošja, zato se mu je še vedno za hipe zazdelo, da sanja. In Dora v večerni temni obleki z rdečim nagelnjom v laseh.

Po večerji sta se vrnila v salon. Dora je prenesla radio in poiskala Beethovnovе sonate, ki so jih igrali na Dunaju.

Sedla sta na zofo in poslušala. Zdaj pa zdaj sta izpregovorila besedo. Kakor bi se nekaj polagoma odpiralo v njiju, dokler se ni odprlo, in tedaj nista slišala več sonat, samo govorila sta, si razodevala po resnici vse, kar sta doživela. Ni ju bilo groza razkriti tistih gnusnih dni, saj je vendar nekje za njimi bilo tem večje hrepenenje po lepšem in saj ni zapustilo v njiju ničesar trajnega, tisto hrepenenje pa ju je ohranilo in ju spet združilo.

Radio je že davno utihnil, Dora in Tine pa sta še vedno sedela na zofi in se pogovarjala.

Drugi dan sta se odpeljala v Logarsko dolino.

Tine je še ni videl.

Kakor omamljen je hodil ob Dori. V njem je pelo od lepote in sreče.

In tudi v Dori.

Saj sta bila ko dva otroka!

Podila sta se po tratah, se smejala in poljubljala. Še vse lepše jima je bilo ko v Parizu, saj tedaj je bilo na dnu vsega nekaj temnega in neznanega.

Sedaj pa sta res kakor otroka.

Plezala sta na bližnje skale, se lovila med njimi in spet sedla v avto ter se odpeljala do Solčave ali do Ljubnega.

Toda že čez nekaj dni je leglo med njiju nekaj mučnega. Njun smeh ni bil več tako veder, njune besede ne več tako lahke. V smeh je legalo nekaj težkega, v besede nekaj zamotanega in v poljube nekaj silnega, strastnega. Najrajši sta sedela doma na zofi in se prižemala drug k drugemu.

In zvečer sta se vedno težje ločila.

Tisti večer Tine ni mogel leči.

Že pet dni je bil pri Dori, ves dan jo je videl, slišal, objemal, na noč pa je moral v svojo sobo.

Kdo pravi, da mora?

Dora?

Ne, ona ne pravi ničesar. Nasprotno, njene oči, njeni poljubi vabijo.

Torej kdo?

On sam? Ah, on ne ve, kaj mora in kaj ne sme.

Toda nekaj je, kar mu brani, da bi prestopil ozki hodnik, ki loči njegovo sobo od Dorine.

Marta?

Ne, nanjo vse te dni ni mislil; toda dejstva, da je poročen, se je zavedal takoj drugo jutro in potem mu je vedno česče prihajalo na misel in ga morilo, če je bil le za trenotek sam, in mu branilo, da ni ponoči odprl svojih vrat in planil čez hodnik.

Stopil je k oknu. Pod njim je šumel gozd, temen in skrivnosten.

Da, saj je vse zaman! Saj nima poguma, da bi zavrgel svoje staro življenje in se pognal v novo. On bo za vselej prikovan na to svoje bedno življenje, nikoli ne bo imel poguma, da bi se uprl in ga naravnal po svojem srcu. Samo ironičen nasmeh bo imel, pa še ta mu bo sčasoma zbledel in se izpremenil v tihega, vdanega.

Vse je zaman, obsojen je na obupno životarjenje in ni mu rešitve.

Toda kdo pravi, da je obsojen?

Če noče, pa ni! Pametno bi bilo in dobro tudi za Marto, da bi se uprl in raztrgal vezi, ki ju vežejo na zunaj, v notranjosti ju itak nič ne družijo. Mogoče bi mu Marta bila celo hvaležna. Mogoče tudi ona nima toliko moči, da bi napravila odločno dejanje, mogoče je ona prav tako brezupno vdana v svojo usodo in išče od nje vsaj nekaj svetlih ur? A ko bi imela moč, bi ga najbrže zapustila, posebno od tedaj, ko ji je razodel o Dori in tisti blondinki.

Noč je bila hladna, gozd je šumel, toda Tinetu je pri-manjkovalo zraka. Stopil je še k drugemu oknu in ga odprl.

Vse to mora premisliti!

Ne, nič misliti, samo prestopiti prag svoje in njene sobe!

Stopil je k vratom in jih odprl.

Še dva koraka in odprl je prva vrata v Dorino spal-nico.

Samo še ena vrata odpre in nič več mu ne bo treba pre-mišljati!

Toda prvi trenotek je omahoval, in tako je bilo spet vse izgubljeno.

Ne, nikoli ne bo mogel pretrgati teh vezi!

Vse je zaman!

Vse zaman!

Drugo jutro je prosil Doro, naj ga odpelje domov.

Dora je dolgo strmel na vanj.

»Razumem te,« je končno zašepetala.

Naslednji hip pa se je okrenila k njemu, ga pri-jela za roke in mu pogledala v oči:

»Toda, Tine, ti se boš še vrnil k meni!«

Počasi je vodila avto proti Potočju.

O, kako pa je dirjala pred tednom!

Toda kaj zato! Saj razume in je kljub vsemu Tinetu hvaležna. Saj ve, da bo ostal njen in nekega dne bo sestradan in utrujen potrkal na Pristavi. Ostal bo nekaj dni, se boril in spet odšel. Toda zgodilo se bo, da se bo nekoč uprl in bo ostal vedno pri njej!

Ko sta prišla blizu konca gmajne, kjer zavije cesta na levo v Potočje, na desno pa se cepi proti mestu, se je ozrla za hip na Tineta:

»Kam?«

»Kamor hočeš!«

In je zavila proti mestu in potem še dalje proti Oglen-šaku.

Pod hribom pa je ustavila.

Tine se je opotekel na cesto.

Čez čas je Dora obrnila avto in ga pognala v divjem diru nazaj proti Celju in potem bogve kam.

Tine se je iztreznil šele, ko je dobil čez teden dni dolgo Jeričino pismo.

Jerica mu je pisala vsa obupana, da je noseča. Sama ne ve, kako se je zgodilo! Toda saj Tine bo razumel, z Ivanom se imata zelo rada. Kljub temu je ostala v službi in skrivala, dokler se je dalo. A že pred dvema tednoma je morala zapustiti trgovino, saj se je skoraj vsaki dan onesvestila. Ni mogla več prenašati ovojev, s katerimi se je ovijala. O, koliko je pretrpela zadnje mesece! Čez dobra dva meseca bo menda porodila. In Ivan je pri vojakihi! Kaj naj stori? Doma bodo zvedeli, da ni v

službi in jo bodo poiskali. In kaj bodo rekli potem? Mati bo jokala, oče pa bi jo ubil, če bi prišla domov. Tine ji naj svetuje! V mestu ne more ostati, ker nima toliko denarja. Ivan ima nekaj v posojilnici, a te dajejo samo po stotak na mesec, a še tega ne more dobiti, ker je posojilnica predaleč od Maribora. Ako bi Ivan dobil dopust, bi se poročila tako na skrivaj, kakor se je Tine, a Ivan ga ne dobi, ona pa se v takem stanju ne upa peljati v Beograd. Ne ve, kaj naj napravi. Strašno, strašno ji je. Najrajši bi umrla.

Tine je trikrat prebral pismo in ni vedel, kaj bi.

Dal ga je še Marti. Mogoče bi ona vedela, kaj bi se dalo ukreniti.

Marta ga je z grozo prečitala. Je to Jerica, tista otroška, drobna, razposajena Jerica? O, in tako brezupno, da se je ovijala! Še zanjo, ki je močna in zdrava, je bil porod težak, kaj pa bo ona, ki je vsa slabotna in je tako dolgo skrivala! V prvem trenutku se je domislila, naj bi Jerica prišla k nji na Oglenšak.

Dolgo sta razmotrivala o tem s Tineto. Hipoma sta si bila spet blizu.

Toda pri njiu bi ne imela pravega miru, bi ne imela kje spati, na Oglenšaku ni dobre babice, Jerica pa bo gotovo potrebovala zdravnika, ta pa je tri ure daleč. In naj se kaj zgodi! Ne, na Oglenšak ne more priti!

Potem se je Tine domislil, da bi si izposodila denarja in ga poslala Jerici. Šel je v posojilnico, toda samo tri sto dinarjev mu lahko posodijo.

Nazadnje je ostalo samo eno, da gre Jerica domov!

Toda kaj bodo dejali doma? Komaj so preboleli u-da-rec, ki jim ga je prizadejal Tine, sedaj pa še huje. Po-leg tega letos itak nimajo mnogo dela in Tine še nima službe, Tonček pa vedno bolj samosvoji in trmasti. Vrh vsega pa oče itak ni maral Jerice že od nekdaj, ker ni doma prišla za nobeno delo.

In prav Tine naj jim to pove!

Dva dni je premišljeval, kaj bi ukrenil, toda preostalo je edino, da se takoj odpelje domov.

Doma so bili slabe volje. Prav zadnji teden so izgu-bili deset tisočakov in še advokatske stroške v tožbi proti Podgorniku, ki so mu bili že pred dvema letoma napravili stavbna dela. Tisti dan je prišel Kotnik raz-jarjen in pijan domov in potem je ves teden popival pri Polajnarju.

Tine je bil že tri dni doma, a si ni upal povedati. Po-magal je materi v kuhinji, skušal ustreči očetu, samo da bi našel trenotek, ko bi najlaže povedal.

V nedeljo popoldne je bil z materjo v kuhinji.

Sedaj mora!

»Mati!«

Mati je dvignila glavo iznad časnika, ki ga je redno ob nedeljah čitala.

Kako naj pove, da bo čim manj bolelo?

»Ali veste, da Jerica ni več v službi?«

Mati je odložila časek.

»Bolna je.«

»Seveda je bolna,« se je mati razhudila, »ko misli samo na Ivana in strada, da mu lahko vsak teden kaj pošlje! Saj jo je sama kost in koža! Ko sem bila prejšnji mesec v Mariboru, je bila bleda kakor rjuha. Pa dopo-vej kaj taki trmoglavki!«

»Toda, mati...«

Tine je strmel napeto v materin zgubani obraz in v njene male, v grozni slutnji trepetajoče oči.

Še eno besedo!

»Mati, Jerica je noseča.«

Tedaj so se materine oči zasolzile, obraz ji je zardel, roke so ji omahnile in usta so se ji odprla na stečaj. Čez hip je planila v jok, nato pa so se usule iz nje be-se-de, polne grenkega obupa nad otroki, ki ji prizade-vajo drug za drugim samo žalost in trpljenje, niti ene mirne ure še ni imela poleg njih.

Tine je skušal zagovarjati Jerico, toda mati ni marala nič slišati ne o Jerici in ne o njem.

Zvečer je povedala Kotniku, ki je zbesnel in bi jo bil pretepel, da ni prišel Tine in jo ubranil.

Vsega je kriva ona, ker ni pazila nanjo! Naj se ne prikaže tisti črni vrag, sicer jo pretepe, da ne bo prišla niti čez prag! (Nadaljevanje prihodnjic.)

FRANCE BEVK:

Silvestrov večer

ilo je med svetovno vojno, leta ti-soč devet sto sedemnajstega. Obležene v razcapane in umazane uniforme so nas vlačili po tujih zemljah, nas za noč pehali pod strehe tujih hiš. Zadnji dan starega leta. Dan utrudljivega marša od jutra do večera, brez kosila in počitka.

Proti večeru je cesta zavila z valovite gališke ravnine v globoko zaseko, ki je bila že vsa pokrita s snegom. Bil je suh, da se je prašil pod nogami, čevlji so nam drseli. Kolona se je vsak trenutek ustavljala. Vzdolž dolgega ovinka ceste je raslo veliko grmovje, a le redka drevesa. Veje so bile gole, pokrite s srezem. Stopili smo v gozd, v tesnobno tihoto; drevesa so se razredčila in ostala za našim hrbtom. S ceste, ki se je, se je zdelo, vlekla v neskončnost, smo stopili na ozko pot, ki je padala v dno globeli. Razvrstili smo se po dva in dva, nato po eden in eden. Stopali smo z vedno veselejšimi koraki. Vedeli smo, da se bližamo vasi in se nam obeta odpočitek.

To je bila ena izmed najžalostnejših sotesk, kar smo jih srečali na poti. Ob straneh pusta, le z redkim grmovjem porasla bregova. Izdolblja jo je bila voda, ki je zdaj zamrznjena ko širok srebrn pas ležala po sredi. V desnem bregu je viselo enajst bornih, lesenih, z blatom ometanih koč. Nekatere izmed njih so imele eno samo izbo brez veže.

Ob ledeni poti med hišami je stal starec in nas gledal, od mraza mu je trepetalo telo in siva brada.

»Kako se imenuje ta vas?»

»Torski, pan, Torski!»

Torski! Prvič in zadnjič v življenju smo slišali to ime. In vsak izmed nas je mislil na svoj rojstni kraj. Bil je Silvestrov večer.

Razdelili so nas po kočah. V eno izmed njih so nas natlačili cel vod. Nizek strop, temne stene, ilovnata tla. Na čevljih smo prinesli snega, ki se je topil, da se je delalo blato. S stene sta nas začudena gledala sveti Nikolaj in Mati božja Čenstohovska. Edina miza je bila v trenutku zasedena. Med pečjo in steno je stala velika postelja.

Ne peči ne postelje se nismo lastili. To je bilo za družino, vse drugo je bilo naše. V tistem prostoru se je vršilo vse življenje družine, ki smo mu bili priča o veliki noči in o novem letu, v žalostnih in veselih dneh. Izmučeni in hrupni smo prihajali za eno noč, šteli njih grižljaje in jim zagrenili še spanec in molitev.

Nihče nam ni kdaj rekel zle besede, očitale so nam le njih oči. Ne pozabim globoko očita-

jočega pogleda mlade gospodinje, ko smo tisti večer prihrumeli v njeno koč. Ustnice so ji bile modrikaste, kakor od mraza in gladu, oči zardele in veke zatekle, kakor da ne spi vse noči in jo muči velika tuga.

»Kdaj bo konec?» nas je vprašala. »Kdaj bo konec?»

Skomignili smo z rameni.

Tudi mi bi bili radi njo vprašali: kdaj bo konec?

Molče, kakor da se s tem opravičuje za svoje vprašanje, nam je pokazala za peč.

Tam so čepeli otroci. Gledali so nas z zvedavimi, nikakor ne plašnimi pogledi. Bili so že vajeni takih obiskov, dan za dnem, morda že leta. Drobna deklica z veliko glavo je tiščala kolenco pod brado in se zaman trudila, da bi s prekratko srajčko skrila svojo goloto. Poleg nje je ležal v cunje zavit otrok in spal. Bil je bled, skoraj sinjkast, suhčen; zdelo se je, da v zapečku leži mrliček.

»Ali je bolan?»

Ženska je prikimala.

»Kartofli,« je neki vojak kazal denar; hotel je krompirja.

»Nimam. Mož je pri vojaki. Stradamo.«

»Ima, baba, a noče dati.«

»Moskali zabrali,« se je zasmel nekdo.

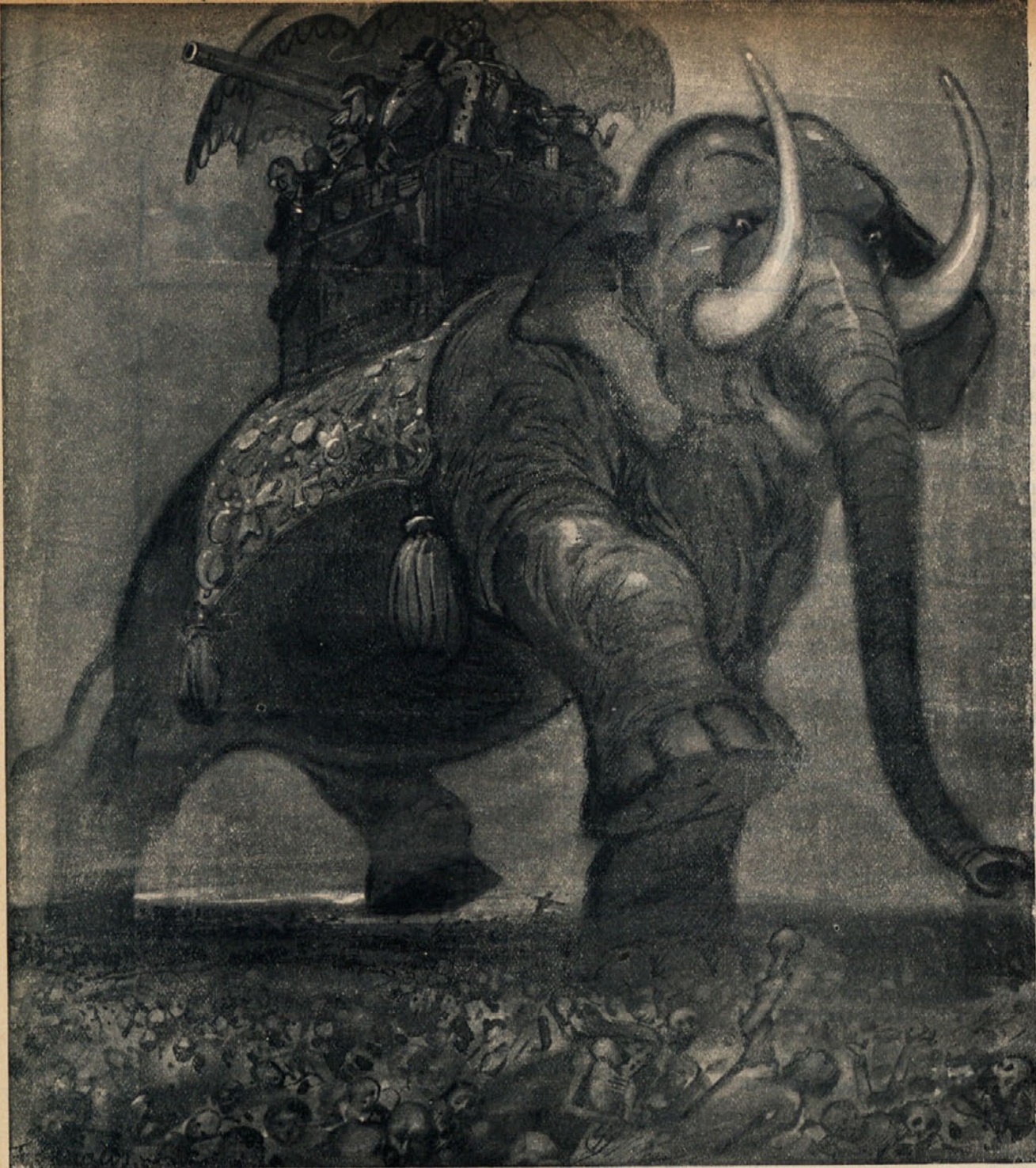
Gospodinja je molčala. Sedla je k peči, v kateri je pojemał ogenj. Ni kuhala večerje. V loncu je kipela čista voda. Bolni otrok je zajokal, vzela ga je v naročje, ga pozibavala in mu pela uspavanko. Pesem, ki je nismo razumeli, je bridko legla med stene. Otrok je potišal.

Vstopil je velik, suhljat človek, ki so ga otroci klicali za strica. Imel je poraslo, črnkasto brado in zelo vdrtla lica. Prinesel je lonček mleka in kos črnega kruha, oboje je postavil k ognjišču. Nato je sedel na rob postelje, se sključil in stisnil roke med kolena. Strmel je v otroška usta, ki so drobila kruh. Mleko je bilo za bolnika, ki ga je venomer žejalo.

»Nikolaj, jutri bo novo leto,« se je ženska oglasila iz tihote, ki je bila nastala, ko so vojaki polegli po tleh, po mizi in po klopih.

»Bo, ako hoče Jezus Kristus,« je Nikolaj vzdihnil, kakor da se je predramil iz težkih misli, in se pokrižal.

Nato je bilo zopet vse tiho. Nikolaj se je sezul in se oblečen vrgel na posteljo, pogrnil se je z raztrganim kožuhom. Ob njegovih nogah so ležali otroci. Ženska je legla za peč. Slišati je bilo le podrhtevajočo sapo spečih. Skozi šipe, v katere je kdaj pa kdaj udaril veter, je gledala noč.

*Moč
tepta pravico.*

Bolni otrok se je prebujal iz spanja, bledele v vročici in se razodeval.

»Mama, mama!«

»Tiho, moj mali, tiho!« se mu je mati oglašala izza peči.

Kdaj pa kdaj se je dvignila, posvetila z vžigalico in mu dala požirek mleka.

Tisto noč sem imel službo, nisem smel leči ne spati. Sedel sem na tla, se s hrbtom oslonil k peči in se boril z dremavcem. Skozi okna se je blestel medel odsvit snega. Enakomerno sopenje spečih, ki je napolnjevalo izbo, je le kdaj pa kdaj pretrgal vzdih. Nekdo je izpregovoril v sanjah. Utihi je, kakor da se je prestrašil lastnega glasu. Bolnikova sapa se je zdaj pa zdaj izpreminjala v ječanje.

Sredi noči je bolni deček kriknil kakor iz strahotnih sanj, se prebudil in se zavedel. Vojaki

so se zganili v spanju. Gospodinja se je bila pogreznila v tako trden sen, da ni slišala krika ne veka.

Nikolaj je dvignil glavo.

»Ana! Slišiš! Ana!«

Ženska se je prebudila in vsa omotična ko pijana stopila na klop. Dolgo je iskala vžigalic in jih ni mogla najti. Posvetil sem ji. Dvignila je otroka in mu ob dogorevajočem plamenčku pritisknila lonček na usta.

»Pij, Vanek! Pij, ná!«

Otrok je izpil dva požirka, nato jo je ko začuden pogledal v medlo razsvetljeni obraz. Položila ga je na posteljo.

O polnoči sem posvetil na uro. Deček je tedaj mirno spal, kakor da je zanj ob vstopu v novo leto prenehalo vse trpljenje. Gospodinja ni spala.

Naravna obutev abesinskega volaka. Na podplatih je utrjena, debela koža, ki nadomešča usnje.

»Koliko je ura?« me je vprašala.

»Dvanajsta.«

»Dvanajsta«, je glasneje ponovila proti postelji. »Novo leto je, Nikolaj. Slišiš?«

»Slišim,« je z vzdihom prišlo iz teme. »Gospod Jezus Kristus, naredi konec temu! Želim

ti vso srečo, Ana! Vsaj v tem letu. Da se ti mož živ vrne, da ti otrok ozdravi!«

»Daj, Jezus!« je ženska polglasno zastokala.

Nikolaj je začel moliti. Njegov polglasni šepet se je prepletal z vzdihmi spečih. V okna je butal veter, kakor da trka na šipe. Iz za peči je prihajalo pritišano, bolešno ihtenje.

Rija se boji Božiča

J. Adamovska:

Božična povestica.

Rija Randova, zelo lepa in pametna tajnica generalnega ravnatelja Ewaldovih zavodov, je imela vse, kar ženske druga drugi zavidajo: mladost, lepoto, dobro službo, popolno svobodo in povrh še celo vrsto resnih častilcev. Vzlic tem dobrim stranem njenega življenja se o Riji ni moglo reči, da bi bila zadovoljna. Ali boljše, bila bi docela zadovoljna, če bi ne bilo božiča. In če bi ne bilo božiča, bi Riji nikoli ne prišlo na misel, da bi se spomnila na možitev. Preveč je cenila svojo prostost, kakor da bi mislila na možitev. In vendar je bil dan v letu, ko je ostala Rija sama, popolnoma sama. Njeni sorodniki so imeli rodbine, Rija ni imela nikogar. Samo zato je bila na sveti večer in o božiču v gorah in se je vselej vrnila domov žalostna. Samo iz strahu pred božičem, pred samoto svetega večera se ji je rodila misel na možitev.

Brž ko je sklenila, da se omoži, je pregledala v duhu vrsto svojih prijateljev in uvidela, da so samo štirje vredni upoštevanja. Prvi je bil Frank, štiridesetletni lastnik banke. Vozil je Rijo na izlete in jo vabil na večerje v razkošne restavracije. Bil je gentleman, toda precej star in ne preveč čedne zunanosti.

— No, če se hočemo dobro prekrbeti, je treba pač malo oči zapreti, — je pomislila Rija.

Prav tako pogosto in tako prijateljsko je občevala Rija z Vladkom. To je bil nadarjen, mlad advokat z bogato klientelo.

Vladko je mnogokrat spremljal Rijo v gledališče in na koncerte in je z njo dolgo debatiral o prečitanih knjigah. Včasih jo je peljal na weekend v svojo vilo. To so bili lepi večeri. Tudi to bi ne bila slaba perspektiva. Toda Vladko je bil zelo muhast, včasih se je znal v minuti izpremeniti v mučitelja, da mu ni bil nihče kos.

— Pa še nisem njegova žena in mu lahko kadarkoli rečem, naj me poišče, ko bo boljše volje — je sodila Rija.

Lepa tajnica Ewaldovih zavodov je bila v vsem hčerka svojega časa. Razen za gledališče in koncerte se je zanimala za sport. In tu jo je spremljal in poučeval Mirko. Bil je le nekoliko let starejši od Rije, zelo čeden in na svoj način genialen mladenič. V kratkem času je napravil veliko kariero. Postal je iz slikarja plakatov šef propagandnega oddelka. Vzeti Mirka, bi se reklo, izbrati si najbolj izpremenljiv način življenja in same pustolovščine. Toda Rija je poznala Mirka prav dobro. Vedela je, da je lahkomišeln in vetrnjaški. Njegov znatni zaslužek mu ni nikoli zadostoval.

In slednjič Pepe. Na tega kandidata se je Rija spomnila samo iz trme. Pepe je bil majhen uradnik, ki se je z njim seznanila nekoč v ka-

varni, kjer stane velika bela kava dva dinarja. Rija je šla nekoč tja vedrit, ker je hudo deževalo, in Pepe je prisedel k njeni mizi. Smešen ji je bil zaradi svoje boječnosti in zgovornosti. Spominja se, kako je takrat v pičlih dveh urah izvedela njegov življenjepis z rodbinsko kroniko vred.

O teh štirih možeh, prav za prav o prvih treh, je Rija premišljevala, ko se ji je oglasil vsakoletni strah pred božičem. In sklenila je, da prepuusti izbiro slučaju.

Odločila se je: Kdor se bo prvi prigrasil.

Prvi se je javil Frank. Prosil jo je telefonično, da bi z njim preživela popoldan. Čeprav bi bila Rija mnogo rajši sprejela povabilo Vladka ali Mirka, je vendar sklenila, prvič poskusiti s Frankom. Frank se je pripeljal ponjo s svojim razkošnim vozom ter jo odpeljal črno, skromno, elegantno oblečeno na malico v okolično mesta.

Pri kavi je Rija pokrenila razgovor na zakon.

— Ljubi otrok, je rekel Frank, o zakonu nimam previsokega mnenja. Pri meni vidite, kam privede človeka zakon. Kaj vi niti ne veste, da sem oženjen? Seveda sem oženjen tako »srečno«, da se s tem ne ponamam preveč.

Rija se ni mogla ubraniti razočaranja.

— Ah, je rekla, zmerom sem mislila, da ste ločeni, Frank.

— Na žalost, ne. Ne morem se dati ločiti. To je zelo groteskno, draga Rija. Pomislite, z ženo, ki mi z njo ni bilo nikoli niti duševno niti čutno nič skupnega, imam dvoje otrok. Dva krasna dečka: zavoljo nju skušam vsaj na oko dobro izhajati z njuno materjo.

— Ampak to je strašno, takšno življenje, Frank! Rija je odkritosrčno osupnila. Ni bila slabo dekle, le osamelno življenje med docela tujimi ljudmi jo je naučilo, da se ne sme preveč vdajati čustvom. Frankov primer pa jo je vzlic temu globoko ganil.

— Zakaj ste, Frank, tako slabo izbirali? je vprašala z odkritim sočutjem.

— Draga Rija, naša generacija v tem ni mogla svobodno izbirati. Mi smo se ženili po želji svojih staršev. Posledica je bila razočaranje, toda — da ne bom pristranski — v tem je bilo tudi mnogo dobrega. Ljubezen ni vse in mnogokrat ne more utrditi zveze dveh ljudi. Dandanes je to seveda drugače. Dandanes si mladi ljudje ne dajo predpisovati, kako naj izbirajo. In zakonskih razočaranj je morda še več ko v času moje mladosti. Dajem vam dober svet, Rija. Če hočete biti srečni, se varujte nepremišljenih obvez.

Rija pa si Frankovega nasveta ni vzela preveč k srcu. Obrnila je vso svojo pozornost na Vladka. Slučaj ji je bil naklonjen. Še isti dan jo je

Vladko povabil v gledališče. Nikoli se Rija ni tako skrbno oblačila kakor ta večer.

Vladko je ocenil po zaslugi njen trud. Sladkal se ji je in jo ves večer gledal. Po gledališču sta šla večerjat. Vladko je ta večer pil mnogo več kakor je bila njegova navada, Rija pa je bila zelo previdna in ga je hitro opazovala.

— Zakaj se prav za prav ne oženite, Vladko? Mislim, da mož ni nikoli cel, če nima žene. Potrebujete nas vendarle.

Vladko jo je prijel za roko.

— Rija, krasen otrok ste. Kakšna škoda, da niste žena za zakon. Niti sekunde bi ne pomišljal, prositi vas za besedo in za roko. Toda predobro vem, kako bi se to izteklo.

— Mislim, da nič ne veste... je dejala Rija in se smehljala.

— O, da, Rija, vem, da ste sijajen, krasen metuljček, ki ga vsak rad pogleda. Vem, da ste krasna, razumna družabnica. Toda, draga Rija, zakon na žalost ni družba. Zakon je kuhinja, perilo, služkinja in skrbi, da bi se o pravem času naročil premog in plačali računi. Hotel bi vas imeti, Rija, samo zase in očitam si to hrepenenje, ker vem, kako bi vas ošušmaril. Ne, bodite zmerom svobodni, bodite prijateljica brez obvez, bodite sam krasen, sijajen metuljček in zamašite mi usta, če bom spet kdaj blebetal o zakonu. Vi, Rija, ne spadate k štedilniku, in jaz sem, žal, v zarodku domač tiran, ki bo hotel nekoč jesti samo jedi, ki mu jih žena lastnoročno pripravi.

Rijina prevara je rasla. Ko je pozneje ponoči osamela v svoji sobici, je ježno strgala s sebe smaragdno večerno obleko, zarila glavo v blazine in se obupno razjokala.

Vendar ni bila dekle, ki joka in žaluje zaradi prevar in neuspehov. Bila je pametna. Začela je premišljati, ali naj sama poišče Mirka, ali naj čaka, da se oglasi. Prav pametno se je odločila za čakanje. Trajalo je nekoliko dni, preden je prejela od Mirka kratko brzoljavko:

»Pridem, čakaj jutri, Zimski stadion, Mirko.«

Oblečena v rjav žemper, je drugi dan pila z Mirkom čaj. Oba sta bila nekoliko utrujena od drsanja ter razgreta od mraza in gibanja. Mirko se je šalil kakor navadno, toda Rija je opazila, da se današnji večer sili k šalam.

— Kaj, če bi se oženil, Mirko? Brez žene ni mož nikoli cel in popoln. Le pomisli, kako bi se ti delalo, če bi imel ženo, ki bi te razumela in bi te imela res rada. Veš, ženo, ki je ne le ljubica, temveč tudi dobra tovarišica, pri tem pa pametna in ljubka.

— Strela, ji je segel Mirko v bredo, to je misel! Rija, niti ne veš, kako si mi s tem pomogla. Mirko se ji je veselo smehljaj in njegovo pravo mladeništvo je očarovalo hladno in preveč premišljujočo deklico.

Sama ob božičnem punču.

— Seveda, je rekel naglo, ko je malo pomislil, toda kje naj brž najdem takšno dekle, o kakršnem si govorila?

— No, se je smehljala Rija, kar ozri se okrog sebe. Morda vendarle poznaš dekle, ki bi ti docela ustrezalo.

— Rija, ti si čudovita. Kako lahko znaš človeku pomagati. Res, draga Rija, poznam takšno dekle. Tovariško, ljubko dekle, ki me ima gotovo zelo rada, ki je pametna in modra ter ima povrh še pošteno doto.

— Te menda ne, je drevenela Rija.

— Ali mar ne poznaš Marije? Njen oče je vendar naš glavni delničar.

Bog vedi, kako je prišel Riji na pot Pepe. Ni bila ravno dobre volje. Božič se je naglo bližal in poslednji

trije neuspehi ji tudi niso prinesli dobre volje. Vendar pa je vzlic temu sprejela z nekoliko kislim nasmehom Pepetovo povabilo v kavarno.

— Danes mi gotovo razodene ljubezen, si je mislila, ko sta sedela pri tako majhni mizici, da sta se njuna komolca dotikala. Toda Pepe je bil zelo boječ.

— Hoteli ste mi vendar nekaj reči, Pepe, mu je pomagala Rija.

— Seveda, draga Rija. Toda ne vem, kako bi začel. Ne le da nimam poguma, ampak tudi primerne besede ne dobim. Hotel sem vam reči, da vas imam rad. Da, Rija, odkar sva se prvič srečala. Ne morem pozabiti, kakšen vtisk ste napravili name. Bili ste kakor z drugega sveta.

Bilo ji je všeč in smehljala se je.

— Seveda. Vse to sem že čutila, Pepe. Toda kaj dalje? Ali mi hočete povedati o bodočnosti, o svoji rodini, o tem, da se z mano poročite?

— Moj Bog, ne posmehujte se mi, Rija. Jaz — da bi se z vami poročil? Zagotavljam vam, da mi tako blazna misel niti v sanjah ne more priti na um. Nikoli bi se ne upal tako visoko misliti. Samo za nekaj, Rija, bi vas hotel prositi. Ali bi vas mogel večkrat videti? Od časa do časa, ko boste prosti in ne boste ravno vedeli, s kom bi prijetneje preživel večer?

Rija je zasukala glavo v občudovanju same sebe.

— Pepe, je rekla potem preudarno, povejte mi odkrito, ali se nameravate kdaj oženiti?

— Seveda, Rija. Toda ne razumem, čemu vprašanje. Dokler bo mama

Božično jutro.

živa, bom težko mislil na kaj takega. Gotovo pa se nekoč oženim. Ko mi bo precej čez trideset. Vzamem si dekle baročnih oblik z veliko zalogo kuhinjskih receptov in si bova počasi pripravljala znosno življenje. Toda vi čemerno gledate Rija?

— To ni nič, Pepe. Malo me je začela glava boleti, nisem navajena na tako glasen jazz.

Pred svetim večerom je odhajala Rija Randova kakor po navadi na gore. Videla je zavistne poglede deklet, ki jih je srečavala, in si je mislila:

— Gotovo mislijo, da sem zelo srečna, če lahko preživljam sveti večer na gorah.

Bila pa je preveč pametna Rija Randova, navajena, da se ni dolgo predajala žalosti in otožnosti, in zato je takoj izginil vlažni lesk iz njenih oči. In nihče ni poznal, da je to lepo dekle, ki ga obletavajo častilci, kakor lep, toda neploden cvet. Nihče ga noče odtrgati in si ga prilastiti. Vsem je samo »za parado«.

Na belih poljanah.

NAJVEČJI ŠKANDAL SVETA.

V dobi, ko umirajo ljudje po svetu od lakote, ko milijoni ne vedo, kaj bodo deli jutri v usta, uničujejo drugje živila, da se ne bi pocenila.

V Braziliji so letos samo marca meseca sežgali skoraj osem milijonov vreč kave. V Združenih državah so zaklali in zakopali šest milijonov svinj, razen tega so uničili dva milijona ton turščice. V Losangelih zlijejo vsak dan sto tisoč litrov mleka v kanale. Da bi zmanjšali produkcijo surovega masla za petnajst odstotkov, so zaklali nad pol milijona krav. V avgustu so samo v Kaliforniji vrgli v morje poldrug milijon pomaranč, v nasadih, ki imajo deset tisoč hektarov, pa sploh niso obrali plemenitih jagod.

Ljudje, ki v dandanašnjih časih počenljajo take reči, pač ne zaslužijo drugega, kakor da bi jih zaprli in izstradali do smrti.

VOJNA S STRUPENIMI PLINI PRED 400 LETI —

Vojna s strupenimi plini ni izum najnovejšega časa. Že v prvi polovici šestnajstega stoletja so se Indijanci iz južne Brazilije posluževali »poprovega dima«, da so sovražnike onemogočili za boj. V bojih okoli reke Orinoka sta po starem sporočilu hodila dva mlada Indijanca okoli taborišča, ki je čakalo napada. Eden izmed njiju je imel precejšnjo ponev z žerjavico, drugi pa vrečo zmetlega popra. Ko se je veter obrnil v pravo smer, sta natresla popra na žerjavico in dim ter para, ki sta pri tem nastala, sta zmedla vrste osvojevalcev Španci so namreč začeli tako hudo kihati, da se niso mogli bojevati in Indijanci so jih potem z lahkoto premagali.

V PONEDELJEK SE ČLOVEK NAJLAŽJE PREHLADI.

Dokazano je, da se začne največ prehladov v ponedeljek in dnevih po praznikih. Neki zdravnik poskuša utemeljiti ta nenavadni pojav na tale način:

V nedeljah jedo ljudje predobro in preveč. S tem se zmanjša njihova prirodna odpornost telesa. Zato so skoraj brez moči proti prehladu, kajti pokvarjeni želodec, leno delujoče črevesje in prenapeto mišičje oslabe vse telo.

Morda je to res.

BASNI.

vinja se je valjala v luži in zadovoljno krulila.

Pa je prišla k njej koza, zavihala nos in zameketala:

»Nesramnost! Kako se more žival — in še bolj je povzdignila glas — tako zelo izpozabiti, da se valja po taki smrdeči mlaki? Res, to je sramota za dvajseto stoletje...«

Svinja pa je dostojanstveno odvrnila:

»Jaz sem svinja in že priroda mi je odločila, da se bom rada valjala po mlakah. Vendar pa je moje meso med najslastnejšimi na svetu. Ti, gospa, sicer ob smrdu vihaš nos, pa hkratu pozabljaš, da smrdi tvoje meso in še celo tvoje mleko.«

Tako je rekla, zavihala še sama nos in šla stran.

*

Tri biljardne kroglice so ležale mirno druga ob drugi in tožile:

»Kako bi bile srečne, kako bi lahko v miru živele, ko bi nas ljudje neprestano ne suvali...«

*

Gosenica je videla metulja in se je čudila, kako je mogoče tako lepo živeti. Brez skrbi, veselo, brez težav. Kako mora biti srečen, da ima tako lepe peruti!

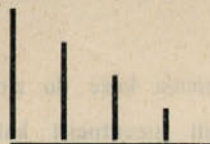
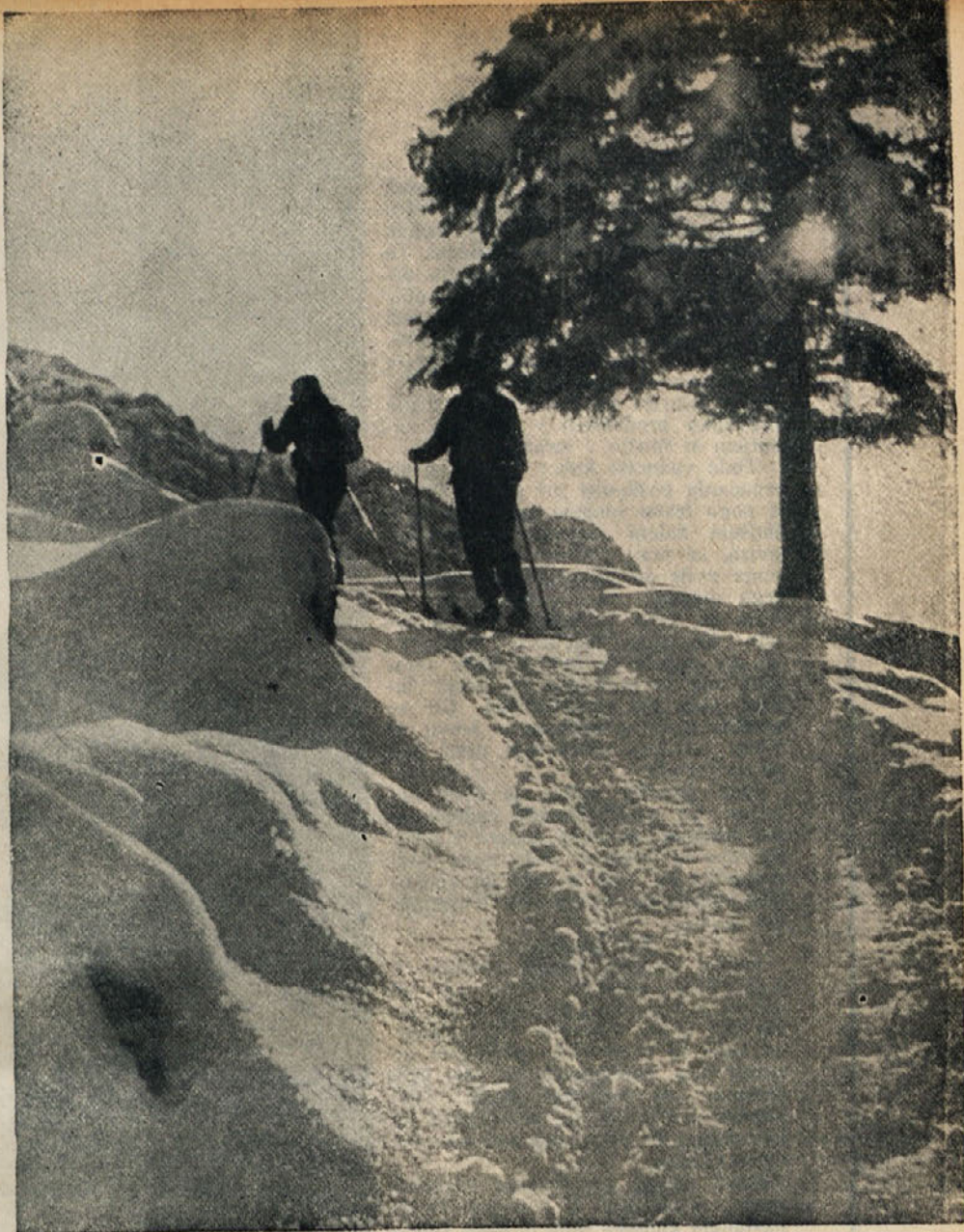
Metulj pa je gledal z viška na gosenco in si pri tem mislil, kako je mogoče živeti tako leno biti prilepljen na list in gristi zelenje.

»Ne, to bi ne bilo zame!« si je rekel in odletel. In kako grda je ta spaka! Čudno, kaj vse se dobi na tem zmešanem svetu!

Pozabil je, da je bil sam nekoč gosjenica, ta pa tudi ni vedela, kakšna usoda jo še čaka.

Dve obliki istega bitja.

Tudi ljudje vedo zelo malo o sebi.

ZIMSKI SPORT

SPORT — NJEGOVO VESELJE IN NJEGOVE NEVARNOSTI.

Zima, ki je bila časih najdaljša, je postala zdaj največja. »Mrzle« panoge sporta so zajele vse sloje in dandanes že skoraj ni mladega človeka, ki bi ne bil smučar ali pa drsalec. Seveda pa je treba biti tudi pri zimskem sportu previden, ker skriva v sebi marsikatero nevarnost. Zato mora vsak sportnik vedeti, kakšne nesreče so pri posameznih panogah najbolj pogoste in kako se mora vesti, če se mu kakšna nezgoda primeri.

Smučanje.

Smučanje ni skoraj prav nič nevarno, če je smučar količnik previden. Potrebuje samo nekaj vaje in izkušenosti, da se vsem nezgodam ogane.

Začetnik naj ne vozi po izvoženih ali celo poledenelih smučinah. Učiti naj se začne na terenu, kjer mehak sneg omili padce, ki so neizbežni. To navodilo bere najbrže z zavistjo drsalec-začetnik. Pri njem žal ne velja. Po neznanih gorskih terenih naj tudi izurjen smučar ne vozi brez vodnika. Pozabiti ne sme nevarnosti, ki prete od plazov in snežnih viharjev. Koliko smučarjev po svetu je že plačalo preveliko predrznost v gorah z zasutjem in smrtjo v mrazu.

Toda važnejše kakor vse to so pri smučanju poškodbe pri padcu. Če se z nogo tesno spojena smučka v najhujšem zaletu zadene ob nenadno oviro, se prav pogosto zgodi, da se noga zvije ali pa celo zlomi. Razen tega utegnejo nastati še druge, milejše ali hujše posledice, vse na nogah. Če pade smučar pri skakanju, se mu utegne še huje zgoditi. Prelomi rok in poškodbe na hrbtu takrat niso nič nenavadnega. Če se smučar zaleti s telesom v drevo, si lahko nevarno poškoduje prsni koš ali pa trebuh.

Tudi smučka palica je časih nevarna. Če nepričakovano zadene ob trd predmet, se lahko zadere v členke roke in povzroči grde rane. Tudi poškodbe na očeh so bile že velikokrat posledica nenadnega izmaknjenja palice.

Pri drsanju.

Večina padcev ostane navadno k sreči brez posledic. Vemo pa, da utegne povzročiti padec na ledu časih tudi hujše poškodbe. Od odrgnjenne kože in preprostih zmečkanin do zvitihi nog, nategnjenih kit, da, celo nalomov ali prelomov kosti. Tudi pretres možganov, od nedolžnega do nevarnega, ni pri padcu na ledu nič nenavadnega.

Dosti nesreč pri drsanju povzroči rane z drsalkami. S konicami lahko nastanejo globoke rane in hude zmečkanine. K sreči so poškodbe oči prav redke in se primerijo le takrat, kadar pade na istem kraju hkratu več oseb.

Pač pa je nevarno, če se led vdre. Zato je treba pri drsanju vselej paziti, ali je led že dovolj trden. Žrtve niso zmerom samo otroci. Med ponesrečenci je vsako leto več odraslih kakor otrok.

Pri sankanju.

Vzlic smučim sanke še niso izgubile svoje veljave, največ zaradi tega, ker se pri sankanju le redkokdaj primeri kakšna nesreča. A vzlic temu sankanje ni brez nevarnosti.

Nesreče se pripete največkrat začetnikom, ki se upajo na nevarne strmine, pa tudi izurjenim, ki premalo pazijo. Pogosto se smučji zaletijo ob kakšno drevo ali kamen. Prav tako pogosto so tudi poškodbe spodnjih delov telesa, če zadene noga ob kakšno oviro na poti. Ali pa če se noga kam ujame, zlasti takrat, kadar držimo noge preveč razkročeno. Previden človek bo na strminah vselej nekoliko ukrivil koleno.

Le redko povzroči pri sankanju nezgode trčenje. Seveda pa utegne imeti nerodno trčenje svoje posledice, od

Nevarnosti lavine.

odrgnjenja kože do zloma roke ali noge.

Dosti nevarnejši kakor navadno sankanje je pa bob, ker drevijo takrat težke sani z bliskovito hitrostjo in jih ni mogoče ustaviti. Prav tako nevaren je tudi skeleton. Na ameriških ležalnih saneh leži voznik na trebuhu. Noge ima pritrjene in drevi z glavo naprej po izvoženi poti. Vzlic obrambnim čeladam so pri skeletonu nevarne poškodbe lobanje prav pogoste.

Prva pomoč.

Izpahnjenje. Spoznamo ga po tem, da okolica sklepa zateče. Sklep je treba trdo obvezati in ranjeni ud naravnati tako, da mirno počiva. Tudi pri na videz preprostem izpahnjenju se časih primeri, da se je odlomil kakšen drobec kosti. Zato je priporočljivo, da ponesrečenca čimprej pregleda zdravnik.

Zvinjenje z raztrganjem sklepnih kit: Takoj je treba poklicati zdravni-

ka. Lajlk naj nikoli ne preizkuša naravnati ranjenega uda, ker je nevarno, da ranjencu več škoduje kakor koristi, zlasti če dela preveč s silo.

Zlomi kosti: Ti zlomi so dvojni, preprosti, kjer koža ni ranjena, in nevarnejši, kjer kost predre kožo. Pri zadnjih ne poizkušaj rane čistiti. Samo pokrij jo, če mogoče, z razkuženo obvezo, ki jo ima vsak pameten sportnik s seboj, zlasti takrat, kadar gre kam daleč, kjer ni ljudi v bližini.

Če je roka ranjena: Suknjič in srajco sleci najprej na zdravi roki.

Če je noga ranjena: Razreži čevlji. Zlomljeno mesto trdno obveži. Če deniš ud med deske, moraš deske najprej dobro obložiti z ruticami, kosi obleke, mahom ali listjem.

Vsak sportnik naj bi imel zmeraj s seboj majhno domačo lekarno. S tem se bo pogosto ognil hudim posledicam, ki jih utegne povzročiti neprevidno uganjanje zimskega sporta.

ENINA ZMAGA

Bil sem sprevodnik na cestni železnici v Čikagu.

Najprej sem bil uslužben na Halstedski progi pri konjski železnici, ki je vozila od sredine mesta do živinskega trga. Mi, ki smo imeli nočno službo, smo bili vse prej ko varni zaradi različnih sumljivih ljudi, ki so ponoči tod hodili. Na nobenega nismo smeli streljati in nikogar nismo smeli ubiti, ker bi morala cestna železnica potem povrniti škodo; jaz sploh nisem imel samokresa in sem se moral zanašati le na slepo srečo. Sicer je pa človek malokdaj brez orožja: imel sem kembelj od zavore, ki se je dal prav lahko sneti in ki je bil izvrsten pomoček. To se pravi, več ko enkrat ga nisem uporabil.

Leta 1886. sem bil vse božične noči na svoji cestni železnici, ne da bi se bilo kaj zgodilo. Prišla je večja gruča lrccev z živinskega trga in prihrumela v moj voz. Bili so pijani in so imeli steklenice pri sebi. Rjoveli so kakor divjaki in se niso mogli nič prav pripraviti, da bi plačali, čeprav smo se že začeli voziti. Izgovarjali so se, češ da so vse leto, zvečer in zjutraj, plačevali po pet centov, zdaj pa je božič, in da zato ne bodo nič plačali. To pojmovanje ni bilo tako nesmiselno, toda brezplačno se jih nisem upal prevažati iz strahu pred vohuni, ki so bili v službi družbe cestne železnice in ki so morali nadzorovati poštenost sprevodnikov. Vstopil je neki redar. Nekaj trenutkov je stal na vozu, izpregovoril nekaj besed o božiču in o vremenu, nato pa spet skočil z voza, ker nas je bil poln voz. Dobro sem vedel, da bi bilo treba reči redarju samo besedico, pa bi bili morali vsi potniki plačati vsak svojih pet centov. Vendar s nisem oglasil. »Zakaj nas pa niste naznanili?« je vprašal nekdo izmed njih. »Odveč se mi je zdelo,« sem odvrnil, »saj imam opravka z gentlemani.« Nato so se mi nekateri zagrohotali, drugi so pa potegnili z menoj in sami plačali za vse.

Za drugi božič sem prišel na progo, ki je vodila v vilski konec mesta. To je bila ugodna izprememba. Zdaj sem imel vlak dveh, časih tudi treh vozov, ki jih je gonil podzemeljski vod. Občinstvo v tem delu mesta je bilo gosposko, in jaz sem moral pobirati svoje petice z rokavicami na rokah. Tudi ni bilo tu nobene napetosti, in človek se je kmalu naveličal gledati in poslušati te nreivalce vil.

Vendar mi je bil za božič l. 1887. usojen majhen doživljaj.

Na sveti večer sem dopoldne vozil v mesto; imel sem dnevno službo. Na voz je stopil gospod in začel z menoj pogovor. Kadar sem moral po vozovih, je počakal, da sem se vrnil na zadnjo ploščad, kjer je bil moj prostor, nato je spet nadaljeval pomenek. Bilo mu je okoli trideset let. Bled je bil, brke je imel in oblečen je bil zelo gosposko, toda brez površnika, čeprav je bilo precej hladno.

»Odpeljal sem se z doma, kakršen sem bil,« je dejal. Hotel sem prehiteti svojo ženo.

»Božični darovi,« sem pripomnil.

»Da, da,« je odvrnil in se nasmehnil.

Vendar je bil to čuden nasmeh, zmrdljaj z ust, živčen režaj.

»Koliko zaslužite?« je vprašal.

V deželi Yankeejev to vprašanje ni nenavadno, zato sem povedal, koliko zaslužim.

»Ali bi hoteli še posebej zaslužiti deset dolarjev?« je vprašal.

Rekel sem: »Zakaj ne!«

Vzel je listino iz žepa in mi takoj pomolil bankovec. Pripomnil je, da ima zaupanje vame.

»Kaj naj storim?« sem vprašal.

Poprosil me je, naj mu pokažem urnik, in dejal: »Danes vozite osem ur?«

»Da!«

»Na eni svojih voženj mi storite uslugo. Tu na vogalu Monrojeve ceste pridemo čez jašek, ki vodi k podzemeljski napeljavi. Zgoraj je pokrov; ta pokrov privzdignem in se spustim v jašek.«

»Življenje si hočete vzeti?«

»Ne čisto. A storiti hočem tako, kakor bi si ga hotel vzeti.«

»Aha!«

»Ustavite voz in me spravite iz luknje, tudi če bi se upiral.«

»Zgodilo se bo.«

»Hvala vam, sicer pa nisem umobolen, kakor si morda mislite! Vse to storim zaradi svoje žene; naj vidi, da sem si hotel vzeti življenje.«

»Vaša žena bo potemtakem sedela v mojem vlaku?«

»Da. V 'gripu' bo sedela.«

Osupnil sem. 'Grip' je bil tisti voz, ki je stal na njem voznik; bil je odprt in brez sten, hud mrzaj je bil v njem pozimi, in nihče ni maral sesti vanj.

»V 'gripu' se bo peljala,« je ponovil mož. »V pismu, ki ga je pisala svojemu ljubčku, je obljubila, da se bo peljala spredaj in da mu bo dala znamenje, kadar pride. To pismo sem bral.«

»Prav. Toda spomniti vas moram, da morate kar moči hitro vzdigniti pokrov in se brez odlašanja spustiti v jašek. Sicer nas dohiti drug vlak. Vozimo namreč v presledkih po tri minute.«

»Vse to vem,« je odvrnil mož. »Pokrov bo odvit, ko jaz pridem. Že zdaj je odvit.«

»Še nekaj: kako morete vedeti, s katerim vlakom se bo vozila vaša žena?«

»O tem dobim telefonsko sporočilo. Ljudi imam, ki poznajo njena pota. Moja žena bo nosila riavo obleko iz krzna. Spoznali jo boste lahko — zelo lepa je. Ko bi omedlela, jo spravite v lekarno na Monrojevem vogalu.«

Vprašal sem: »Ali ste govorili tudi z mojim voznikom?«

»Sem,« je rekel mož. »Dal sem tudi njemu toliko kakor vam. Vendar ne maram, da bi se med seboj norčevala iz te reči. Sploh ne smeta govoriti o njej.«

»Ne bova.«

Ko se boste bližali Monrojevi cesti, se postavite na 'grip' in dobro pazite. Ko zagledate nad jaškom mojo glavo, dajte znamenje 'Stoj!' in vlak se bo ustavil. Voznik vam bo pomagal, da me ukrotite in izvlečete iz jaška, čeprav bom trdil, da hočem umreti.«

Nekoliko sem pomislil o vsej reči in rekel: »Mislim, da bi si bili lahko prihranili denar; saj vam ni bilo treba nikomur praviti, kaj kanite. Kar tako bi se spustili v jašek.«

»Bog nebeški!« je vzkliknil mož. »Pa recimo, da bi me voznik ne opazil! In tudi vi ne! Nihče!«

»Prav pravite.«

Govorila sva še o tem in onem, mož se je peljal z menoj do končne postaje, in ko se je moj vlak obrnil, se je peljal z menoj tudi nazaj. Na vogalu Monrojeve ceste je dejal:

»Tu je lekarna. Semkaj spravite mojo ženo, če omedli.«

Nato je skočil z voza.

Bil sem za deset dolarjev bogatejši. Hvala Bogu, v življenju so vendarle še srečni dnevi! Vso zimo sem si podlagal na prsi in hrbet plast časnikov, da bi me varovali ostre sape; pri vsakem gibu sem šumastil, da je bilo joj, in tovariši so se mi posmehovali. Zdaj sem pa imel — mimo drugega — denar za lep, debel kožuhovinast telovnik! In ko se me prihodnjič lotijo tovariši, da bi slišali, kako šumastim, jim porečem, da tega ne trpim...

Dve, tri vožnje v mesto sem bil že opravil; nič se ni pripetilo. Ko sem pa hotel četrtrič odriniti s postaje v vilskem koncu, je stopila v vlak mlada gospa in sedla v »grip«. Bila je v rjavi krzneni obleki. Ko sem prišel k njej v sprednji konec in sprejel voznino, mi je pogledala naravnost v oči. Zelo mlada je bila in zelo lepa, in oči je imela globoko nedolžne in višnjeve. »Ubožica, velik strah te čaka,« sem pomislil; »a storila si majhen pregrešek, in zdaj te mora zadeti kazen. Vsekako mi bo slast, ko te bom previdno nesel v lekarno.«

Zdrdrali smo proti mestu.

S svoje ploščadi sem opazil, da je jel voznik mahoma govoriti z gospo. Kaj ji je neki imel povedati? Razen tega ni bilo dovoljeno, da bi se med službo razgovarjal s potniki. V svoje veliko začudenje sem videl, da se je gospa celo presedla bliže k vozniku, ta je pa stal pri svojem stroju in napeto poslušal, kar mu je govorila.

Dalje in dalje smo drdrali proti mestu, postajali, spuščali ljudi v vozove, postajali, spuščali ljudi iz vozov, izkratka, vse je šlo kakor po navadi. Bližali smo se Monrojevi cesti. Sam pri sebi sem pomislil: Mladi človek si je dobro izbral kraj, Monrojev vogal je miren vogal, kjer se ni bati, da bi ga kdo motil, ko bo lezel v jašek. In še to sem pomislil, da sem časih videl ljudi cestne železniške družbe, kako so stali v teh jaških in popravljali, kar je utegnili biti spodaj narobe. A ko bi prišlo kdaj kakemu delavcu na misel, da bi ostal v luknji, kadar pelje vlak preko nje, bi bil kaj hitro za nekaj palcev krajši: rogovila, ki vodi od »gripa« k napeljavi, bi mu odtrgala glavo. Ker je bila prihodnja cesta že Monrojeva, sem stopil naprej, v »grip«.

Ne voznik ne gospa nista zdaj več govorila. Zadnje, kar sem opazil, je bilo to, da je voznik pokimal, kakor bi bil sam s seboj nekaj dognal, nato pa zastrmel kar naravnost in pogнал vlak s polno brzino. In vendar je bil mož, ki sem ga imel za voznika, moj Irec, veliki Pat. »Slack her a bit!« sem rekel vozniku v naši latovščini. To pomeni: »Vozi malo počasneje!« Sredi tira sem bil namreč zagledal črno piko, ki je gledala iz tal. Ta pika je utegnila biti človeška glava.

Pogledal sem tudi gospo. Ta je uprla oči v tisto piko in se krčevito prijelja za sedež. »Že je v skrbeh, da bi se ne zgodila nesreča,« sem pomislil, »kaj bo šele storila, ko bo videla, da je ta, ki hoče umreti, njen mož!«

Toda veliki Pat ni zmanjšal brzine. Zaklical sem mu, da so v rovu ljudje — vse zaman. Zdaj smo razločno

videli glavo: da, prav najin mladi noroglavc je stal v luknji in gledal z obrazom proti nam. Tedaj sem nastavljal piščalko na usta in na vso moč zažvižgal »Stoj!«. Pat je vozil z isto hitrostjo kakor prej. Se četrtr minute, pa se je morala zgoditi nesreča. Udaril sem ob zvonec, zazvonil je, nato sem pa skočil naprej in popadel zavoro. Toda bilo je prepozno, vlak je škripaje zavozil čez jašek, preden je obstal.

Skočil sem iz voza. Ves prepaden sem bil in spominjal sem se samo tega, da naj zgrabim moža, ki se bo upiral. A takoj nato sem spet skočil na »grip« in sploh nisem imel nikjer več miru. Tudi voznik je bil videti prepaden; brez smisla in pameti je vpraševal, ali so bili v jašku ljudje, in kako je bilo mogoče, da ni ustavil. Mlada gospa je vzklikala: »Strašno! Strašno!« Njen obraz je bil brez krvi, krčevito se je držala za sedež. Omedlela pa ni, in kmalu potem je stopila iz voza in šla svojo pot.

Mnogo ljudi se je zgrnilo na kup. Ponesrečenčevo glavo smo našli pod zadnjim vozom, truplo je pa še stalo v jašku; rogovila stroja ga je bila zajela pod brado in potegnila glavo s seboj. Vzdignili smo mrtveca s tračnic in pristopil je redar, da bi ga spravil s poti. Rečda je tudi zapisal več imen, in meni so vsi potniki lahko potrdili, da sem žvižgal in zvonil in nazadnje celo prijel za zavoro. Sicer smo morali pa cestni železničarji sami poročati svoji pisarni. Veliki Pat me je poprosil, naj mu dam svoj nož. Razumel sem ga napak in dejal, da je nesreča že tako dovolj velika. Tedaj se je veliki Pat nasmehnil in mi pokazal svoj samokres, češ da za orožje ni v zadregi in da ne potrebuje noža za kake neumnosti, ampak za čisto druge reči. Ko je dobil nož, se je poslovil od mene, rekoč, da zdaj ne more več ostati v službi; žal mu je, a jaz naj sam zapeljem vlak na končno postajo, tam mi bodo že dali drugega voznika. In mi je še razložil, kako naj ravnam. Nož mu moram pustiti, je dejal; stopil bo v kako mirno vežo, da si poreže uniforme gumble.

Nato je odšel.

Kaj sem hotel? Moral sem sam peljati na postajo. Zdaj je stalo za menoj že nekaj vlakov, ki so komaj čakali, da bi se umaknili. In ker sem imel že od prej nekaj vaje pri stroju, je šlo brez nezgode...

Neki večer med božičem in novim letom sem bil prost službe in sem pohajkoval po mestu. Ko sem prišel do neke železniške postaje, sem za trenutek stopil vanjo, da bi si ogledal silni promet. Šel sem prav na enega izmed postajnih hodnikov in gledal neki vlak, ki mu je bilo tisti mah odriniti. Tedajci začujem svoje ime, nekdo stoji na voznem stopalu in se smehlja in me kliče. Bil je veliki Pat. Precej časa je trajalo, da sem ga spoznal; lepo obleden je bil in brado si je bil dal obriti.

Zavzet vzkrik mi je planil iz grla.

»Pst, nikar ne tako glasno! Kako se je stvar prav za prav končala?« je vprašal Pat.

»Zaslišani smo bili. Tebe iščejo.«

Pat je rekel:

»Na zahod odhajam. Kaj pa ima človek tu od življenja? Sedem, osem dolarjev na teden, od teh pa porabiš štiri, da se preživiš. Zemlje si vzamem in postanem farmer. Seveda imam za to denar. Če hočeš z menoj, si poiščeva v Friscu kaj pripravnega.«

»Ne morem odtod.«

»Pravkar sem se spomnil: naš svoj nož. Lepa hvala. Ne, vidiš, življenje pri cestni železnici nima prihodnosti. Tri leta sem služil, pa prav doslej nisem našel priložnosti, da bi obesil to reč na klin.«

Vlak je zažvižgal.

»Da, z Bogom,« je rekel Pat. »Čuj, koliko si pa dobiš od tistega, ki smo ga povozili?«

»Deset dolarjev.«

»Jaz tudi toliko. Nu, prav za prav je bil pošten plačnik. A žena je bila še boljša.«

»Žena?«

»Mlada žena, da. Čedno kupčijico sem napravil z njo. Ta ni gledala na tisoč ali dva tisoč dolarjev, zakaj hotela se ga je iznebiti. Če zdaj lahko začnem lažje življenje — ga začnem z njenim denarjem.« (A. Fr. B.)

Ivle ob vodi.

Zgodba o meščanu

Per Boll:

Jeanu Belmontu

asen avgustov dan je sijal na Pariz.

Meščan Jean Belmont je zavil na Quai des Fleurs in se oziral za gruči hudo razburjenih ljudi.

Na tem kraju je bilo zbiranje meščanov na dnevnem redu; vsak dan so vozili tu mimo vozovi z obsojenci, ki jih je poslal javni tožilec Fouquier v spremstvu Sansonsa pod giljotino na Place de la Révolution.

Meščan Belmont se ni posebno navduševal nad takimi prizori, ki jih je leto 1793. v izobilju nudilo Parižanom. in je hitel proti Conciergerieji, ker je moral še tisti dan govoriti s svojim svakom, arhivarjem Matissejem, zaradi praznika na dan desete obletnice svojega srečnega zakona.

Čim bliže je prihajal Conciergerieji, tem gostejša je postajala radovedna množica. Hitel je po stopnicah navzgor in zavil iz avle v široki levi hodnik, po katerem je moral do konca. Na levi so bila vrata v arhiv, kjer je moral biti zdaj njegov svak Matisse, naravnost pa je vodil hodnik proti mrtvaški dvorani, kjer so preživeli obsojenci svoje zadnje ure.

Na hodniku je bila živahna gneča. Meščanska garda je imela dovolj dela in tudi pomočniki za giljotino, ki so pravkar prišli, so pomagali paziti na red. Pričakovali so samo še mešarskega Sansonsa, najpriljudnejšo osebnost Pariza: rablja. Belmont se je rinil skozi množico, suvali so ga in odrivali, in le počasi je prišel dalje. Razsvetljava je bila tako slaba, da nisi vedel, s kom imaš opraviti, ali z gardistom ali s funkcionarjem.

— Danes jih ni malo... Več ko dvajset jih bo kihnilo v vrečo matere giljotine... Fouquier je bil včeraj lačen, nikogar ni izpustil iz krempljev. Vražji človek!...

To je ujel Belmont mimogrede, ko si je utiral pot. Zdaj mora samo še čez hodnik, se preriti skozi kopico gardistov, in na levi bodo vrata... potem bo rešen. Matisse ga pričakuje z žganjem, kakor vedno, brez dvoma. Potem se bosta malo porazgovorila in nato pojde spet lepo proti domu. Morda se bodo ljudje tačas že razšli, izbranci bodo »kihnil v vrečo matere giljotine«, pot bo prosta, in spotoma bo lahko premišljal o bližnji slavnosti.

Belmont se je krepko pognal dalje, že je imel vrata arhiva pred seboj.

»Zdaj pa le naprej,« je zaklical nekdo, »Sansons je že prišel.«

Skupine so se začele premikati in gardisti so delali pot skozi hodnik

proti vходу v mrtvaško dvorano. Tudi Belmonta so odrinili, in kljub vsem naporom se ni mogel osvoboditi. Potiskali so ga naprej in ga oddaljevali od vrat, ki so vodila v arhiv, k svaku Matisseju. Tedaj se je znašel med dvema gardistoma, eden je bil na levi, drugi na desni; nehote sta ga prisilila do nekih vrat in kot zamašek iz peneče se steklenice je priletel v dvorano.

Meščan Jean Belmont je zajel sapo. Potem šele, ko si je malo oddahnil, je natančneje pogledal okrog sebe.

Kje neki je bil? Vraga, saj to vendar ne more biti arhiv, tu tudi ni njegovega svaka Matisseja!

Obrnil se je torej proti človeku, ki je pravkar z velikimi škarnjami v roki vstopil skozi vrata.

— Meščan, ali je to arhiv?

Oni ga je najprej debelo pogledal, potem pa se je zasmejal: »Ne, meščan, tole pa ni arhiv.«

— Kaj pa? Kje pa sem prav za prav? Je vprašal preplašeno Belmont.

— Ne ve, kje je, se je zakrohotal oni proti drugim in se prijel za trebuh. Ne ve! Čakaj, da boš vedel, povem ti: v mrtvaški dvorani si in prav kmalu boš kihnil v vrečo matere giljotine. Smeje se je zapustil meščana Belmonta in stopil k ženski, ki je skoraj nezavestna sedela na klopi. Urno ji je odstrigel kite in jih vrgetl v vedro. Kajti las giljotina ne preseka.

Belmont je nemo obstal. Izprva sploh ni mogel razumeti, kaj naj bi vse to pomenilo. Potem ga je izpreletela groza. Opazil je obsojence, blede in tihe, nekateri so mrmrali molitve, drugi so s stisnjenimi ustnicami stali po kotih.

Hitro se je odločil in stopil h gardistu:

— Zmotil sem se. Hotel sem k svojemu svaku, k arhivarju Matisseju, tu zraven, pa so me izrinili sem. Rad bi šel zdaj ven.

— Misel ni slaba, se je zasmejal gardist. Fouquier bi zahteval mojo glavo, ko bi te pustil, da uideš.

— Toda, gardist, jaz sem res...

— Molči, daj roke sem!

Pograbili so ga, in preden se je zavedel, je imel roke zvezane na hrbtni.

— Saj vendar nisem obsojen, je vpil kakor blazen.

— Prestejte jih, je velel glas. Sansons je končal svoje delo, postrigel je ženskam lase.

— Šest in dvajset, je javil gardist.

— Javljenih je samo pet in dvajset, je rekel Sansons.

— Jaz ne spadam sem! je vpil Belmont in se ril proti poveljniku. Glo-

boko se je oddahnil, videl je izhod iz neprijetne zagate, v katero je bil tako slučajno zašel.

— Kdo pa si ti?

— Meščan Jean Belmont sem, čevljar v Rue de Plessy, in sem hotel k svojemu svaku, meščanu in arhivarju Matisseju, ko...

— Kaj si hotel, nas malo briga, meščan. Lahko dokažeš?

— Listin nimam pri sebi, ampak...

— Potem ti ne morem pomagati.

— Pa pokličite mojega svaka, meščana Matisseja, arhivarja!

— Prvič ne utegnemo, drugič nam pa arhivar Matisse nič mar.

Potisnili so ga stran in zvezali skupaj z nekim možem, ki je bil nenavadno blede in tudi nenavadno miren.

— Naprej, je zapovedal poveljnik.

Prvi pari so stopili na hodnik; tudi Belmonta so potegnili naprej. V obraz je bil blede, pot mu je curkoma lila s čela, kolena ga niso držala.

Kričal je kakor žival:

— Jaz sem, Jean Belmont, meščan Jean Belmont...

Tedaj je zagledal vrata v arhiv, ki jih je bil zgrešil in za katerimi čisto gotovo, enakomerno sopeč, vpisuje arhivar Matisse male številke v veliko knjigo.

— Meščan Matisse, svak Matisse... je tulil Belmont na vse grlo.

Potisnili so ga naprej; bolj in bolj se je oddaljeval od vrat in prišel čez dvorišče na Quai des Fleurs.

Naložili so ga na voz, ki je potegnil proti Place de la Révolution.

— Jean Belmont sem, in sem... je vpil v gnečo. Ostalo je zadušil smeh uživajoče množice, ki je danes spet prišla na svoj račun.

— Še predstavlja se nam... Glej, glej, ljubezniv pa je... Noče pozabiti svojega imena, da ga bo zašepetal materi giljotini, ko bo »kihhal«...

Belmont ni slišal nikogar več. Sedel se je v voz in se ni ganil. Še vedno ni mogel verjeti, da se je zmotil v vratih in da bo postala ta poma zdaj tako usodna.

Ko so ga privezali na kol in mu potisnili glavo na tla, je tulil iz vsega telesa, ves onemogel in hripav:

— Meščan Jean Belmont sem, in moj svak je meščan arhivar Matisse, ki sem ga hotel obiskati, pa sem se zmo —

Rezek sik, senca...

Glava meščana Jeana Belmonta je padla v vrečo.

Množica se je zvijala od smeha, kajti že dolgo ni nihče tako krepko kihnil. D.

Andrej hoče spati ...

(Groteska.)

Andrej Mihajlovič se je prebudil. Zdelo se mu je, da je še zelo zgodaj. Kje je pa že spet ura? Na posteljni omarici, kjer bi morala biti, je ni. Hoče pozvoniti slugi. Toda zvonec mu je padel iz rok in se zakotalil pod posteljo. Andrej je zaklel. Da bi vstal? Ni mogoče. Nikakor ne. Andrej je sklenil, da zdaj še ne vstane. Glej, saj je vendar samokres na omarici poleg denarnice! Nič lažjega ko to! Andrej zgrabi revolver in požene strel v strop. Sluga vstopi kakor blisk. »Poglej na uro, kozel!« Sluga pogleda na uro in dostojanstveno javi: Sedem trideset, gospod. Tedaj se Andrej obrne na drugo stran in sklene, da bo spal dalje.

Toda —

Tedaj nekdo vljudno potrka na vrata in hišni lastnik se prikaže v spalnici gospoda Andreja Mihajloviča.

»Dušica,« reče sladko, »zakaj streljaš v moji hiši?«

Andrej razloži.

»Za božjo voljo! Vsaj v strop bi ne streljal, vsaj v strop ne. Zgoraj stanuje gospod dvorni svetnik Kudrjašev. Streljaj rajši v tla. Iz Volodke, čevljarja, moraš itak po kopejkah iz vleči najemnino.«

Gospod Andrej Mihajlovič slovesno obljubi, da bo drugič streljal v tla, in ne več v strop. Gospodar je zadovoljen in se odpravi. Andrej se zakopje v blazine. Hoče spati.

Toda —

Vrata odskočijo, in gospod s črno kozjo bradico pridrevi kakor vihra v sobo. Sicer samo v spodnjih hlačah, menda je pridrl naravnost iz postelje, toda na suknjiču so se mu bleščala odlikovanja.

»Morilec!« je zakričal, da je postalo Andreju vroče od strahu.

»Saj gospoda niti ne poznam,« je drhtel iz pernic.

»To sem jaz, Kudrjašev, K-u-d-r-j-ašev, dvorni svetnik, vi pa ste, moj prečastiti, ničla; obžalovanja vredna ničla. Brezčastna, da, nemoralna kretatura! Umorili ste mi otroka!«

Andrej je otrpnil.

»Streljali ste v strop, gospod, kajne? Streljali, ne da bi pomislili, da stanuje zgoraj družina, ki je blagoslovljena z dvema otrokoma. Z dvema nežnima potomcema, ki spita v eni zibelki, in enemu je šla vaša krogla skozi telesce. Zadet je, revček, in se zvija in kriči, jaz, ubogi oče, prihitim... groza! mrtvi otrok se mi kopje v lastni krvi!«

Andrej ga gleda z izbuljenimi očmi. Kaj zdaj? Hoče se oprostiti. Saj je

vendar dostojen človek. Izbira besede in nazadnje izgrga:

»Oprostite, odškodujem vas za neprijetnost.«

»Kaj, otroka mi hočete plačati?« je vpil Kudrjašev. »Ali je na svetu toliko denarja, da bi mi mogli nadomestiti potomca, steblo mojega rodu?«

»Pet tisoč rubljev,« šepeta Andrej.

»Pet tisoč, ah! Povem vam, to je bil nenavaden, izreden otrok. Dvojček. Dvojčka sem imel. Niste razložili drugega od drugega. Uničili ste mi moja dvojčka!«

»Torej deset tisoč rubljev.«

Kudrjašev pomisli, potem nastavi roko. Ne da bi se dvignil, seže Andrej po listnico, vzame iz nje deset velikih bankovcev in jih pomoli Kudrjaševu.

»Hvala,« reče dvorni svetnik. »Zdaj mi pa preskrbite še drugega otroka. Zaradi matere...« je pripomnil tiše, »da ne bo opazila, ko se zbudi.«

»O Bog,« vzdihne Andrej, »odkod naj zdajle vzamem otroka?« Najhuje je bilo, da bo zdaj nazadnje vendarle moral zlesti iz postelje.

Kudrjašev potegne dvakrat po svoji bradici. Premišlja. Končno se domisli. »Čevljar Volodka ima otroka. Morda bi ga prodal.« Pokliče slugo in ga pošlje po Volodko, naj pride z otrokom.

Kmalu nato vstopi Volodka; otroka ima zavitega v svojem zelenem predpasniku. »Vajin vdani sluga, prevzvišena gospoda,« in se prikloni do tal.

Kudrjašev sklone roke na hrbtu, hodi po sobi gor in dol in se pogaja z Volodko zaradi otroka.

»Otroka ne prodam,« se upira Volodka.

»Tisoč rubljev dobiš od tegale gospoda,« pravi velikodušno dvorni svetnik. »Dva tisoč. Tri tisoč.«

Volodka si obriše solze z vogalom svojega nasmoljenega predpasnika in izroči otroka svetniku. Z drugo roko pa vzame tri tisočake in hoče oditi.

»Stoj,« reče Kudrjašev, »počakaj malo.« S cepetajočim otrokom zapusti sobo, se čez nekaj trenutkov vrne in pomoli mrtvega otroka čevljarju. »Na, spravi ga kam in glej, da kdo kaj ne opazi.«

Volodka tlači otroka v škatlo, in tedaj, kakšen čudež, se začne paglavec dreti.

»Živi,« pravi Volodka in strese otroka iz škatle. »resnično živi.«

»Torej sem se zmotil in zgrabil živvega namesto mrtvega! Čakaj, Volodka, prinesem pravega.«

Toda Volodka neče. »Otrok je moj, gospod. Klečal si pred mano in me prosil, naj ga vzamem. Saj nisem hotel, ampak vlekel si me za predpasnik. Tedaj sem ga vzel iz sočutja in krščanske ljubezni, in zdaj ga ne dam nazaj.«

»Daj mi otroka, tisoč rubljev dobiš od gospoda, ki spi v postelji, daj mi otroka!«

»Ne, ne dam ga. Vesel sem, da ga imam. Lep je in gosposki, moj je bil čisto navaden. Ima lepe svilene, črne lase, moj pa ima resaste, rdeče.«

»Ah, Ti ljubi Bog,« joka Kudrjašev. »Andrej Mihajlovič, ljubček, daj mu dva tisočaka, potem mi da morda otroka nazaj.«

Andrej Mihajlovič odpre oči, poišče dva tisočaka in ju pomoli Volodki. Kudrjašev zgrabi otroka in teče z njim v svoje stanovanje.

Andrej je komaj spet zadremal, ko se zasliši zgoraj krik, in takoj nato plane dvorni svetnik spet v sobo in moli čevljarju njegovega rdečelasca.

»Zmotil sem se, oprost, Andrej Mihajlovič, krogla je šla mimo. Ni zadela otroka. In tisto, v čemer je ležal dvojček, ni bila kri. Na,« se obrne spet k Volodki, »vzemi spet svojega otroka nazaj, moja dvojčka sta oba, hvala Bogu, popolnoma zdrava. Na, vzemi ga! Razen tega smrdi še po smoli!«

Volodka neče. »Otrok je tvoj, hotel si ga imeti, zdaj ga obdrži, boš imel pa tri.«

»To bomo šele videli,« rjove Kudrjašev, »moraš vzeti otroka, moraš, po zakonu ga moraš vzeti!«

»Kaj, zakon?« zavpije čevljar. »Kako moreš govoriti o zakonu? Najprej hočeš kupiti mojega otroka, potem mi prodajaš truplo, nato kupuješ spet živvega otroka, nazadnje mi spet vsiljuješ nazaj mojega, pa govoriš o zakonu?«

Kudrjašev je obmolnil. Potem se je obrnil k Andreju Mihajloviču: »Očka, dajte, ponudite mu tisoč rubljev, morda bo potem hotel vzeti svojega otroka nazaj.«

In Andrej Mihajlovič, ki je hotel vendar že imeti mir, je plačal tudi teh tisoč rubljev. Milostno je vzel Volodka denar in tudi otroka.

V mirnem pogovoru sta zapustila dvorni svetnik in čevljar sobo.

Vse tiho je bilo zdaj okoli Andreja Mihajloviča. Prišel je računati: otrok, dvojčka, štiri tisoč rubljev, dva tisoč, deset tisoč, in tedaj so se mu začeli otroci in rublji in tisočaki mešati, tisočaki so postali otroci, dvojčki so postali rublji, dva rublja... tisoč otrok... deset tisoč dvojčkov... je šestnajst tisoč dvojčkov...

Pa je lepo, trdno zaspal. D.

Demanti

H. G. WELLS

Slavni angleški pisatelj H. G. Wells, predsednik svetovne zveze PEN-klubov, čigar »Boj z Marsovci« je izšel lani v naši založbi, ni znan samo po svojih fantastičnih romanih, ampak tudi po svojih krajših delih. Prinašamo njegovo novelo »Demanti«.

»Ocoj je pa topla noč,« je dejal nekdo zra-ven mene. Zagledal sem profil moža, ki je kakor jaz slonel ob Waterloojskem mostu. Zanimiv obraz, toda suh in blede. Zavihan, spredaj spet ovrtnik plašča je izdajal, da je možak siromak. Gledal je po vodi. Iz temnega ozadja so se dvigali westminstrski stolpi in se ostro odražali pod zvezdnatim nebom. Po bregovih so se lesketale luči: rdeče, oranžne, rumene, bele.

»Vsaj en miren prostorček,« je dejal tujec. »Če ima človek ves dan poslovne skrbi in obveznosti — ali poznate vi ta vznemirljivi boj? Utrujena glava, noge vse zatekle od hoje... Časih se vprašam, ali se je vredno toliko ubijati? Ali bi ne bilo bolje, ko bi se odrekel slavi in premoženju in se posvetil preprostejšemu delu?«

Presenečeno sem pogledal neobritega, umazanega, izmozganega moža, ki je govoril o velikih opravkih. S posmehljivo opazko sem ga opozoril na to nasprotje, toda takoj mi je bilo žal.

Možak je obrnil svoj suhi, izžeti obraz k meni in mi rekel:

»Pozabil sem. Tega seveda ne morete razumeti. In tudi verjeli mi ne boste, če vam povem. Da, res imam opravka z veliko rečjo. Demante izdelujem.«

»Ali ste brezposelni?« sem ga šaljivo vprašal.

Namestu odgovora je nestrpno odpel svoj razcefrani plašč in stresel nekaj iz platnena mošnjička, ki ga je imel za vratom. »Morda se kaj razumete?« je rekel.

Pred leti sem delal izkušnje in sem se torej razumel vsaj še malo na kemijo in mineralogijo. Kamen je bil prav podoben temnemu, nebrušenemu demantu, toda dosti prevelik. Saj je bil tako velik kakor zgornji del palca. Imel je obliko pravilnega osmerokotnika in ukrivljene ploskve, ki jih imajo demanti. Z nožem sem ga poizkusil načeti — zaman. V soju svetilke sem ga preizkusil na steklenem pokrovu svoje ure. Hitro je zarezal vanj belo črto.

Moja radovednost je rasla.

»Seveda,« sem rekel, »je presenetljivo podoben demantu. Toda če je demant, je pravi orjak med njimi. Kje ste ga pa dobili?«

»Saj sem vam rekel, da sem ga sam naredil. Sem ga dajte!«

Hlastno je segel po njem in spet zapel suknjo. Iznenada pa je šepnil:

»Za sto funtov vam ga prodam!«

Moj sum se je iznova oglasil. Kamen je morda iz kakšne snovi, ki je skoraj tako trda kakor demant in je slučajno kristalizirala kakor pravi demant. In če je res demant, — zakaj ga ponuja za tako beraško ceno?

Spogledala sva se. Premeril sem možaka od glave do nog, toda zdelo se mi je, da mora biti pošten. Potem mi je rekel:

»Vse vam bom povedal. Saj vem, da mi ne boste verjeli.«

»Demante lahko izdelujemo na umeten način,« je začel, in po glasu se je videlo, da mora biti izobražen človek. »Treba je samo deti črni premog pod dovolj močan pritisk. Premog potem kristalizira v majhne demante. To vedo kemiki že dolgo, že desetletja, ne vedo pa, kaj je treba premogu dodati, da se stopi, in kakšen pritisk morajo uporabiti. Jaz sem začel o tem premišljevat, ko sem bil v sedemnajstem letu, zdaj sem pa v dvaintridesetem.

Imel sem okoli tisoč funtov denarja, razen tega pa sem še poučeval mlajše dijake. Mislim, da bo tega denarja za moje poizkuse dovolj. Studiral sem potem še dve leti v inozemstvu. Imel sem svoj laboratorij, toda kmalu mi

je denar pošel in svoje poizkuse sem moral nadaljevati v siromašni sobici brez pohištva, kjer sem spal na tleh med svojimi aparati. Ničesar si nisem privoščil in ves denar, ki sem ga sploh zaslužil, sem porabil za razne pripomočke. Tako sem se svojemu končnemu namenu zelo približal. Že pred leti sem razrešil vprašanje dodatka, da se premog prej raztopi, in kmalu nato sem določil tudi pritisk, ki je potreben za nastanek demantov. Del sem namreč ta dodatek z neko posebno premogovo vrsto v zaprti puškino cev. Cev sem potem napolnil z vodo, jo dobro zapečatil in razbelil.«

»Nevarno,« sem rekel.

»Da, stvar je eksplodirala, razbila okno in mi delno uničila tudi stroje. Vzlic temu pa sem dobil nekakšen demantov prah. Potem mi je prišlo na misel, da bi si napravil trdno zakovan jeklen valj, ki ga ne more raznesti. Res, dal sem ga izdelati, čeprav je bil to za mojo blagajno ogromen izdatek. Vanj sem del ekrazita, premoga in svoj skrivni dodatek. Potem sem zakuril peč, zagnal vanj valj — in šel na izprehod.

Vem, reči hočete, da bi bilo lahko hišo razneslo. Res je, toda šlo je za znanstven poizkus.

Ko sem se vrnil, je bilo še vse tako, kakor sem pustil. Razstrelivo ni moglo valja raznesti. Pri kristalizaciji pa ima čas zelo pomembno vlogo. Če proces pospešimo, postanejo kristali majhni. Zato sem se odločil, da bom pustil svojo pripravo dve leti pri miru in počasi zmanjševal temperaturo. Toda bil sem brez denarja.

Preizkušenj, ki sem jih moral v tem času pretrpeti, vam ne morem popisati. Prodajal sem časnike, varoval konje, odpiral vozove pred gledališčem, pisal naslove, — beračil. Štiri in dvajset ur nisem nič jedel. Učenec v neki trgovini mi je podaril šest pennyjev, da bi se izkazal kavalirja pred svojim dekletom. Takoj sem jih zapravil, a ne za jed, ampak za premog.

Pred tremi tedni sem pustil, da je ogenj ugasnil. Odvil sem valj, izpraskal iz njega trdo lavo in jo na kosu železa razbil. V njej sem dobil tri velike demante in pet manjših. Ko sem sedel v sobi na tleh in razbijal po lavi, je prišel v sobo moj sosed, — pijan kakor zmeraj.

»Vi ste — vi ste — a-a-anarhist,« je zajecjal. »Nevaren zločinec!« Začelo se mu je kolcat v vmes je izblebetal, da je preiskal mojo sobo, ko me ni bilo doma, in pri policiji naznanil, kaj počenjam. Uvidel sem, da bom moral vso skrivnost izdati policiji in s tem vsemu svetu, ali pa me bodo prišli in zaprli. Vrgel sem pijanca iz sobe, pobral svoje demante in izginil. Nekaj dni nato so že listi pisali na dolgo in na široko o »tvornici bomb«.

Demantov se nisem mogel iznebiti. Če sem šel h kakšnemu poštenemu zlatarju, mi je ukazal, naj počakam, in hkratu šepnil svojemu pomočniku, naj pokliče policijo. Tako sem moral bežati. Neki lopov mi je demant, ki sem mu ga ponudil, kar vzel in mi rekel, naj ga tožim. Tako hodim zdaj po svetu z demanti, ki so vredni več sto tisoč funtov in nimam niti grižljaja kruha.«

»Verjamem vam,« sem rekel neznancu, »toda pri sebi nimam niti sto funtov. Pridite jutri zjutraj v mojo pisarno.«

»Ne zaupam vam. Policijo mislite obvestiti!«

»Ne. Tu imate mojo posetnico in pridite brez skrbi!« Nezaupno je zmajal z glavo.

»Ohranite mojo skrivnost zase in ne pojdite za menoj!« mi je še rekel, potem pa je izginil.

Nisem ga več videl. Dvakrat mi je pisal in me prosil, naj mu pošljem denar na neki naslov. Nekoč je prišel v mojo pisarno, pa me ni dobil doma. Sluga mi je rekel, da je bil prav slabo oblečen človek, ki je hudo kašljal. Vprašal je po meni, naročil pa ni nič.

Kaj je bilo le z njim? Ali je bil norec ali slepar? Ali je morda res izdeloval demante? Skoraj bi verjel. Morda je mrtev in so njegove demante zavrgli — eden izmed njih je bil tolikšen kakor zgornji del palca — ali pa jih morda še zmeraj izkuša prodati. Morda bi bilo le prav, ako bi bil tvegal sto funtov, morda bi bil s tem ustvaril svojo srečo...

(Prevel B. Rihteršič.)

R. B R I N T O N

Opice, ki zakopavajo svoje mrliče

Tudi hôtel...

usambo ni zdravilišče in leži v kljub svojemu italijansko zvonečemu imenu ob Sankuru v južnem Kongu. Zato se nisem začudil, ko sem dobil v veži edinega »hôtela« samo nekaj gostov, in sem bil vesel, da sem mogel s komisarjem Lualabijskega distrikta na verandi, ki je bila vsa razjedena od belih mravelj, v miru popiti svoj »gin«.

Hôtél je bil enonadstropen, pokrit s pločevino in strahotno pobeljen ter ni imel ne vrat, ne oken. Čemu tudi? Pri bakubiških zamorcih, ki so najbolj civiliziran rod domačinov (zaradi svoje tehnike v rezljanju in izdelovanju orožja kakor tudi po svojem jeziku in po svojih šegah), je tatvina popolnoma neznana. In belci pridejo le redkokdaj sem...

Gospod Bâton, komisar, je bil izkušen kolonialni uradnik. Tropsko sonce mu je bilo porjavilo polt in njegove zavidanja vredne konstitucije tudi malarija ni mogla omajati. Mnogo let je že služboval v tem kraju in bral sem mu z obraza, kako vesel je, da se lahko pogovarja s človekom iz Bruxellesa. Govoril je o tem mestu, kjer je bil preživel vso mladost, kakor o daljni ljubici. A kmalu sva si vse povedala in dolgočasje se je vrnilo v najin pogovor. Kakor rešitev se nama je zazdelo, ko sva mogla pozdraviti dva nova prišleca, ki se seveda nista malo čudila najinemu entuziastičnemu sprejemu.

Profesor dr. Selfriedge, zdravnik in naravoslovec, in filmski reporter Mac Hughes sta hotela prodreti v notranjost doslej še nepreiskanega ozemlja okoli vrelcev Luembe. Potne stroške je plačalo neko ameriško časniško podjetje, ki je dalo Mac Hughesu kratko naročilo: »Prinesite senzacijo domov!«

Kraljestvo za senzacijo...!

»Vrtel sem že več sto metrov,« je priznal nadobudni reporter, »a vse so samo posnetki, ki jih kaže vsak navaden kulturni film. V Bomi sva stopila s parnika in se odpeljala z železnico do Stanley-Poola, potem sva krenila po Kongu navzgor do Kwamoutha. Toda vso pot nisem naletel na nič, kar bi bilo podobno senzaciji. Domačini so toč že tako vajeni filmanja, da se brez obotavljanja postavijo pred kamero. In jaz moram najti kakšno senzacijo, drugače zletim...!« je ves obupan končal svoj govor. »Ali bi mi ne hoteli pomagati? Vi poznate tukajšnje razmere!«

Ubogi mladenič se mi je zasmilil. Prav za prav sem imel namen končati svoj lovski pohod in se vrniti k svojim prijateljem, toda ob besedah molega rojaka se mi je zbudila moja zmerom živa želja po prigodah in vsa trudnost me je mahoma minila.

»Ali ste že kdaj videli pokopališče slonov?« sem vprašal.

»Ne še. Ampak to bi bila senzacija!« je vzdihnil Mac. In potem je ves vznemirjen vprašal: »Kje je katero?«

»Tega ne vem,« sem rekel. »Toda lahko se odpraviva in ga poiščeva.«

Mladi mož je zavriskal in udaril po ograji, da se je prelomila. Mi smo se smejali, Mac je pa ves prepaden strmel v polomljeno ograjo. »Bele mravlje...« je kratko pripomnil gospod Bâton in nagnil kozarec.

Tudi komisar je vedel za domnevo, ki se je trdovratno širila med domačini... »Vzlic temu bi se mi zdelo taka ekspedicija neumna! Prav neumna...« je ponovil s poudarkom.

»Nu, potem se jutri zjutraj odpravimo,« sem rekel.

Bimbo, ljubljeneček londonskega zoološkega vrta.

Sprejeli smo več novih nosačev in skrbno pregledali vso prtljago. Komisar nam je pomagal pri izbiri domačinov in nas na vse strani podpiral.

Žalosten je gledal, ko smo se spravljali v široke čolne. Zdaj, ko bo sam v »hôtelu«, bo popil spet dosti whiskyja...

V življenjski nevarnosti.

Naši trije čolni so se razmeroma hitro pomikali po reki navzgor. Držali smo se brega, in kjerkoli se nam je ustavil pogled, povsod so bili bregovi zarasli s temnimi gozdovi. Ko smo naposled vendarle prišli do peščne ravnine, kjer bi se bili lahko izkrcali, je ležalo na pesku vse polno krokodilov najrazličnejših velikosti.

»Nikar ne streljaj!« sem posvaril Maca, zakaj primorani smo bili, da smo se vozili s čolni tik ob peščenem bregu. Toda fant je bil že dvignil puško in strel je zagrmel čez vodo. Zadeta žival se je vzbela in tolkla z repom kakor besna okoli sebe.

In zdaj so se odigrali prizori, ki jih vse svoje žive dni ne pozabim. Krokodili so kakor na povelje popadli ranjenca in ga izkušali raztrgati na kose. Ranjena žival se je — čeprav so se ji zagrizli pobesneli tovariši v trebuh in v ostale mehke dele telesa — vrgla v vodo, in reka je bila v naslednjem trenutku podobna besnečemu morju. Valovi so pluskali čez robove čolnov, gugali smo se zdaj sem, zdaj tja, in strahotna bitka, ki se je odigravala pred našimi očmi, ni napravila situacije prav nič prijetnejše.

Jimmy, vodja zamorcev in moj zaupnik, me je ves v skrbeh pogledal. Zagrabil smo vesla in pripravili puške in — rešili smo se pekla.

Pet minut pozneje sem ozmerjal Maca. »Ako bi se bil čoln prevrnil, bi si bile zveri lahko pokvarile želodec z vašim telesom —!« sem ga ves besen posvaril.

»Vse sem filmal,« mi je zadovoljno odgovoril. »To bo dober uvod k senzaciji —«

»Hudič naj vzame vas in vašo senzacijo! Ali vam niso ljubše vaše kosti?«

»Meni že, toda mojemu šefu ne,« je odvrnil Mac Hughes z zavidanja vrednim mirom in vložil nov film v kamero. Vendar je obljubil, da se bo poslej ravnal po svojih odredbah.

V divjini.

Štirinajst dni je zdaj mirno minilo. V lianah so se gugale pisane papige. Na stotine opic je boječe šlo za našimi čolni. Neki dan se nam je celo posrečilo, da smo ujeli celo čredo povodnih konj na trak. Tudi doktorju, ki se je posebno zanimal za žuželke, je bilo ustrezno.

Le Jimmy ni bil zadovoljen. Samo ob sebi se razume, da je tudi on trdno verjel, da so pokopališča slonov globoko v notranjosti dežele, kamor se baje zavlečejo stare in bolne živali, da v miru poginejo — a prav tako je bil prepričan, da se bodo zli duhovi maščevali, ko bi ljudje prodrli tja. »Mrtvega človeka in mrtvo žival ne sme nihče motiti,« je menil.

Pretekli smo gozdove ob bregu in si sproti utirali stezo skozi visoko travo. Visoko grmovje nam je zastiralo razgled.

Neki dan smo slišali strel. Mac, doktor in jaz smo šli za zvokom. Drugi strel nam je potrdil, da smo hodili v pravi smeri. Kmalu smo zagledali bradatega moža, ki je moral biti, po njegovi obleki sodeč, Evropec. Izkušal je privezati ubitega leoparda na drog, da bi ga lažje nesel. Pozdravili smo ga in stopili bliže. Starca, kakor je bilo videti, naš prihod ni presenetil, pa tudi ne razveselil. Šele ko smo mu povedali, da ne prihajamo na lov, ampak samo zaradi lepih posnetkov, je postal prijazen in nas je celo povabil v svojo koč. Imel je namreč blizu tam, kjer smo ga srečali, svojo domačijo: majhno kočico z vrtno in nekaj živine.

Afriški Robinson.

Starec nas je pogostil s sirom, ki ga je sam delal, in s prekajenim mesom, na katero je bil posebno ponosen in ki smo mu ga iz vljudnosti pohvalili...

Porabil bi preveč prostora, ko bi hotel pripovedovati zgodovino našega gostitelja. Njegova zgodovina je polna prigodb, zgodovina, kakršno lahko napiše samo življenje. Mož je imel pristno nemško ime Müller in je bil doma iz Nemčije. Vprašal sem ga, ali se mu ne toži kdaj po domovini in po civilizaciji. Namestu odgovora mi je pokazal tri obrabljene knjige: sveto pismo, Goethejevega Fausta in neko zdravniško knjigo iz l. 1914.

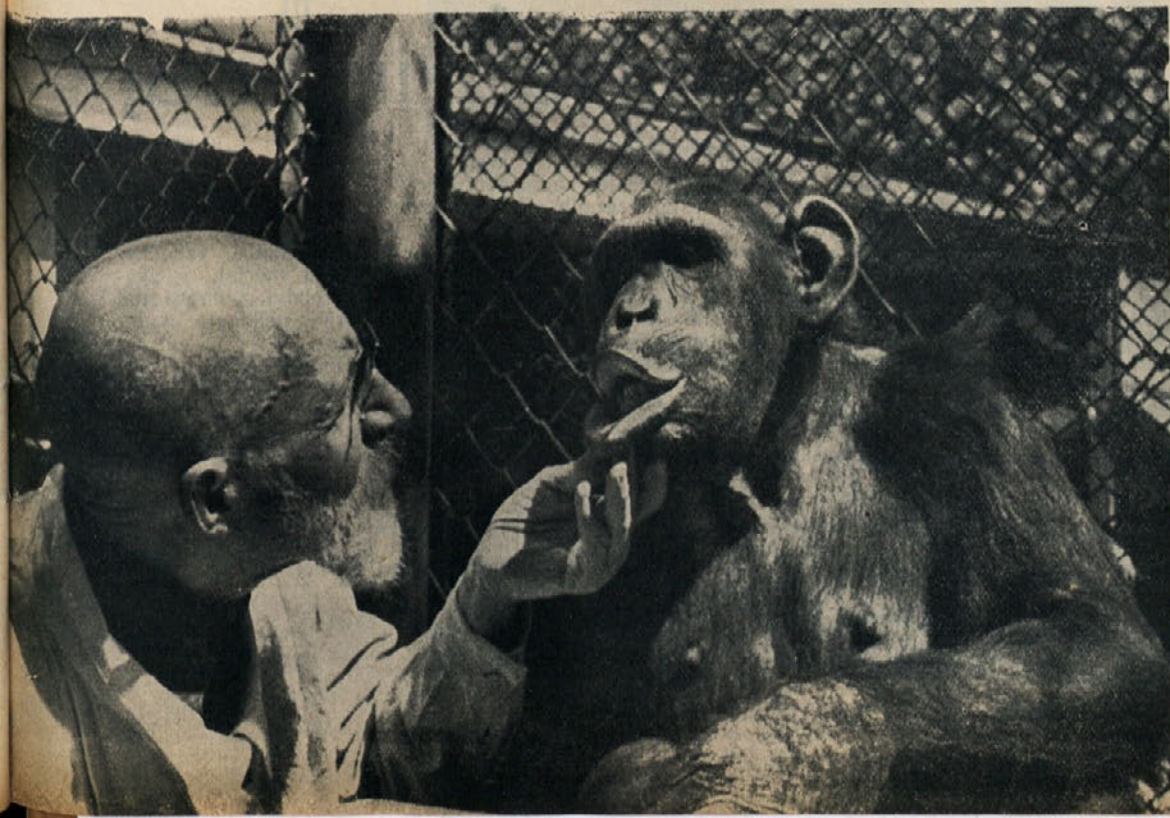
»Več človek ne potrebuje,« je rekel in lahen smehljal mu je zaigral okoli ust...

Mac je razmišljal samo o svoji senzaciji in se ni vtičal v pogovor. Nalezal sem se njegove nestrpnosti tako, da sem končno vprašal »Robinsona Müllerja«, ali mu je kaj znanega o pokopališču slonov. A samotni lovec ni

Družina orangutanov.

na svojih pohodih nikoli naletel na kaj takšnega. Hkrati je pa tudi priznal, da ni še nikoli videl mrtvega slona in da je že večkrat opazil, kako je ranjen slon zavpil na pomoč, nakar je prihitelo več slonov, ki so ga s čakani dvignili, da bi ga spravili na varno. Kam so ga spravili, ni mogel dognati.

Ponos leningrajskega živalskega vrta — orangutan s svojim zdravnikom.

Mac me je ves obupan pogledal. Moral sem se nehote zasmejeti, tako smešen je bil videti v svojem strahu za izgubljenjo senzacijo.

»Morda vas pa zanima, da so v tem kraju opice, ki zakopavajo svoje mrličke...« je rekel afriški Robinson.

»Zdaj sem rešen!« je vzkliknil Mac Hughes in ga hotel objeti, toda ko je zagledal njegov nezaupljivi obraz in njegove velike pesti, je svojo namero opustil.

Naša odprava se je v bližini utaborila in pogovorili smo se, kako bi izvedli svoj načrt.

Mac je dobil vendarle svojo senzacijo.

Drugo jutro smo se navsezgodaj odpravili. Vzeli smo samo tri nosače za filmske aparate in puške s seboj. Profesor na žalost ni mogel z nami, ker je dobil hud napad malarije. Jim je ostal za čuvaja v taboru.

Po večurni hoji smo prišli do goščave, ki je pričala s svojo vegetacijo, da je reka blizu.

»Zdaj smo ob vrelcu Luembe,« je razlagal bradati Robinson, »in na cilju.«

Liane, ki so bile podobne debelim vrvm, so vezale drevje in se potuhnjeno ovijale okoli naših nog, da smo se večkrat spotekali. Na žalost smo smeli samo po tihem kleti, da bi ne zbudili pozornosti pri opicah, ki bi drugače takoj zagnale krik in vik in opozorile svoje tovarišice na nevarnost.

Zdajci je pa dal naš vodja znamenje, naj mirno obstanemo. Na drugi strani, morda šestdeset korakov od nas, so se upogibale veje — šimpanzi! Med njimi in med nami je bila voda.

Skozi daljinogled sem razločil veliko rodino, med njo tudi nekaj krasnih dospelih živali. Dolgo sem jih opazoval ter hitro dognal, da imam pred seboj vrsto, ki je dotlej še nisem poznal. Bili so nekoliko večji in malo svetlejši. Prav žal mi je bilo, da ni bilo profesorja z nami. Vzlic temu smo morali gledati, da izvedemo svoj načrt, zakaj drugače bi Mac ne bil doživel nobene senzacije.

Previdno sem vzdignil puško. Mac je vrtel kamero kakor obseden. Strel je mahoma pretrgal rajsko tišino...

Eden izmed šimpanzov se je prevrnil in telebnil skozi veje v globino. Na neki rogovilasti veji, ki je štrlela nad reko, se je telo ustavilo. Čreda se je s preplašenim hreščanjem razbežala.

Minila je ena ura. Vsi udi so nas že boleli, zakaj stali smo negibni v svojih skrivališčih.

Natanko čez eno uro — solnčni žarki so padali vodoravno na našo listnato streho — se je na oni strani nekaj zganilo.

Temen obraz, podoben človeškemu, se je prikazal. Gledal je zdaj na mrtvega tovariša, zdaj na našo stran. Spet je minilo nekaj časa. Potem so se spustili trije

močni šimpanzi počasi nizdol. Toda v trenutku, ko so se dotaknili veje, na kateri je ležal mrtvi tovariš, je padel mrtvec z močnim pljuskom v vodo. Že smo mislili, da je bil ves naš trud zaman — tedaj sta se spustila dva reševalca kakor dva umetnika na vrvi na nižje veje, zagrabila mrtveca, ki ga je nesla voda dalje, in ga z združenimi močmi potegnili na suho.

Mac je stokal od zadovoljstva. Tiho je brnela ročica os...

Pogreb v pragozdu.

Opice so vleklye mrtvo žival na jaso ob bregu in jo položile v neko kotanjo. Medtem so se vrnile tudi druge živali, se posedle kakor »žalujoči ostali« okoli čudnega prizora in dajale glasove od sebe, ki so bili podobni javkanju in žalovanju.

Potem so jele vse hkrati metati zemljo, pesek, veje in blato na mrtvo tovarišico, dokler je niso popolnoma zakopale. Nihče bi ne bil mogel uginiti, da leži pod rahlo dvignjenim kupom mrtev šimpanz. Potlej so se kakor na povelje razbežale na vse strani...

Čudno mi je postalo pri srcu in prav nič nisem zavidal Macu, da je mogel s takšno hladnokrvnostjo vrteti kamero.

Počakali smo še pol ure, a nič se ni zgodilo. Izmučeni in do koncev živcev razburjeni, smo se vrnili v tabor. Samo Mac je bil zgovoren in dobre volje. Fantaziral je o svojem šefu, ki ga je imenoval zdaj spretnega in pametnega. Toda pri nas ni našel odmeva. Doktor je bil ves obupan, ker ga ni bilo z nami, in naposled sem mu moral obljubiti, da mu pokažem vsaj tisti kraj, da bo lahko preiskal, kakšna vrsta šimpanzov je to. »To je vendar v interesu znanosti!« je razlagal.

Samotni Robinson s svetim pismom in Goethejem in jaz sva se za trenutek spogledala.

Čez teden dni se je doktorjevo zdravstveno stanje toliko izboljšalo, da smo se lahko odpravili na pot.

Ko smo prišli na »pokopališče«, je bila kotanja prazna. Ali jo je bila kaka zver iz divjine razbrskala? Ali so šimpanzi odnesli mrliča, ker se jim kraj ni zdel dovolj varen? Vrnili smo se, ne da bi bili kaj opravili in ne da bi bili videli katerega izmed šimpanzov.

V Oloiji smo se poslovili. Gospod Müller, ki nas je spremljal do tod, me je prijazno povabil, naj ga svet obiščem. To vabilo me je zelo počastilo. Doktor Selfridge je začel iskati novega vodnika, ker nisem hotel z njim nadaljevati poti.

Segli smo si v roke. »Saj sem takooo srečen!« je rekel Mac, ki se mi je neprestano zahvaljeval. »Ta senzacija pomeni zame trdno pogodbo za pet let!« in medtem je polomil podboj vrat, med katerimi sva stala.

Zakaj tudi v Oloiji imajo bele mravlje.

Arabci nekdanj in zdaj

o so odkrili morskot pot v Indijo, je začela Arabija propadati, in danes ta dan so ostale od nekdanje visoke kulture samo razvaline. Dandanašnji prebivalci Arabije so na nizki duševni in kulturni stopnji in nimajo smisla in razumevanja za neprecenljive dragocenosti, ki so shranjene v starih stavbah in napisih ter vsebujejo dostikrat zgodovino vse kulturne dobe. Nikar da bi raziskovali stare spomenike ali jih pa vsaj pustili takšne, kakršni so,

jih še sami uničujejo, ker uporabljajo umetno izklesano kamenje za zidanje svojih hiš in mestnih zgradb.

To dejstvo, kakor tudi nepristopnost dežele in krvno sovraštvo, s katerim preganjajo Arabci vse tujce, so glavni vzroki, da so ta stara mesta tako slabo raziskana in da niso odkrili še več napisov. Vendar je bilo več pogumnih raziskovalcev, ki so obogatili znanost z nekaterimi arabskimi dokumenti, toda te listine, ki govorijo večinoma o severni Arabiji, se nanašajo razen ene samo na čas do začetka krščanstva.

Tam so pod asirskim vplivom začeli ustvarjati državo, toda dokumenti so iz časa okoli Kristusovega rojstva, torej izza Nabatajskega ce-

sarstva. Nabatajsko cesarstvo se je razprostiralo od Damaska do Medine. Značilne razvaline glavnega mesta Petre (ki je ležalo med Mrtvim morjem in zalivom Akaba, vzhodnega rokava Rdečega morja), v skalovje vklesani grobovi z napisi tod in drugod so pričre nekdanje cvetoče, posebne kulture.

Najvažnejši je bil kot središče visoke kulture pred 3000 leti jugozahodni del Arabije, pokrajina Jemen. V severnem delu te pokrajine so živeli Minajci z glavnim mestom Mainom (150 km severno od Sane), ki so bili neomejeni gospodarji do Sredozemskega morja. Evropeu Jos. Halevyju se je posrečilo, da je prišel v Main. Strmel je nad lepoto

razvalin mogočnih stavb, od katerih je napravil tudi nekaj skic. Iz teh skic vidimo, da je trdnjava, ki je stala vrh hriba, prav dobro ohranjena, prav tako tudi del mestnega zidu z visokimi stolpi in dvojimi vrati ter dolge vrste stebrov pred svetišči. Na svojem potovanju po zgornji deželi je rovsod videl ostankе velikih zgradb, dokler ni nedaleč od Maklafa ob robu džungle odkril razvaline kraljeve prestolnice iz l. 525. po Kristusu. To je bila prestolnica zadnjega jemenskega kneza Džu-Nuvasa. Bil je hebrejske vere, njegov dvor so razdejali krščanski Etiopci.

Ko so se v VII. in VIII. stoletju pred Kristusom začeli Arabci preseljevati, so zavzeli to veliko državo s pomočjo Asircev prebivalci mesta Sabe in zgradili glavno mesto Maribu sto kilometrov zahodno od Sane. Sabajski napisi, ki so jih našli v Abesiniji, pričajo, da so izkušali razširiti svojo oblast tudi na vzhodno Afriko. Znamenit je nasip v Maribu, ki je poln raznih napisov. Te napise je kopiral Eduard Glazer l. 1888. in je bil pri tem delu neprestano v smrtni nevarnosti. Razen njega sta samo Halevy in L'Arno prišla v ta kraj, a so ju domačini takó preganjali, da sta morala že čez nekaj dni zbežati.

Medsebojne plemenske borbe za nadoblast, nova morska pot v Indijo, zaradi česar je Arabija nehala posredovati v trgovini med Evropo in Indijo, začetek Islama z divjimi boji, vse to je polagoma uničevalo staro arabsko kulturo. Le počasi in z velikimi težavami je nekdanja Turčija prebudila to zemljo, da je začela spet napredovati. Toda vnela se je svetovna vojna, in vse delo je bilo uničeno. Zdaj so Arabci spet neomejeni gospodarji v Jemenu, a v »srednji Arabiji«, nekdanjem središču visoke kulture in močne države, se nadaljujejo boji med posameznimi plemeni.

Zgornja slika:
Arabska rokodelska družina
iz Jemena.

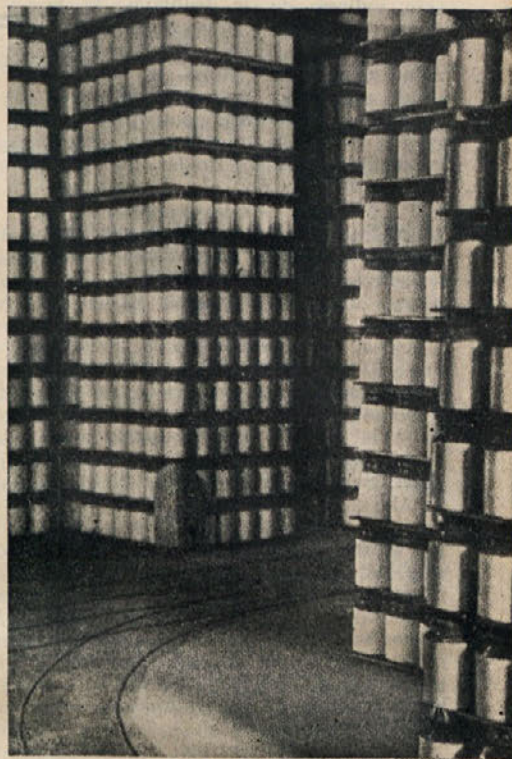
Srednja slika:
Jemenska gospoda pije črno
kavo in kadi tobak na nar-
gile (vodne pipe).

Leva slika:
Arabski tkalec pri delu.

Lepote tehničnega sveta

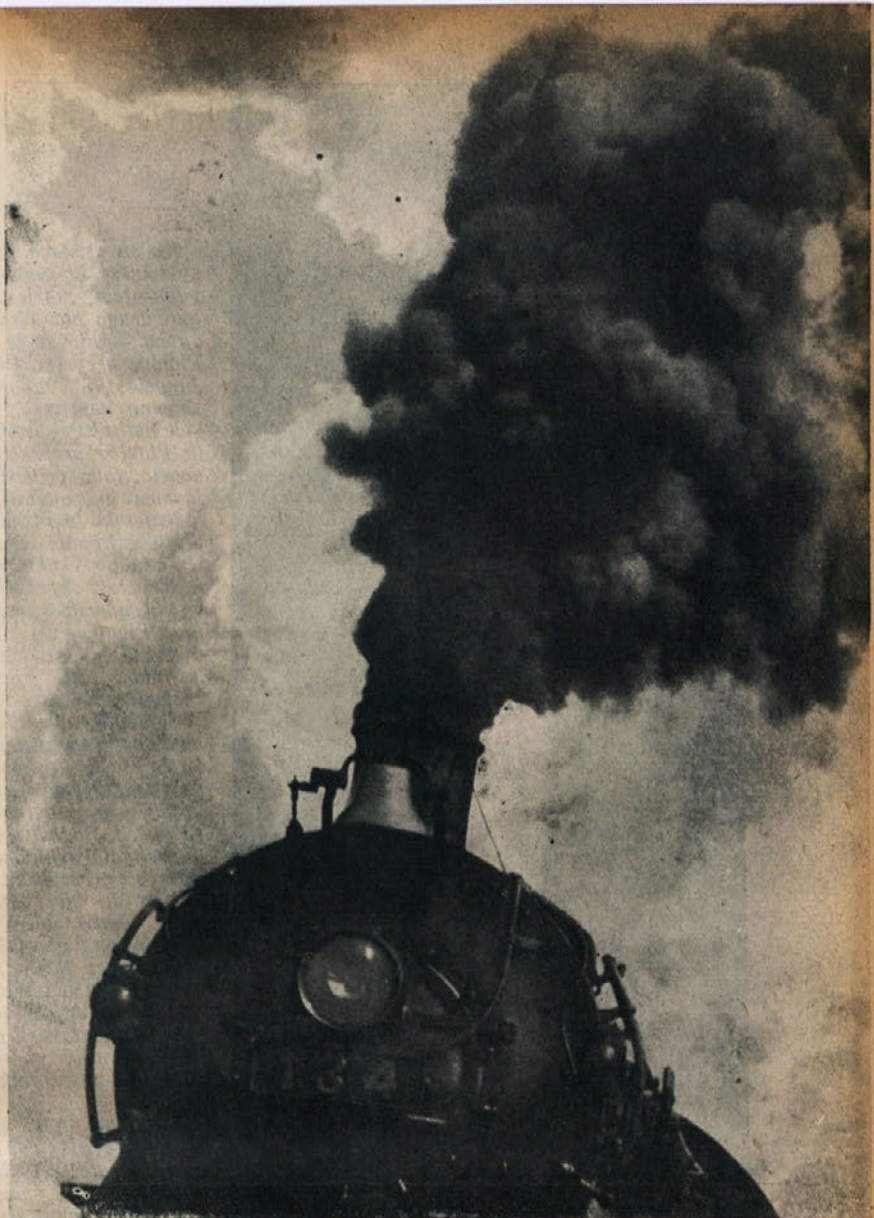

Tehnični svet! Odkod je ta svet? Kaj je tehnični svet? Taka vprašanja bi nam stavljali naši predniki, naši dedje in pradedje, ko bi jim mogli razložiti ta pojem. Zanje bi bilo to nekaj nemogočega, neverjetnega. Toda dandanes vemo, da so mogoče še vse drugačne in mnogo večje neverjetnosti! Dandanašnji, ko se začena skoraj vse življenje šele s pomočjo tehnike, se nam nudijo pri vsakem koraku veličastni prizori. S svojimi orjaškimi pojavi učinkuje tehnika nehoje na ljudsko duševnost, na pojmovanje in občutke, in na ta način posredno vpliva na ustvarjanje nove umetnosti. Seveda so ljudje še vedno navdušeni za oni stari idilični, romantični svet, vendar dandanašnjega človeka bolj zanimajo skrivnosti in čudesa, ki nam jih vsak dan ustvarja tehnika. Ne zanimajo nas tu samo velikanski stroji, orjaške zgradbe itd., temveč tudi oni del prirode, ki ga je tehnika na kakršenkoli način preobrazila. Tu je do včeraj vodil čez reko navaden lesen most, danes drži tja na ono stran veličasten lok jeklene konstrukcije, po katerem vrvi novo življenje. Tam zopet najdemo namesto borovega gozda visoke tvorniške dimnike, nekje drugje vodijo namesto ozkih, vijugastih stezic široke asfaltirane ceste, po katerih drse avtomobili, avtobusi, kamioni... Na ko-

Imaj dostopne gorske vrhove so speljane žice, po katerih se vzpenjajo majhne, viseče kabine; pod površjem velemest grme v večni temi vlak podzemeljske železnice, ki so prenatrpani s potniki. In povsod, kamor se obrne pogled, vstajajo nove slike. Novi časi — novi svetovi...

Brez dvoma so nekatere pokrajine v globokih, varnih naročjih velegorij, pragozdov in puščav ohranile svoj stari videz, vendar je tehnika tu in tam tudi že uspelo vtisniti svoj nezbrisni, vidni pečat novega časa. Na vsak način bodo še dolgo vzdihovali nekateri ljudje za minilo romantiko, toda svet gre svojo pot dalje in ustvarja tisto, kar najbolj ustreza duhu časa, v katerem živi. Zato se ne smemo čuditi, če se marsikdo navduši nad sliko, nad veličastno lepoto kakega tehničnega prizora. Sami ste to že doživeli in zato razumete, da ima tehnika svoje lepote in čudesa, svoje motive in — svoj svet.

Slike na strani 36.

Z razpetimi jadr. Redek posnetek skozi okno neke oklopnice.

Nebotičnik? Ne, urejeni kozarci - v neki tvornici kompotov.

New York skozi mrežo. Slika z Brooklynskega mostu.

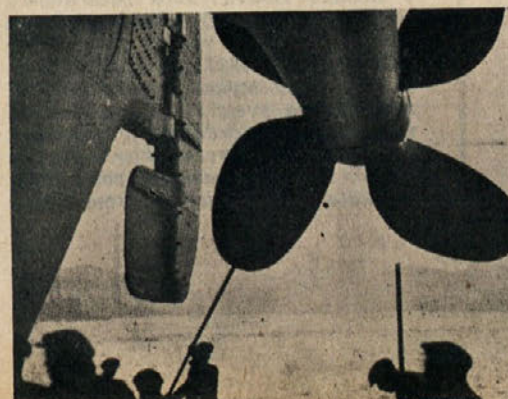
Življenje teče... Avtomobilski promet preko visečega mostu čez Delaware v Philadelphiji.

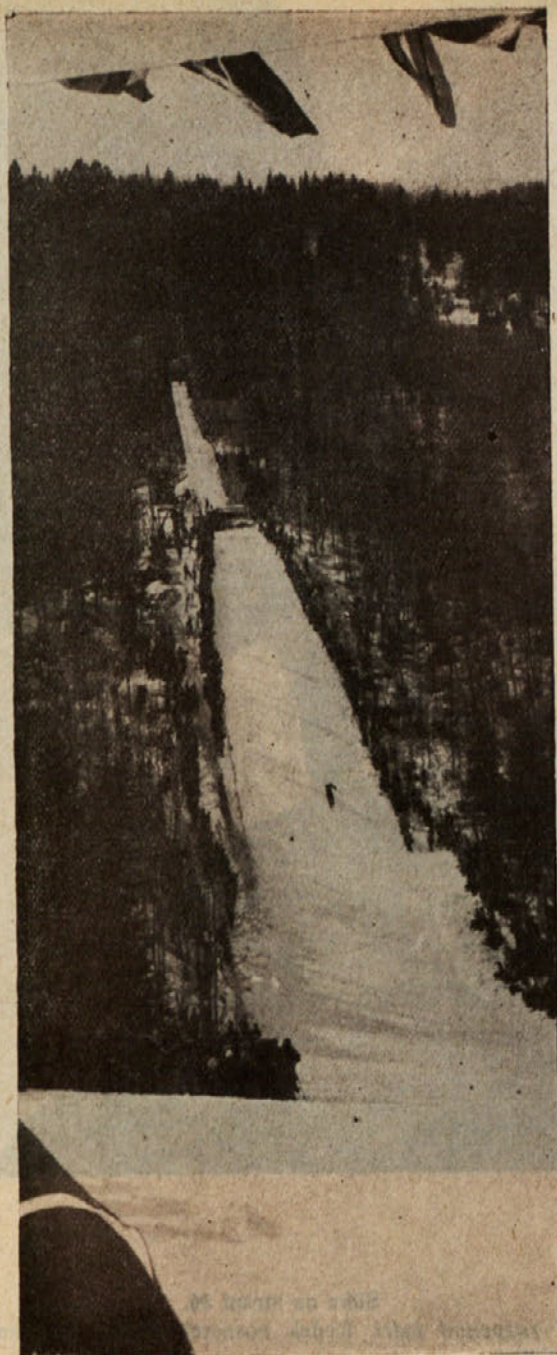
Slike na tej strani.

Zgornja slika: *Simtonija tračnic.*

Leva slika: *Velesila »Petrolej«.* Petrolejske cevi nosijo svojo municijo 400 km daleč.

Spodnja slika: *Morska vetrnica.* Posnetek stranskega vijaka nekega prekooceanskega parnika.

PLANICA

Bilo je v času, ko je bilo novodobno smučarstvo v naših krajih še v povojih, ko smo še šteli smučarje in ko je bil vsak nedeljski izlet dogodek. Takrat je bilo razpisano državno prvenstvo v smučanju v Planici, dasi vsi skupaj nismo bili prav na jasnem, kje je to in kako je tam. Za nas je bil to dogodek. Pekli so nam kolače, delali krofe in pogrinjali svečano postelje, v katerih naj bi spali smučarji. Zvečer je bila vsa vas na nogah, bakle, godba in gasilci so čakali pri večernem vlaku smučarje, a ko se je premikal dolg sprevod proti vasi, je v domači cerkvi zvon pozdravljal sprevoz, ki je tvoril začetek smučarske sezone v tej vasi. To je bilo leta 1922. Leta 1934. postane ista vasica svetovnoslavna in dandanes ni smučarja na svetu, ki bi ne poznal Planice in bi ne vedel, da je tam največja skakalnica sveta, kjer so najboljši norveški smučarji postavljali rezultate, nad katerimi je strmel svet.

Ko so prišle o Planici prve vesti v svet in so jih norveški smučarji z navdušenjem potrjevali, se je oglasila tudi druga plat človeškega značaja — zavist — in vse je slo na delo, da se Planica prepreči. Planica ni spadala v Jugoslavijo, »kako pride ta do take sportne naprave«, so neženerirano pisali listi. Jugoslaviji se bo morda dala Planica preprečiti! Povsem jim ni uspelo, toda prinesli so zmedo in nejasnost in pokvarili ono lepo razpoloženje, ki je označevalo prvo prireditve v Planici.

Toda ob velike, mogočne skale butajo valovi, preko malih se zgrnejo. Vsi ti napadi so samo potrdili vrednost Planice, vsi ti napadi so pa tudi dokazali, da se Planica ne da kar z intrigami in papirnimi odredbami zbrisati s sveta.

Planica je postala mejnik človeškega letenja po zraku, brez stroja, brez letala, le z deskami na nogah. Planica rešuje nov problem, ki so ga dolej v inozemstvu le slutili, a ga niso načeli. Bodočnost Planice je v tem, da bo dala svetu popolnoma točne in zanesljive rezultate o smučkem letenju in da bo pokazala za dogledno dobo, kako daleč sega sposobnost človeškega letenja po zraku, brez stroja, brez letala. Dosegli smo 99 m doliave in 50 m resne višine. Niti ni tako daleč, ko je letalo s strojem imelo samo takšen rezultat — in v tisti dobi prav gotovo najmanj toliko načelnih nasprotnikov kakor teorija Planice.

Zdaj smo dobili posebno Udruženje smučarjev Planica, ki si je nadelo nalogo, izgraditi Planico in urediti mednarodno šolo v smučskih poletih v Planici. Imeli bomo skakalnice za 20, 60 in preko 100 m, a 8. marca bo 3. velika mednarodna tekma v Planici, ob kateri bo pristal svet in z napestjo pričakoval rezultatov iz Planice.

Tudi mi bomo čakali, kaj nam prinese Planica letos, z ljubeznijo bomo spremljali njen razvoj ter pomagali, da bo še dolgo stala v svetu na častnem mestu edinstvenega položaja v svetu — v čast in ponos naše domovine. Želimo si samo to, da bi mogel naš narod, naša država, postaviti svetu še več »Planic«!

Pesnik za zvezo Addis Abeba-Djibouti

Prvo pobudo za gradnjo železniške zveze Djibouti-Addis Abeba je dal mladi francoski pesnik Artur Rimbaud. Na čuden način je Rimbaud, ki je bil pesnik rahle čutne lirike, l. 1887. prevzel dobavo francoskega orožja tedanjemu cesarju Meneliku. V spremstvu svojega prijatelja Borellija se je na čelu karavane mul odpravil na daljno pot iz Djiboutija v Antotto, nedaleč od pozneje ustanovljene nove prestolnice Addis Abebe. Skozi soteske in pragozdove ga je vodila pot. Rimbaud si je skrbno skiciral pokrajino in je predlagal, ko se je vrnil v Pariz, da bi se zgradila železnica iz francoskega pristanišča Djiboutija v abesinsko glavno mesto. Njegovemu prizadevanju se je torej zahvaliti, da je čez 28 let stekla železna kača v deželo neguša.

Kratko in jedrnato

Zaradi ogromnega brzojavnega prometa med Italijo in Eritrejo oziroma Italijansko Somalijo je rimsko pošto ministristvo uvedlo posebno vrsto brzojavk za to prago. Izbralo je najpogostejša besedila iz brzojavk in jih opremilo s številkami, posebej za Italijo in posebej za kolonije. Navajamo nekaj primerov brzojavk, ki so namenjene vojakom:

Št. 1: Tvoj molk nas vznemirja: pošli obvestilo.

Št. 2: Dobili smo tvoje pismo. Hvala; vse v redu. Poljube.

Št. 11: Javljeno pismo ni prišlo. Pobriganj se zanj.

Št. 13: Rodil se je sin. Vse v redu. Vojaki pa imajo na razpolago zbirko, ki je zelo enostranske vsebine in obsega samo tri točke:

Št. I: Srečno dospel. Vse v redu.

Št. II: Pošiljko prejel. Hvala lepa.

Št. III: Godi se mi dobro. Pismo pride. Poljube.

Taka brzojavka, ki sme biti opremljena samo z eno številko, z naslovom in podpisom, se lahko odda na vsaki italijanski pošti in velja štiri lire.

Iz Šestove knjige 'Kar po domače'

Vezana in nevezana literatura.

Da, to je poglavje! Haha! Tu smo prav posebno doma. Kako naj delimo skupine, po kakšnem sistemu, v kakšne pasme?

a) V takšne, ki zbirajo samo lepo vezane knjige, neglede na vsebino. Te stoje potem v omari, za katero je naredil osnutek arhitekt, in čakajo...

Čakajo, da bo prišel kdo in jih začel prebirati.

Ampak čakajo in čakale bodo zaman. Brada, siva, dolga jim bo zrasla. One, zlato obrobljene in lepo vezane ne vedo, da tvorijo samo dekoracijo, lastnik pa prejme od časa do časa spoštljivo pohvalo: »Ah, kako mnogo knjig! Koliko čitate!«

In okrog se bo govorilo: »Ste že bili pri Antonu Vičku? Kakšno knjižnico ima, ta je pa res načitan mož!«

Viček pa bere samo dnevnike.

b) Naj jih razdelimo v takšne, ki cenijo knjigo po vsebini, jo prečitajo, potem se jim pa valja naokrog. — Kamor stopiš, povsod najdeš knjigo, na mizah, na omarah, v kuhinji in na toaleti.

c) Ali v takšne, ki imajo samo dvajset ali trideset izbranih knjig: Fausta, Villona, Puškina, Prešerna, Cankarjeve »Podobe iz sanj«, Župančiča, Hamleta, dva zvezka Scotta, Tekereja in Peera Gynta.

Ti so morda najpametnejši in najpoštenjši.

Pa ne gre vselej tako. So strokovna dela, kaj ne, gospod inženjer, zdravnik, profesor, brez njih ne gre. Knjižnica rase, omare so nabite.

Tako pride dan, ko potrebuješ knjigo, ki jo imaš v svoji knjižnici zagotovo, samo najti je ne moreš.

Vselej ne moreš najti tiste knjige, ki jo potrebuješ. To je star zakon.

Naredimo torej red, je rekel zadnjič moj prijatelj Miklavž. Vse ven iz omar in urediti po sistemu. Kakšnem? Opazil je, da ima večina knjig rumene hrbte. Prav! Po rumenih hrbtih. Pa ugotovi Miklavž takoj blaznost take redakcije. »Modra ptica« se meša z Villonom, Sinclairjev »Alkohol« s pohujšljivim Pietrom Aretinom, Macchiavellijem, Ludwigo »Juli 14« s Turkovimi »Velikimi sanjskimi bukvami«. To ne gre. Drug način, pravi Miklavž. Recimo: nekako kronološko, ali slovenske knjige zase, nemške zase, in tako lepo v redu dalje.

Izkaže se: da nima Prešerna. To bo pomota. No, pa Župančiča — ni ga! Škandal!

No, pa začnimo drugače. Po abecedi. Andrejčkov Jože. Poleg njega Bevk, Balsac, če mu je prav ali ne. Nato Cankarjevi zbrani — in tako dalje do Karla Maya, preko Wallacea do Wildgansa. Pri Z se izkaže, da pride Župančič »Čez plan« do »Naše besede«.

Prešeren je v štirih različnih izvodih — Miklavž obupuje ves zbezan: urejevanje knjižnice je vražja reč.

Tudi po abecedi ne gre.

Pristopil je potem k sistemu: po velikosti. Na levo je zbasal »Prophyläen Weltgeschichte«, na desno Slovence... Srbe in Hrvate složno poleg njih. Tič je prijatelj Miklavž...

Nizje Poljake. Ruse, pa še vse baltičske države je dodal Rusom in še indijski »Das Buch Kamasutram«. Zakaj bi se ne družili narodi v slogi in sporazumu?...

Potem je naložil vse zbirke, prevodne literature, katerih še ni plačal, v rredale. Tudi to je sistem — urediti knjige po plačanih in neplačanih.

Ko je opravil ureditev po tem sistemu, se je postavil ves prepoten sredi sobe.

Eureka!

O knjigah se da povedati samo še eno:

Ne izposojaj knjig!

Ne izposojaj nikomur knjig!

Ne izposojaj nikdar nikomur knjig!

Uporabna literatura.

Tako se ne imenuje vse, kar je tiskanega. To je samo ono, kar ljudje zares čitajo.

Ljudje čitajo mnogo, knjig se tiska mnogo, a bralcev, ki znajo pravilno, z užtkom in haskom čitati, ni mnogo. Poglej, kakšen naslov nosi knjiga in kdo jo je spisal. Oboje si zapomni, in ne pozabi tudi potem, ko je knjiga že prebrana. Je koristno!

Prijatelj Miklavž kupuje samo nevezane knjige. Uporno trdi, da ima samo z nevezano knjigo zaresno veselje, kajti velik užitek mu je že to, da jo mora najprej razrezati. Prijatelj Miklavž je velik uživač!

V izložbi knjigarne zagledaš knjigo, ki te zanima. V žepu imaš denar. Kakor hitro si zapazil knjigo, ti denar oživi in te teži. Bodi pameten, ne vdaj se takoj, premagaj se. Reci si: jutri.

Jutri prideš spet mimo in spet se ne pustiš zapeljati... Šele čez nekaj dni! Stopi v knjigarno in kupi, kar te je tri dni vznemirjalo. Če so knjigo med tem že prodali, nič zato. Naroči ti drugo — in spet imaš lepo živo pričakovanje... Da, da... lepo je na svetu...

Knjigo razreži z nožem in sicer s takšnim, ki res reže. Vsi takozvani noži za papir niso za nič in trgajo stranice. Noži za papir so za to, da se z njimi odpirajo pisma!

Če prenehaš s čitanjem sredi knjige, ne delaj »oslovskih ušes«, to se pravi, ne pregani strani, kjer si se ustavil, gori na desnem robu. Oslovska ušesa so ušesa oslov, in tisti, ki delajo »oslovska ušesa«, so...

Preden začneš brati novo knjigo, lahko mirne duše listaš po njej. Tudi konec lahko prečitaš in nekaj odstavkov v sredi. Ta radovednost ne bo zmanjšala užitka pri kasnejšem temeljitnem čitanju.

Pri čitanju ne pozabi na svinčnik. Ta naj bo poleg tebe. Zanimive in važne odstavke podčrtaj. Podčrtane strani zabeleži na sprednji strani, ali na zadnji, ali na listu, ki ga vložiš v knjigo. Tako prečitana knjiga ima zate večjo vrednost. Zakaj? Prvič, si jo osvojil temeljito, drugič, najdeš takoj tista mesta, ki so te posebno prijala, ki ti prav posebno ugajajo.

O šestovi knjigi »Kar po domače« se veliko govori. Vse jo hvali. Če je še niste brali, jo naročite za Din 30 pri upravi v Ljubljani, Dalmatinova ul. 10.

Petindvajset let je minilo, kar je umrl L. N. Tolstoj

Dne dvajsetga novembra smo praznovali 25 letnico smrti ruskega velikega Leva Nikolajeviča Tolstega, največjega ruskega m'sleca preteklega stoletja.

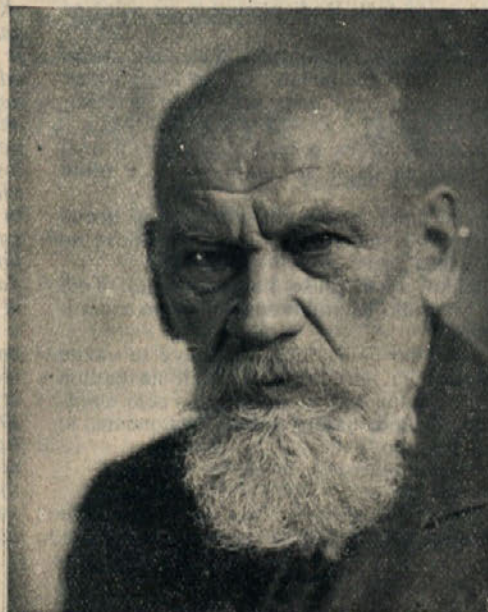
Tolstoj se je rodil dne 9. septembra leta 1828. na Jasni poljani pri Tulu. Študiral je v Kazanu. Potem je postal častnik in služil leta 1851. na Kavkazu. Ko se je vnela krimska vojna, so ga prestavili v Sevastopol. Leta 1856. je izstopil iz vojne službe in živel potem v Moskvi in Petrogradu. Že leta 1852. je izšla njegova avtobiografska knjiga »Detinstvo«. Njeno nadaljevanje sta deli »Deška leta« (1854) in »Mladost« (1857). Razen tega je napisal več del, kjer opisuje svoje vtiske s Kavkaza in iz Sevastopola (»Kozaki«, »Napad«, »Sevastopol« in »Hadži Murat«), nekaj pa tudi del, kjer obravnava psihološke in socialne probleme (»Lucerna«, »Tri smrti«, »Družinska sreča« in »Polikuška«). Po dveh potovanjih v inozemstvo (leta 1857. in 1860.) se je naselil leta 1861. za stalno na Jasni poljani. Leto dni nato se je oženil z Zofijo Behrsovo, hčerjo nemškega zdravnika. Odtlej je živel samo za svojo družino, za svoje posestvo in za svoje literarno delo. V tem času sta nastali njegovi največji deli »Vojna in mir« (1864—68) v štirih delih, mogočna slika razmer na Ruskem v časih Napoleona, in »Ana Karenina« (1873—77) v treh delih, mojstrski opis ruske družbe iz sedemdesetih let. Odtlej se je ukvarjal pesnik le še z verskimi in moralnimi vprašanji. Čedalje bolj je čutil prepad med svojim življenjem in Kristovimi nauki, ki jih je razumeval čisto racionalistično kot etičen sistem. Ob koncu sedemdesetih let je postal iz pesnika pridigar. V svoji »Izpovedi« se je leta 1880. odpovedal svojim zmotam, in za tem delom je prišlo še več drugih, kjer je neusmiljeno bical socialne razmere svoje dobe. To so bile knjige »Kakšna je moja vera« (1884), »Kaj naj storimo« (1885), »Božje kraljestvo je v nas« (1891) in druge. Zahteval je odpravo vsakega nasilja, tudi državnega in cerkvenega, in vsakega pritiska, povratek k prirodi (samo kmečko delo je Bogu po volji, zemlja pa je last vseh), resnično ljubezen do bližnjega kot največjo moralno dolžnost in odpoved vsem pridobitvam civilizacije, ki morejo samo posameznikom koristiti. Zanimal je tudi umetnost, ki daje samo estetični užitek. To so glavni nauki Tolstega. Z njimi je prišel v nasprotje z rusko vlado, ki je prepovedala njegova dela, tako da jih je mogel odtlej tiskati samo v inozemstvu, pa tudi s cerkvijo, ki ga je leta 1901. izobčila. Nazadnje se je sporekel še s svojo družino, toda od nje se ni mogel ločiti, tako da so mu nazadnje očitali, da se sam ne ravna po svojih naukih. Vzlic njegovi odklonitvi umetnosti, ki jo je pokazal zlasti

L. N. Tolstoj.

v knjigah »Kaj je umetnost?« (1897) in »Shakespeare, kritična študija« (1907), je še nadalje ustvarjal. Napisal je povesti »Smrt Ivana Iljiča« (1886), »Kreutzerjevo sonato« (1890), ki zelo čudno obravnava vprašanje zakonskega življenja, »Gospodarja in hlapca« (1895), svoj veliki družabno-kritični roman »Vstajenje« (1897) in celo vrsto pripovedk, ki jih štejejo zaradi njih preprostosti in globoke občutnosti med njegove najboljše stvaritve, dalje mogočno kmečko tragedijo »Moč teme« (1886) in satirično veseloigro »Sadovi razodetja« (1890). Dve njegovi nadaljnji drami, »Živi mrtvec« in »Luč je posvetila v temo«, so našli šele v njegovi zapuščini.

Nasprotje med njegovimi moralno-verskimi nazori in razmerami, v katerih je živel na Jasnji Poljani, so prisilile 82-letnega Tolstega, da je 9. novembra l. 1910. skrivaj zapustil svojo

Vnuk Tolstega, ki živi v Beogradu.

družino. Nekje v Južni Rusiji se je hotel umakniti v samoto, pa je obolev in umrl med potjo dne 20. novembra v Astapovu v rjazanski guberniji.

Pesniška in človeška velična Tolstega sloni na njegovi neizprosni resnicoljubnosti in želji po razkritju vsega, kar ga muči v globini duše. Tolstoj se ni dal varati po nobeni iluziji. S svojo nenavadno oblikovalno silo je znal pokazati ljudi z vsemi njihovimi najznačilnejšimi črtami značaja, znal jih je vzeti iz njih okolice ali pa jih pokazati v njej sami, toda tako, da so bili zmeraj gledani iz perspektive njegovega lastnega svetovnega nazora. V glavnih junakih svojih pesnitev pa opisuje Tolstoj skoraj povsod samega sebe in svoje duševne doživljanje. Kakor ustvaritve Goetheja so tudi njegove »delci velike vere«.

Kult Tolstega, ki je bil v Rusiji pred vojno umetno potlačen, se je po ruski revoluciji spet razširil. Dandanes slavi Rusija Tolstega spomn prav tako kakor spomin kakšnega svojega velikega junaka. Njegova dela izdaja državna založba v ogromnih nakladah, da jih razširi po vsej Rusiji, in pravkar izhajajo njegova zbrana dela, ki bodo obsegala 90 debelih zvezkov. Na Jasnji Poljani, kjer je Tolstoj največ živel in ustvarjal, so napravili njegov muzej, ki ga zlasti zdaj obiskujejo tisoči. Tako se je znala Rusija, čeprav ji očitajo, da zatira vse staro, oddolžiti spominu velikega misleca in izboljševalca pokvarjene družbe.

Roman sodobne Rusije

A. I. Vojinove »Pisani kamni«.

Prvi del tega romana je bil v Rusiji z navdušenjem sprejet. Izšel je v milijonski nakladi. Ko pa je izšel drugi del, ki opisuje gnile razmere, so ga pa zaplenili in prepovedali. V slovensčini bo izšel v naši letošnji lepislovni zbirki.

V slovstvu nove Rusije se je žena uveljavila s tolikšno tvorno silo, da si brez nje danes ruske knjige kar ne moremo več predstavljati. In v dobi velikega presnavljanja in preoblikovanja, ki jo po revoluciji preživlja ruska kultura, je bila prav pisateljicam odmerjena čisto posebna, nemalo važna naloga. Vsak narod, ki mu je bilo dano, da preživi velike družabne in politične preobrate, se mora v muki in naporih dokopati do svoje nove notranje podobe. Rusko slovstvo prvih revolucijskih let je dalo jasno čutiti, da so junaki starih salonskih, družabnih in moralnih romanov za trajno odložili svojo zanimivost in važnost in njih mesto je zavzelo dvoje, troje novih obrazov, ki so postali najlegitimnejši predstavniki novega časa: vojak, ki je na frontah in v osrčju zemlje branil novi red, industrijski delavec, ki je vogelni kamen novega kolektiva, pa morda še mužik, ki se je na razlašeni zemlji in v »kolhozih«

prepaden znašel v čisto novih razmerah. V tistih letih sta si ruski človek in ruska književnost na zunaj in na znotraj nadela obleko, ki je bila nujno podobna uniformi rdečearmejca in delovni bluzi proletarca v tovarni. Ženam, ki pišejo, je spričo teh dejstev v veliki meri preostala naloga, da Rusiji in svetu ohranijo, kar je intimnega, rahlega, s čuvstvi sproščenega v človeku, in priznati jim je treba, da so dale vrsto velikih del, ki dandanes dostojno predstavljajo rusko književnost tudi v tujini.

A. I. Vojinova pa nam kaže med ruskim pisateljicami čisto svojevrsten, sam zase stoječ pojav. »Pisani kamni«, roman o borbah in propasti stare ruske inteligence in malomeščanstva, nam jo razodeva kot ostro, nekam moško nastrojeno, v razumu izbrušeno družabno kritičarko in pisateljico velikega koncepta, ki zna prikazati dejanje in nehanje poedinega človeka tako, da se ob njegovi senci razgrne pred nami problematika vse družbe in časa. Dasi Vojinova v svojem delu ni odločna nasprotnica sovjetskega reda, vendar je njena miselnost in čuvstvenost še daleč od tega, kar razumemo pod pojmom literarnih »sopotnikov revolucije«, ki so izkušali urediti svoje odnose do boljševiškega preobrata tako, da ga niso niti priznali, niti odklonili. Na dnu svoje duše Vojinova vendarle še zmerom viši na stari, razrušeni Rusiji, čeprav se z voljo in razumom na vso moč oklepa novega razvoja. Takšen je tudi glavni junak romana, ki nam opisuje življenje in vrvenje v velikem sovjetskem trustu za izkoriščanje dragocenega in okrasnega kamena iz uralskih kamnolomov. Naslov »Pisani kamni« je hkratu simbolična oznaka za pisano množico ljudi, ki se gibljejo v tem zanimivem, na vse življenjske strune ubranem in na vse smeri usode in neba razgubljenem ambientu: malomeščani, ljubimci in ljubavnice, bivši plemenitaši, vodilni funkcionarji sovjetskega aparata, tehnični specialisti, demimondke in propadli umetniki. Namesto podrobnejše analize naj nam bo dovoljeno, da s približno karakteristiko dela s štirimi izbranimi odlomki iz prevoda predstavimo poleg glavnega junaka Okromeškova, ki v prvi osebi pripoveduje ves roman, še trije zanimivejših oseb, kakor nam jih je očrtala Vojinova: stoddstotnega sovjetskega državljana Gamzjuka, bivšega plemenitaša in lahkoživca Saška ter čudaškega slikarja Mona, ki mu je pisateljica v svojem delu izklesala groteskno veličasten lik:

Okromeškov.

Ničesar nisem dognal, ničesar poljasnil, vse skupaj se mi je le še bolj zamotalo. To prihaja od tega, sem si mislil, če človek pozabi splošnost in začne bloditi po ozkem krogu svojih osebnih zadev. Težko je, če človek zamenja išče smeri na razpotju dobe, a še huje je, če se je izgubil med vogli svojega zakonskega trikota. Ves ognjen je vstal pred mano naš čas. Jasno sem občutil, kako

vzvišeni so vsi ti socialni ideali nad malimi osebnimi strastmi in nad skrivnimi ljubezenskimi zapletmi, ki samo razdirajo našega duha in ne puščajo za sabo ničesar razen kupov pepela. To spoznanje me je navdalo s čuvstvom globokega miru. Takoj pa mi je vnovič zagrenila in zastrupila razpoloženje zlobna, jedka misel. Da, sem si dejal, te kar pojdi k proletarcu z iztegnjeno roko in odprtim srcem. On pa te bo prijel: Pokažite mi, prosim, izkaz o vašem socialnem poreklu. Vstop v socialistični raj dovoljujemo samo našim ljudem. Tamle je, prosim, izhod. In razdvojenost me je vnovič zgrabila z vso silo.

Ne, sem si mislil, ti si samo odlomek odmirajočega razreda. Če hočeš živeti, se moraš krepko držati in stisniti zobe. Le naj te vržejo z ladje. Če znaš, lahko tudi s plavanjem dosežeš breg, in na bregu si na dobrem. Okromeškovi se ne dajo spraviti s sveta.

Gamzjuk.

Gamzjuk je bil nenavadno grd: krivonos, krivook, s prebito čeljustjo, z brazgotinami na obrazu. V državljanski vojni je bil šestkrat ranjen, šepal je na eno nogo in je bil nenavadno zlohoten. Vedel sem, da je zaroslen v neki zadružni prodajalni, da bega s slaniki in s podobnimi rečmi za pultom sem in tja. A najbolj značilno je bilo zanj, da ni mogel videti izobraženca, ne da bi se bil razburil. Izobraženi ljudje so se mu zdeli zgolj sovražniki, ki izpodkopujejo temelje sovjetskega ustroja, in je zmerom zatrjeval, medtem ko mu je iz ust slina brizgala na vse strani:

— Samo zato je pri nas vse tako narobe, ker smo preli premalo krvi. Malo več bi jih bili morali pobiti, tako nam pa zdaj mečejo polena v kolese in nas motijo pri gradnji socializma. Več krvi bi bilo treba preliti, da, več krvi.

Hriapin je namrščil čelo. Maječka pa se je zasmejala in vprašala:

— Kako pa, Grigorij Jakovljevič, spoznate meščana? Po vonju ali po obleki?

— Po vonju, je dejal. Jaz ga čutim vrsto daleč, zlasti če je pravi, patentirani buržoa. O, meni ne more nihče uiti.

Saška.

— Vprašaj me rajši, kod so me ta čas gonile sovjetske oblasti. To je vesela država, res, bog ji daj nebesko kraljestvo.

Nagubančil sem čelo. Proti takšnim dovtipom sem že od nekdaj čutil pošten odpor.

— Mnogokrat sem ti že dejal, sem hladno odvrnil, da po mojem mnenju ne gre za obliko države, temveč za ljudi, ki vladajo. Ti bi mi menda rad samo nalašč natepel na glavo kakšno neprijetnost.

Saška pa kakor da moje pripombe ni več čul. Na lepem je opustil vsa osebna namigavanja in v tistem zmagovito prisrčnem tonu, ki ga je premogetel samo on, nama je začel greb-

sti po srcu: — Otroci, pijmo rajši na zdravje Rusije, na zdravje naše matere, naše drage domovine.

— Samo nikar ne tako na glas, sem ga miril, ker je bil v svojem raštočem navdušenju sposoben, da bi začel s topovi streljati na vrabce.

— Le nič se ne boj, se je prisiljeno smehljaj. »Bog ohrani carja« ti ne bom zapel. Ah, otroci, kako majhni in ozki ste, vam manjka vsem skupaj vsake duševne širine. Jaz pa prihajam pravkar s poslovnega potovanja, z dežele, bil sem tam, kjer »vladata nevzdržna tišina in tema«. V svoji rojstni vasi sem bil. Svoj čas sem imel sam posestvo čudnega imena »Krohot«. Zdaj je tam sovjetsko gospodarstvo. Od očetnje hiše so ostale samo še razvaline. Ne bosta mi verjela, a jaz sem se plakaje plazil med razsutim kamenjem in poljubljaj zemljo. Mati Rusija, kam si zašla. Pijmo, otroci. Rusija je umrla, haha! Naj živi SSSR!

Postajal je zmerom glasnejši. Trdo sem mu stopil na nogo in takrat je utihnil, nato pa je s tišjim, tresočim se glasom dejal:

— Kaj sem jaz? Izgubljena človeška duša. Poslednji iz tistega rodu, ki se mu je nekoč reklo Rusija. Na tebi, Viktor, je nekaj internacionalnega, nekaj od Kominterne. Mon je nekakšno onostransko bitje, kakor košček Oskaria Wilda, jaz pa sem nacionalen, od vrha do tal nacionalen človek. V tem je vsa moja tragedija.

Mon.

Okrenil sem se k Monu in sem ujel njegov pogled. Smehljaj se je. Začutil sem, da ga nekaj vleče k meni s tolikšno silo, da bi rad mnogokaj žrtvoval, če bi se mu le jaz razkril. Motril me je s čudno napeto pozornostjo. A naj se je s svojim prezirljivim smehljajem in s svojimi odsekanimi medklci še toliko prizadeval, da bi me spravil iz ravnovesja, je bil ves njegov trud zastonj.

— Kaj menite, sem ga vprašal tako tiho, da me je lahko čul on sam, kam nas bo privedlo vse to?

— H koncu sveta, je kratko odvrnil.

— Kaj menite s tem? Mar svetovno revolucijo?

Smehljaj se je s tolikšnim prezirrom, kakor da sem ga vprašal o izidu kakšne nogometne tekme, in je odgovoril prav tako odsekano:

— Ne, mislim samo v kozmičnem smislu.

S tem je bil najin pomenek izčrpan in čutil sem, da ne bom ničesar izvlekel iz njega. Čisto nemogoče se je o čemerkoli razgovorjati z njim, sem si jezero mislil. Saj ta človek sploh ne živi v naši resničnosti. Ne Mon, temveč Monstrum bi mu moralo biti ime.

— Le kako more človek takole živeti, sem vzkliknil. Medtem ko se bije pri nas neusmiljena borba, ko se sile in živci napenjajo do skrajnih meja, sedite vi tu in pijete brez volje. To že še razumem, da on tako ravna — in pokazal sem na Saško

— on je pač lahkomišeln ničprida, ki se požvižga na vse. A kako morete vi živeti tako, ki ste vendar umetnik in filozof?

Mon je planil pokonci. Iz oči so se mu usipale strele. Očitno sem ga ranil v njegovem samoljubju, a meni

je bilo prav do tega, da ga izpeham iz njegove tope odrevenelosti.

— Kako naj bi v teh razmerah drugače živel? je rekel s poudarkom. Svet je eno samo veliko pokopališče, ki so na njem vse nade pokopane. In pokopališki čuvaj zmerom pije.

L. Mrzel.

Višji režiser gospod Osip Šest, ki je *spisal sijajno knjigo »Kar po domače«.

Kar po domače z višjim režiserjem Osipom Šestom

(Dvogovor ob pričetku gledališke sezone)

Domači uvod.

Moj stari prijatelj in sošolec Ivo zahteva, kakor vsako leto ob tem času od mene pojasnila, kakor pravijo: interview. Moj prijatelj Ivo je dostojen fant in od njega sem se naučil, kako se kradejo očetu viržinke, ko si v četrtem razredu osnovne šole, in kako se ti na ta način zameri nikotin...

Zdaj je spet začetek nove sezone, in od vseh čednosti se drži ena prav

posebno mojega prijatelja Iva — radoveden je strela, kar se da... Prav ima. On ni radoveden samo zase — še drugim izdaja... Torej, naj živi radovednost!

»Kako so se vrstile Tvoje počitniške postaje, in kamor se oko ozre...?«

Najprej hoče vedeti o mojih počitnicah. O počitniških postajah izprašuje. Da, uganil je, bile so to res takoj po evharističnem kongresu postaje

Rakek, via Benetke, via Firenze, via Roma... Vmes jih je bilo še kaj... petnajst dni... Tam priprave in predstunje Abesinije, parade in bersaleri in Stanze Rafaela in galerije... Vedno iznova... Da, res, lepo je, lepo je na svetu... Potem nekaj, kar se imenuje oddih... Med Kostanjevico in Sent Jernejem leži tri kilometre od ceste gradič Draškovec, sezidan 1406. leta od mojih intimnih prijateljev celjskih grofov. — Tam v samotni, s kužkom Flokljem, s konjiči Gidranom, Abro in Izakom, telčkom Apisom smo dopisali skupaj veličastno delo »Kar po domače«, zapravili honorar kar po domače. Honorar je vselej premajhen, kdaj bodo to založniki že končno spoznali? No, in tako je bila počitniška pesmica odpeta...

»Kako je zašel donjuanski kameniti gost v staro tebansko kraljevo dvorano, k Edipu?«

Tako! To je spravljeno. Zdaj so že vaje, in kralj Edip se seli v tivolske nasade, iz tivolskih nasadov pa v Dramo. To kar na prostem zadošča — ne zadošča v hiši. Prekratko je to silno trpljenje, samo pet četrt ure traja. Zato še nekaj zraven. Kaj? Pa se pretaknejo vsi predali svetovne literature — pa pogleda iz enega tih gost, kameniti gost — Don Juan, tudi trpin, tudi brodolomec... vreden, da stoji vstric z Edipom... Tebe... Sevilla... Prekletstvo! O, to je bila rafinirana kombinacija.

»Kako bo pričel teči teatrski — film?«

No, in nadalje? Nič. Strummo vzemamo postojanke. Drugo za drugo. Ta je za začetek Begovičeve »Med včeraj in jutri«, potem je izvirna komedija J. Kranjca »Direktor Campa«, Škvarkinova komedija »Tuje dete«, kjer se bo poizkušal novo angažirani režiser Stupica, avantgardist in obraznik, nato pa pride solidni stari Pregeley s komedijo »Če frak dobro pristoji«, ali aktualnejše, »Od krojačka do ministra«. To je za otvoritev. Potem pojdemo lepo dalje in bomo uprizorili tisto, kar obetamo, in še marsikaj, česar ne obetamo. Saj je vse le v zarodku, ako najdemo boljše, učinkovitejše — bomo igrali in uprizorjali tisto — saj nismo okosteneli.

»...ali smem biti še radoveden?«

V ostalem je repertoar za tekočo sezono bogat in zanimiv. Od slovenskih stvari pride meseca novembra spet Golia do besede s tragedijo »Bratomor na Metavi«, njemu sledi Shaw s komedijo »Kako zabogaš« in Bahr z »Otroki«. Vsi režiserji imajo posla preko glave, saj so zaposleni v drami in v operi in v opereti. Kolega Kreft je počesal ljubeznivo Mamzelle Nitouche na bubi in bo v drami pokazal novega Rusa Bulgakova »Molière« z Janezom Levarijem v naslovni vlogi. Medvedov »Kacijanar« čaka nove uprizoritve, Götzove »Marija Antoineta«, Gogoljev »Revizor«, Loze de Vega bo proslavljen, Wildgans bo izpregovoril z »Dies irae«, in še mnogo drugih... Saj ni treba, da nastevam...

»Nekaj s Tvoje režiserske palete? Oprosti, dragi Jože...«

Prijatelj Ivo vpraša, kaj bo sledilo z moje režiserske palete? Mnogo! »Edipa« sem že oddal in »Kameniti gost« se je tudi že poslovil, »Frak« sem prikrojil... Zdaj pridejo v Drami na vrsto najmlajši gostje: deca. V

drami režiram mladinske stvari. Kacijanarja in še marsikaj in v operi marsikaj. Lepo se mi godi, a prav nič po domače.

»Vidim, da si nestrpen! Pomisli, da bova pošteno della honorar, ki mi ga nakaže prijatelj Podkrajšek!«

Hitimo! Mi vsi, kar nas je v gleda-

lišču, se zavedamo, da bomo edino z delom, s smelim naskokom ohranili ono, kar nam je najdražje — naše gledališče in nato mladost, oboje čisto in nepokvarjeno, s pogledi, obrnjenimi naprej, k solncu — na vzhod...

»Hvala, dragi prijatelj! Se priporoča z vso dostojnostjo Tvoj Ivo Peruzzi.«

Prijatelj Ivo Peruzzi.

Gledališke beležke

O dosedanjem repertoirju narodnega gledališča bi prosto po Lipahu zapisali: V staro tebansko kraljevo dvorano kralja »Edipa« je po čudnem naključju zašel »Kameniti gost«, da svojo donjuansko usodo zveže z grozljivo antično bajko, katero je s sodobno ostrino presekala »Direktor Čampa«, ki po slovensko odkriva borbo generacije »Med včeraj in danes«, a se zaeno z istimi problemi peča tudi »Tuje dete« iz daljne Rusije, tako da je bilo kljub aktualnosti teh problemov idejno sorodnih iger preveč naenkrat, ter je publika kljub senzacionalnim uspehom prvih iger vedela, »Če komu frak dobro pristaja«, da se človek z njim še najlaže veselo vtihotapi v življenje in postane iz krojača celo minister.

V operi se je oglasila kot prva premiera dvojčica-hčerka, Rossinija »Angelina« (dvojček-sinček je »Seviljski brivec«), ali bolje gdč. Župevčeva, ki bo s svojo virtuosno koloraturo stalno vabila prijatelje gledališča v svoj hram, tako da ji bo resno nevarna le sijajna »Madame Butterfly«, vpričo katere v odskem viharju seveda ljubko tone samostanski roman-

Ančka Levarjeva, članica Dramskega gledališča v Ljubljani, je dovolila, da smo njeno sliko porabili za današnjo naslovno stran. Iskrena hvala!

tični hinavček »Mamzell Nitouche«, ki bo moral prepustiti bodočnost velikemu kolegi »Faustu« in še silnejši kolegici »Aidi«, kateri bo v kratki razdalji dvoril »Kraljičin ljubimec«.

Naša drama je stalno na višini in smo pridobili s Severjevo in z ing. arh. Stupico, ki se je uveljavil tudi kot krepak in originalen režiser (»Tuje dete«), izvrsten, svež pomladek. Vrzal za nepozabnim pokojnikom Radom Železnikom in ona v mladodramatski stroki se je kar srečno izpopolnila.

Neprekosljiva primadona Zlata Gjungjenac je publiko pevsko in igralsko pripravila do ekstaze kot »Butterfly«.

Gospod Jerman se je poizkusil v režiji Begovičeve igrice »Med včeraj in danes«.

G. Betetto je ustvaril v očetu Angeline nepozaben tip.

G. Daneš je junak dneva v »Fraku«.

G. Skrbinšek je živ tip kot direktor Čampa.

G. Bratko Kreft je postavil moderno in prena-rejeno »Nituško« na krožni oder in jo po lutkarsko zavrtil v veselje mladine.

Ga. Nablocka je sijajna kot Kordičeva (»Med včeraj in danes«). Prekucniško rusko »Tuje dete« je bilo od publike sprejeto z izredno toplo domačnostjo.

Gdč. Igličeva bo postala živ biserček naše operete in

gdč. Fratnikova (nastopila je kot Marjetica v »Faustu«) zlat mladodramatičen sopran naše opere.

Ko zaključujemo, se vrši generalka Golieve ljudske zaloigre »Bratomorna Metavi«, kateri bodo sledili Bahrovi »Otroci« z gdč. Anko Levarjevo v nosilni vlogi. O tem podrobneje drugič.

Ivo Peruzzi.

OVOMALTINE -

NOVE CENE SO OD 5. XI. TELE:

mala škatla Din 12.—

srednja škatla Din 27.—

velika škatla Din 48.—

Ovomaltine nadomešča z uspehom izgubljene moči pri vseh tistih, ki rasejo, ki se telesno in duševno prenapenjajo, ki so bolni ali ki se starajo, ter ustvarja rezervo moči, ne da bi obteževala želodec

-speet cenejša!

Vera Gogala:

Odgovor v pesku.

Anda je negibno slonela na pečini. Svetli lasje so se ji usipali na vrat in blesteli v rožnem soju neba. Bile so najlepše ure, ko je tako mislila nanj. Okrog nje je bila tišina. Skozi ciprese je zadržitel lahen veter. Dolgi valovi so se kakor neizpolnjena želja vedno iznova vračali k obrežju in se zajedali v ostro pečino pod njo. Čutila se je zvezana s tem morjem. Ob njem je presanjala najlepše in najtežje trenutke. Zmračilo se je. Anda se je vzpe-la na skalo in prepustila svoje telo večernemu vetru.

Samotni večer pred njo ni bil ona vriskajoča živa lepota, ki se rodi v jutrnjih žarkih in prešerno objame svet, zažari na nasmejanih licih, živi v smehu in razgiba srca. Večer na morju je kakor čudovita božajoča pesem, vesoljna in polna hrepenenja, ki se preliva v sivem blešku nemirnih valov, ki tone v temine skrivnosti, pesem, ki najde pot v rahlem vetru in se kakor neizpeta izgublja v vrhovih temnih cipres.

Anda je hrepenela. Tako vroče je mislila nanj, da jo je bolelo v prsih. Jerko ji je pisal, da pride k njej na otok, ker ne strpi več brez nje. Med njima so bile neizpovedane želje. Hotela sta razdaljo pretrpeti do skrajnosti. Uživala sta v trpljenju, dokler sta si to lahko prikrivala iz oči v oči. Zdaj pa je Anda vedela, da ne bo mogla več. Po vseh presanjanjih urah, ki so gorele v njej, ko je zahajalo solnce in je veter česal njene lase, je vedela, da ne bo mogla uiti neizogibnemu izbruhu zadržanih čustev. Ali bo to njena poguba? Zakaj ne more priti do zaključka? Čemu ne zna več presojati svojega srca? Sam ogenj je v njej, samo hrepenenje. Doma pa čaka mož, ki ji zaupa.

Anda je pritisnila dlani na obraz in

počasi stopala po poti. Danilo še nič ne slutí, a v njej se skoraj že odločuje usoda. V dveh dneh bo končano. Že danes ve, da bo zmagal Jerko. Za vedno. Kako bo Danilo sprejel to odločitev? Ob tej misli se je v Andi ustavilo in obupno je vsakokrat zastrmela predse. Da bi Danila pustila samega, za vselej? To ni mogoče! Ali da bi se odpovedala ljubezni do Jerka? Vsa se je sključila in se bala misliti do konca.

Danilo jo ima rad. To je najtežje. Ko bi se vsaj nekaj zgodilo, nekaj težkega, neodpustljivega, da bi z lahkim srcem mogla od Danila proč! Ali bi ji bilo potem res laže? Ali bi mogla svobodneje izbrati novo pot? K Jerku? — Danilo je dober. Tako obziren in popustljiv je z njo. Ona pa mu tako vrača. Nič več solnce ni v njej, vse je tako težko. Zakaj se je morala vdati tej ljubezni? — A vsa leta zakona z Danilom se ne dajo izbrisati z eno samo mislijo na Jerka! — »Danilo odpusti. Preveč ljubim njega. Ali slišiš, Danilo? — Tako boš sam, ah, saj ne morem.« Videla je moža, ki se sklanja nad mizo. Z resnim mirnim pogledom včasih sledi njenim gibom. Bridko se je nasmehnila. »Zadovoljen je, ker ne slutí, kaj se dograiva v meni. — Potem me bo zaničeval.«

Anda je s suhimi vročimi očmi zrla predse. Zadajala si je vedno globokše rane v duši. Nad njo so zapeli v vrhovih temnih borovcev cvrkutajoči glasovi. Tako se je mučila in naslajala v ljubezni in obupu. Morje pa se je napol tiho pogovarjalo z nebom in grgralo med razjedenimi čermi.

Anda se je seznanila v teh dneh z mlado ljubko ženo iz Beograda. Že ko jo je prvič videla pred pleteno kabino, jo je zanimala. Kadar je mlada žena sedela sama na obrežju, je otožno gledala preko morja in držala v rokah napol odprto knjigo. Sicer pa je bila družabna in zabavna, da so se skoraj

trgali za njeno družbo. Anda je vzljubila to žensko, ki je znala čudno razpoložljivo vplivati na svojo okolico. Ime ji je bilo Nedeljka. Anda ji je rekla Neda. Mnogo sta bili poslej skupaj. Tisti večer sta se po večerji pri-jeli pod roko in se izprehajali ob morju pod oljkami.

»Danes je leto dni, odkar sem se v drugič poročila.« Nedeljka je zamišljeno podala Andi vejico dišečega rožmarina. Anda se je začudila. Ni si mogla misliti, da bi mogla biti mlada Neda že kdaj vdova. Mlada žena je zajela sapo in počasi stopala kraj Ande.

»Moj prvi mož danes tudi misli name. Prepričana sem o tem.«

Zdaj je Anda razumela in je stisnila torbico v rokah. Ni si upala izpraševati. Vendar je na klopi zvedela vso Nedino povest.

Ko je Nedeljka utihnila, je Anda negibno sedela in mislila kar naprej na Nedine besede: »Bil je dober, jaz pa sem ga zapustila.«

Kako strastno je pripovedovala Nedeljka, kako so sekale njene besede v razrvano dušo. Neda je govorila dalje in trgala drobne lističe z nemirnimi prsti.

»Ljubila sem blazno. A tudi moža sem imela rada, ne tako, čisto drugače. Še danes mislim nanj z enakimi čustvi. Včeraj sem mu pisala razglednico. Vsak mesec mu pošiljam pozdrave. Ne vem, ali jih sprejme. To me clajša. — Oh, tiste noči, Anda, ko moram misliti nanj, ko brez spanja ure in ure razmišljam, kako zdaj sam živi, kako me pogreša in se izgublja v življenju brez cilja in opore! Kakor list v vetru je zdaj, tako sam sebi prepuščen. Vem, da me ni pozabil. Vse sem zvedela. In vendar bi me moral preklinjati in zaničevati. On pa je samo mirno vstal in hitro odšel na cesto, da nisem mogla niti povedati, da mi ni vseeno. Toliko me je omajal njegov izraz, ko je zapiral

Ali ste že razmišljali o tem – zakaj baš Sargov KALODONT?

Ako hočete, da bodo Vaši zobje celo življenje zdravi in lepi, jih morate temeljito čistiti vedno znova, dan na dan. Ravno tu – v tem vsakdanjem naporu, ki ga morajo zdržati Vaši zobje, preti nevarnost, ki se ne sme prezreti. Zato se mora storiti vse, da bo čiščenje zob čim prizanesljivejše.

3 PREDNOSTI

jamčijo za Sargov Kalodont:

1. blaga pena specialnega ustnega mila temeljito čisti zobe tudi tam, kamor ne doseže ščetka.
2. izredno fina sestavina prizanesljivo čisti zobno sklenino.
3. sulforicin-oleat Dra Bräunlicha odpravi polagoma nevarni zobni kamen in prepreči, da se ne naredi drug.

ZATO VZEMI

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

DOMAČI IZDELEK

vrata za seboj, da bi se odpovedala tisti hip vsemu, vsemu, ako bi ne bil odšel od mene. Tistikrat sem se zavedela, za kratek hip sem se iztreznila od morečih sanj, od blazne ljubezni, pa je bilo že prepozno. Korak je bil storjen, in moj mož bi ne hotel več nazaj po vsem, kar sem rekla. — Anda, morda bi se bil vendarle obrnil, ako bi bila jaz hotela. Pa sem bila omahljiva. — Tako sem sedela ves popoldan v sobi in jokala od utrujenosti.

Izza otoka je počasi prilezel mesec in se razlil preko nakodrane gladine. Anda je poslušala s skrčenimi pestmi. Kakor odmev njene lastne usode so padale besede v večerni mrak.

»Anda!« je vroče nadaljevala mlada žena in v njenih očeh je govoril ogenj, ki ga Anda ni nikoli poznala. »Ali si morete misliti, da bi bila danes rada žena obeh? Obema bi bila rada dobra, oba bi razvajala z isto pozornostjo, kakor to zaslužita. Ne bi mi bilo več težko. Prvega moža ne bom mogla nikdar pozabiti. Od drugega ne bom mogla nikdar proč. Ali morete razumeti to čudno zamotano in tako resnično čustvo? Anda, ali sem nezvesta svojemu sedanjemu možu, če tako obupno mislim na prvega? Morda sem ga imela vedno rada. Le v zakonu so včasih prišli trenutki, ko sem bila tako utrujena in prazna, da sem iskala v sebi zanj vsaj malo toplote in sem našla samo nevoljo. Odkar sem vzljubila tako vroče, sem izgubila glavo in nisem mogla misliti na nobene ovire, na nobene posledice. In vendar vsakdo misli, da sem v sedanjem zakonu brezmejno srečna.«

Tedaj tudi Anda ni mogla več. Ka-

kor krik lastne bodočnosti jo je zadela Nedina življenjska pripoved. Povedala je, kako je z njo.

»Uboga sirotka!« Samo to je rekla Nedeljka in zmajala z glavo. Dolgo je bila tiha in zamišljena. »Nimam pravice svetovati!« Zaprla je oči in pomislila nase. »Ali bi danes ravnala drugače, ako bi bila na Andinem mestu?« V njej se je zganilo, uprla. »Ne vem, ne vem« si je odgovarjala napol tiho. Skoraj zajokala je v tej minuti, ko je doživljala za drugo, kar je mislila, da je zase že prestala. Povesila je glavo, da so se ji temni lasje usuli čez čelo. Anda je čakala. Tedaj je Neda počasi dvignila obraz in žalostno pogledala v Anda. V njenem pogledu je bilo mračno, globoko morje. »Anda, Nikdar, nikdar vam ne želim, da bi čez leto dni govorili tako, kakor sem vam danes govorila jaz.«

Molče sta hodili do vile. Ob slovesu, ko je Neda odhajala proti vrtnemu vhodu, je skoraj neslišno zašepetala predse: »Uboga mala Anda, ko boš ležala v njegovem objemu, boš pozabila na svet!«

Tisto noč je slonela Anda ob oknu in gledala premikajoče se luči na temnem morju. Ribiči so bili na delu.

»Kadar boš ležala v njegovem objemu, boš pozabila na svet.«

Anda je naslonila glavo na lakti. V njegovem objemu!

V tej pozni uri, čisto sama sredi zaklete lepote temnega šepetajočega morja, sama s svojimi vročimi, razdvojenimi, hrepenječimi mislimi. Tu ni bilo samo usmiljenje do Danila, niti ni bila zgolj navada, zakon, dolžnost. Nekaj v njej je vpiilo po rešitvi zani, tam globoko, na videz mrtvo čustvo se je prebujalo in klicalo po njem, pro-

silo odpuščanja. A vse drugo je kričalo po Jerku. Ljubiti, brez misli, brez ovir, enkrat izživeti vso srečo, pozabiti na vse drugo, na Danila, na Nedeljko!

Cvrkutanje v vrtu je prenehalo in prva svetloba je razdelila mrak. Anda je stopila v sobo in uredila cvetice na mizi. Njeni gibi so bili čudno ohlapni, trudni.

Jerko je ni našel v vili. Ležala je vznak na obrežju in se igrala s peskom, ki je drsél z dlani med prsti. Sklonil se je čeznjo in jo poljubil na usta. Zadržela je in odprla oči. »Zdaj je tu!« Samo to je pomislila in sedla. Vsa je trepetala. On pa je božal njene roke in ji govoril, govoril z veselimi, nasmejanimi očmi. Morje se je svetlikalo v solncu, vse okrog njiju je bilo življenje. Anda je prepustila svojo roko njegovim in lačno poslušala njegov glas. Gledala je njegove dolge, ozke roke in njegov profil. Zdaj je bilo vse še tako njeno, zdaj še.

Nagajivo ji je potresal drobni pesek čez koleno. Tudi to je pustila in krčevito zagrebala nohte v njegovo dlani, da jo je veselo presenečeno pogledal. Toľko nežnosti je bilo v njej to minuto in — toľko bolečine.

Sklonila se je naprej in počasi zarisala v gladko plast peska različne črke. Potem se je oklenila njegovega vratu, divje zaihtela in stekla proč.

V pesku je bila zarisana njena bolečina in odpoved: Zbogom!

Zvečer je odpotovala domov.

Sledila je dolga, nemirna noč. Valovi so se zaganjali v obalo. Počasi so lizali v pesek in zagrnili Andin odgovor.

Spet je posijalo solnce v prelepem jutru in se kopalo v prelivačih se vodah,

Za čiščenje krvi pijte „Planinka-čaj Bahovec“

Gotovno je že mnogim znano in se ne da nikdar dovolj toplo priporočati, da se morajo človeškemu telesu od časa do časa, zlasti jeseni in spomladi, potem naravnega zdravljenja dovajati takšne snovi, ki telo očistijo razpadkov in kri obnovijo.

Da opravite to kri osvežujoče in kri čistilno zdravljenje z najbolj zdravimi, to je najnaravnejšimi sredstvi, pijte po lekarnarju Mr. L. Bahovcu v Ljubljani sestavljeni, kri osvežujoči in kri čistilni »Planinka-čaj«, ki je najuspešneje preizkušen.

Kakor izhaja že iz imena, je »Planinka-čaj« sestavljen večinoma iz planinskih zdravilnih zelišč. Posebno pazno in skrbno je izbran čas trganja posameznih zelišč, ker ni vseeno, v katerem letnem času se zelišča nabirajo. Zdravilna zelišča, ki se porabljajo za sestavo kri osvežujočega in kri čistilnega »Planinka-čaja«, se namreč nabirajo v onem času, ko se v njih nahajajo zdravilni sok v največji meri.

»Planinka-čaj« se zaradi svoje sestave in zaradi zdravilnih snovi njegovih zelišč z uspehom uporablja pri sledečih boleznih:

- pri zaprtju,
- pri slabi prebavi,
- pri napenjanju telesa vsled črevesnih plinov,
- pri slabotnem delovanju črevesja,
- pri boleznih jeter in žolča ter pri žolčnem kamnu,
- pri hemoroidih,
- pri toščici (prekomerni debelosti),
- pri raznih kožnih boleznih (tvorih, koprivastem opahu, izpuščajih, mozoljih, ogrcih i. t. d.),
- pri poapnenju žil (arteriosklerozi).

Da se ognete vsem tem boleznim in se lahko veselite trajnega zdravja, je potrebno ter se vsakemu najtopleje priporoča vsakoletno 6—12 tedensko zdravljenje s »Planinka-čajem-Bahovec«, sestavljenim večinoma iz najboljših zdravilnih planinskih zelišč.

Zahtevajte v lekarnah izrecno le »Planinka-čaj-Bahovec« v plombiranih zavojčkih z napisom proizvajalca:

Mr. L. Bahovec, Ljubljana, Kongresni trg 12

Zakaj trpite na revmatizmu in protinu, ko Vam to ni potrebno? Vzemite »NIBOL«-tablete Bahovec, ki Vam morejo olajšati bolečine. Tudi pri živčnih bolečinah, proti glavobolu in zobobolu, kakor tudi pri boleznih vsled prehlada in hripe vzemite »NIBOL«-tablete Bahovec in zadovoljni boste. Zahtevajte v lekarnah izrecno samo prave »NIBOL«-tablete

Bahovec v originalnih steklenicah z 20 tabletami po Din 20.— ali s 40 tabletami po Din 34.— z naslovom proizvajalca: Lekarna Mr. L. Bahovec, Ljubljana, ki Vam na zahtevo brezplačno pošlje obširno poučno brošuro. Reg. S. br. 17.979 29. VI. 1935.

Postati vitek, ni več problem, ki bi se ne dal z lahkoto rešiti. V dandanašnji

napredni dobi ni niti malo potrebno, da se dame ali gospodje čutijo v družbi zaradi svoje debelosti zapostavljeni, da jih druge vitke osebe motijo z nasmeškom na ustnicah ter da se mučijo s tistimi mnogobrojnimi motnjami v zdravju, ki jih povzroča prekomerna mast ravno v najvažnejših telesnih organih. Kdor se dandanes hoče na hiter in enostaven način ter brez naporne sporta rešiti te preobilne maščobe, naj vzame vsak dan po nekaj Slatinskih tablet Bahovec, pa bo na ta način v kratkem času zmanjšal svojo telesno težo v željeni meri brez najmanjših motenj. Slatinske tablete za hujšanje, ki so pristne seveda le z imenom Bahovec, se dobivajo v vseh lekarnah, a proizvajajo jih apoteka Mr. Bahovec v Ljubljani, ki Vam na zahtevo pošlje brezplačno vsa potrebna navodila o načinu, kako se brez stradanja in brez vsakega napora doseže shujšanje v željeni meri.

Vzemite cev, pa pustite, da bo več let skozi njo tekla čista voda. Na stenah cevi se bo sčasoma nabrala debela plast, voda bo pričela počasneje teči, dokler ji zgoščena plast popolnoma ne zapre poti. Pozabili ste namreč čistiti cev. To velja tudi za tiste organe Vašega telesa, ki jim je naloga, da opravljajo obtok krvi. Tudi ti se morajo redno prečistiti, ako hočete, da ostanete zdravi, a gotovo, ako so se že pojavile motnje v prebavi, črevesju in ledvicah. Zaradi tega napravite 6—12 tedensko čistilno kuro s PLANINKA-čajem Bahovec, ki je sestavljen večinoma iz najboljših planinskih zdravilnih zelišč. Zaradi visoke zdravilne moči teh rastlin je PLANINKA-čaj dobro znan ne samo pri nas, temveč tudi v inozemstvu. Dobiva se v vseh lekarnah!

APOTEKA BAHOVEC

Ljubljana, Kongresni trg 12

Mr. Bahovčevi

„Smreka“ bonboni

proti kašlju.

APOTEKA BAHOVEC

K A Š E L J

in

H R I P A V O S T

ublažijo

Mr. BAHOVČEVI

„SMREKA“

-bonboni

sestavljani iz smrekovega ekstrakta in mentola. Radi tega zrahljajo katar, olajšajo izločanje sluzi ter desinficirajo usta in grlo; kadičcem so pa prijeten pripomoček pri omejitvi prekomerne kaje.

Zahtevajte v vseh lekarnah in drogerijah izrecno Mr. Bahovčeve „Smreka“-

bonbone, ki se ne prodajajo odprto, temveč samo v zaprtih originalnih zavitkih po Din 3.— in Din 5.— z napisom proizvajalca:

Apoteka Mr. L. Bahovec, Ljubljana, Kongresni trg 12

BRZOJAVKA

Ves dan je curkoma lilo; vsekar nekaj posebnega za suhi letni čas. Sicer ni padla poleti niti kaplja dežja v tej samotni pokrajini. Bill Thawley je tiho klel predse, ko se je vračal s pregleda. Od 432 do 457 km Pacifiške železnice je bil njegov odsek.

Stopil je v čuvajnico. Čisto preprosta lesena stavba; v enem kotu je stal štedilnik, v drugem postelja, zraven risalna miza, dva stola, umivalnik in samo še nekaj malenkosti. Pred vhodom je bila nekakšna veranda, vsa porasla z ovijalkami, to je bilo, kar je dajalo stavbi malo prijaznejše lice in nekaj domačnosti.

Tu je Bill po svojem obhodu navadno pokadil pipo tobaka in premišljeval o enoličnosti svojega brezupnega življenja. Na progi je bilo vse v redu. Ekspres San Francisco, ki priročno ob 22.38 mimo čuvajnice, lahko pride. Bill je pogledal na uro: 21.56. Še dobre pol ure časa torej, preden privozi vlak mimo. Potem pojde lahko spat, do jutra ne bo nobenega vlaka več.

Obesil je svoj mokri plašč na obešalnik, si prižgal pipo in sedel na svoj stari, polomljeni naslanjač iz vrbovih šib. Popolnoma se je stemnilo, še vedno je peliskal topli dež po listju divje trte.

Sicer ni bilo nobenega šuma od nikoder, niti glasu kake živali ali ptice. Bill je skoraj dremal in puhel oblake dima v vlažni zrak.

Tedaj, nenadoma, da, glasno kapanje. Tk-tk, tk-tk, tk, tk-tk, tk-tk. Bill je dvignil glavo in prisluhnil. Res, zdaj se je sromnil, ta prelicani žleb. Rja ga je razjedla, že tolikokrat ga je hotel popraviti. Jutri, če bo lepo, bo to storil. Nazadnje mu je postalo neprijetno to kapanje. Postal je nervozen. Vedno in vedno mu je spet udarilo na uho, da je moral prisluhniti.

Tk-tk, tk-tk, tk, tk-tk, tk-tk...

Saj to se sliši vendar, kakor bi nekdo telegrafiral. Billa je izpreletelo. Z obema rokama se je oprl ob naslanjalo in napeto poslušal. Lasje so se mu naježili in vroč pot mu je stopil na čelo, da — čisto jasno, to je bila brzojavka. Razločno so se vrstili znaki:

Pozor! Frisko ekspres v nevarnosti!

Pri 439.

Bill ni strpel več na stolu. O, Bog, ali sanja, ali je domišljija. Odkod bi mogla biti brzojavka? Menda vendar... že toliko let v tej samotni, lahko bi... Zamahnil je z roko. Bill je napel možgane. Saj je vendar čisto trezno mislil. Da bi mu zaradi zapuščenosti tukaj, na tej prerijski postaji, opešali živel?

Obrisal si je rot s čela, krepko potegnil iz pipe in sedel nazaj. Tiho je pričel zvižgati.

Že spet: iznova je zaslišal trkanje kapljic iz žleba...

Pozor! Frisko ekspres v nevarnosti.

Pri 439.

Zdaj pa ni nobenega dvoma več. Skočil je k aparatu v sobi in poklical bližnjo čuvajnico, kjer je moral ekspres pravkar mimo s stokilometrsko hitrostjo.

Nič odgovora. Vod je moral biti prekinjen. Kaj vse to pomeni?

Bill je pomislil. Pogledal je na uro: 22.14. Do kamna 439 bi moral dvajset minut pošteno teči. Okrog 22.36 prevozi ekspres tisto točko. Niti sekunde ni smel izgubiti. Vtaknil je v žep službeni samokres, vzel rdečo signalno luč in stekel po progi.

Bill je tekel za življenje štirih sto potnikov. Kajti ko je ob 22.22 brez sape pritekel do kamna 439, je videl, da so tračnice odmaknjene in telegraski vod pretrgan. Tam nekje v daljavi je že opazil žaromete lokomotive: z zvižgajočo brzino se je bližal vlak po ravni progi.

Bill se je pognal dalje. Morda ima še tri minute časa.

Privil je rdečo luč in jo vihtel v teku. Prvi strel je presekal tišino. Drugi, tretji. Naslednji je zadel Billa v roko. Izpustil je svetilko, ki je padla na tla, se razbila in ugasnila. Brezumno je Bill strgal s sebe suknjič in srajco, polil oboje s petrolejem, ki je kapal iz razbite svetilke, in zažgal. Visoko je vihtel goreče cunjce, in plamen je svetlo švignil v zrak. Tedaj ga je nekaj presunilo, da se je sesedel. Mukoma se je zvrlel s tračnic in obležal ob progi.

Nežno perilo pazljivo prati

Kako previdno, kako oprezno pere mlada perica, katero kaže ta slika. Gotovo ni hotela svojega finega perila izpostaviti robatemu postopku pri pranju navadnega perila, ki je bil takrat splošno v navadi. Vendar kaj koristi tudi ta opreznost, ako sredstvo za pranje ni bilo primerno tkanini. Namesto da bi bilo blago in prizanesljivo, je bilo ostro in je razjedalo tkanino. V tem oziru imamo danes veliko boljše. Nežno perilo lahko res prizanesljivo peremo z milnimi luskami Lux, ki se že v mrzli vodi tako obilno penijo. Lux odpravi vso nesnago, ne da bi pri tem niti najmanj poškodoval vlakna ali barvo tkanine.

LUX

Strojvodji se je posrečilo ustaviti vlak. Uradniki ekspresa so oboroženi poskakali iz vozov. Preiskali so progo, našli Billa, izstrelili nekaj nabojev v temo, nato je kmalu vse potihnilo.

Ko se je Bill zavedel, je podal poročilo. Povedal je o brzojavki. Tedaj je strojvodja Jeffrie Patworth, ki je poznal samo svoje delo, tiho rekel svojemu pomočniku: »Bless mi, ta človek menda ni pri pravi. Še nikoli nisem slišal, da bi prihajale brzojavke iz žlebov.«

D—

hofer

HERSAN

**RADIOSAN
ZAGREB
DUKLJANINOVA 1**

UPANJE IN PRIČAKOVANJE

Neki mož je rekel: »Dokler diham, upam.« Toda nobena riba ni šla na to vabo. Zato je prevedel svoj možganski blisk v latinščino in še enkrat poizkusil z njim svojo srečo. In vsemu svetu se je zdel ta izrek imeniten. **Dum spiro, spero!** To zveni tako po starih grbihi, solncu, poslikanih cerkvenih oknih in velikih orglah. Toda nesreča pri vseh reklih, pa naj bodo slovenski, francoski ali turški, je ta, da nam dajo betonsko ploščo namestu koščka gumastega traku. Ne dajo se raztegniti. Ne znajo se prilagoditi osebnosti, času in okolici.

Upanje je dobro žrebe, samo z uzde ga ne smemo preveč spustiti. Trde zobe ima in vroč temperament. Pričakovanje je upanje, ki je zbežljalo. Razočaranje je prepad, ki se pred jezdecem odpre.

Na primer: Uplate, da vam bo teta

Špela ali Meta ali Valburga zapustila vse svoje premoženje. Čez nekaj časa ste o tem že trdno prepričani. Kadar boste imeli tetin denar, se vam ne bo treba več ubijati za vsako paro. Zato sedite in sanjate, kaj boste s premoženjem počeli: skromno razkošje, malo zapravljanja in dobrotelnosti, da vas ne bodo ljudje po zobeh vlekli.

Potem pa teta iznenada umre. In ker je bila pametna, ne zapusti denarja vam, ampak meni, ker ga bolj potrebujem. Vi pa se opotečete po hribu navzdol in zadnjo besedo o vas napiše kronika življenja trudnih.

Lenim ljudem je upanje nadomestek za delo. Igralcem obramba proti zdravemu, treznemu računu. In pametni ljudje ga jemljejo v majhnih dozah kot sredstvo proti obupu.

Nekoč sem hotel vedeti, kako cenijo kvišku stremeči ljudje upanje. Vprašal sem enega izmed svojih znancev. Niti pogledal me ni. Strmel je v svoje račune in mi dejal:

»Ali ne vidite, koliko dela imam?« Dokler dihamo, upamo. Res je. Tudi upanje ne škoduje, toda ne sme nas ovirati pri delu.

Strah ima velike oči! Če slišimo koga, da kašlja, se kaj rada priplazi iz naše podzvesti misel: »Jetiko ima!«, čeprav še ne pomeni vsak kašelj jetike. Jasno pa priča, da nekaj ni v redu v grlu, v sapniku ali pa na pljučih. Zato je treba biti na oprezu! Naši predniki so nabirali smrekove vršičke, pa so se z njimi zdravili. Nam pa to ni več potrebno. »Smreka«-bonboni, ki ublažujejo vsak kašelj in lripavost, zrahljajo katar in olajšajo izločanje sluzi, so namreč sestavljeni iz smrekovega ekstrakta in drugih preizkušenih domačih zdravil. Dobe se v vsaki lekarni v zavitkih po Din 3.— in Din 5.—.

»Jajnine.« Ta izborna jed naše domače tovarne »Pekate« (makaroni, spageti in jušne zakuhe) se vsepovsod po naši državi razpečavajo. Povsod jih vidimo v izložbah: v Zagrebu, Beogradu, Skoplju, Splitu in po vseh drugih mestih in po deželi. To je najboljši dokaz, kako se njih uporaba širi in kako priljubljene so postale pri občinstvu.

**Za dež in sneg
dober dežnik pri tvedki**

L. MIKUŠ

LJUBLJANA, MESTNI TRG 31. 15

Vaša polt razodeva vse...

... na njej se zrcali Vaša negovana lepota. Polt bo lepa in ostane lepa, če jo boste redno negovali z Elida Ideal-kremo.

Zakaj to je novo na njej:

**izboljšana kakovost
požlahtnjen vonj
povečana tuba
popoln učinek.**

Ona se vleže takoj v kožo — odpravi, kerimavsebi, „hamamelis virginica“ majhne poškodbe na polti, nečistoto in velike kožne znojnice. Ona je idealna podlaga za puder — varuje pred prahom, vetrom in slabim vremenom — napravi polt medlo in enakomerno lepo.

N O V A

ELIDA

IDEAL

KREMA

Našim ugankarjem.

Ker ob času, ko smo dali to številko v tisk, še ni potekel rok za sprejem ugank iz enajste in dvanaajste številke, ne moremo še danes objaviti imen nagrajencev. To bomo storili v drugi številki, pač pa bomo nagrade (zlata polnilna peresa in knjige) razposlali tako, da jih bodo dobili nagrajenci za božično darilo.

Za prvo polovico leta 1936. razpisujemo enake nagrade kakor doslej, in sicer bo dobilo **pet reševalcev**, ki bodo dosegli največ točk, vsak po eno zlato polnilno pero, ostali, ki bodo poslali rešitve najmanj štirikrat in dosegli najmanj tretjino vseh možnih točk (120 točk), pa po eno lepo knjigo. Tako ne bo ostal nihče, kdor se bo količkaj potrudil, brez nagrade. Naše uganke niso pretežavne, ker nam ni do tega, da bi jih mogli reševati samo izobraženci. Nasprotno, čim več srečamo med reševalci preprostih ljudi, tem ljubše nam je. Zato vabimo vsakogar k sodelovanju in damo vsakomur radi zaslužno nagrado. Vse nagrajence pa prosimo samo nečesa: da nas priporoče svojim prijateljem in da nam za novoletno darilo poklonijo vsaj enega novega naročnika. S tem se nam bodo najlepše oddolžili.

Uredništvo.

REŠITVE IZ ENAJSTE ŠTEVILKE.

Skrivnostno pismo: Ravnatelju se je čudno zdelo, da je toliko napak v pismu. Pogledal je, ali niso te napake nalašč narejene. In res je dognal, da dajo vse črke, ki manjka v besedah sloh, sesta, men, jej, pridš, prijeti, dnar, anestija, popustil, Šelci, rec, pozdravjam, spmnijo, Janezovo navodilo: **Prinesi mi pilo!** Janez je torej nameraval pobegniti.

Črkovnica: začni pri zadnji črki v zadnji vrsti, beri potem proti prvi v zadnji vrsti, nato od prve do zadnje v tretji vrsti, od zadnje do prve v drugi vrsti in od prve do zadnje v prvi vrsti, pa dobiš: **Kar mačka rodi, rado miši lovi.**

Zamenjalnica: sluga, krop, slava, pest, mera, večer, Peter, noga, list, kočar, napor, veja, sreča, denar, oči, tek, reka. — **Ura teče, nič ne reče.**

Magičen lik: lirik, Itala, Ramon, ikona, Kanal.

Dopolnilnica: Kdor se v mladosti ne uči, ta v starosti pride ni.

Posetnica: Brigadni general.

Zemljepisna uganka: Anatolija, Besarabija, Sicilija, Nizozemska, Japonska: **Abesinija.**

Premikalnica: veteran, Slatina, tolovaj.

REŠITVE IZ DVANAJSTE ŠTEVILKE

Šaljiva vrvmenska napoved: Beri v navpičnih vrstah, in sicer najprej prvo, tretjo, peto, sedmo in deveto, potem pa še ostale. Dobiš: **Kakršno vreme na Silvestrovo kane, tako do konca leta ostane.**

Izločilnica: Boj se prijateljev; sovražnikov se boš prav lahko otrešel.

Posetnica: Državni tožilec.

Zlogovnica: Tesalija, Ilijada, ornament, čitanka, elektrika, Trbovlje, Abesinija, deček, opereta, poziv, repatica, Akropola, glagolica, Angora. — **Ti očeta do praga, sin tebe čez prag.**

Magična zlogovnica: Levanta, Vančura, Taraboš.

Dopolnilnica: Oton Župančič.

Zamenjalnica: pratika, znamenje, glasilo, vasi, seltev, galeja, Vinica, Somalija, koleno. — **Prazna glava se ga visoko.**

Piramida: a, as, las, slak, leska, skleda.

Uganke.

Posetnica.
(8 točk.)

UL. I. JAVORŠEK

SPLIT

Izločilnica.
(6 točk.)

pripravnica, znamenje, Moškanjci, sanjavost, žepar, Poličane, težišnica. Vzemite iz vsake besede tri (iz zadnje štiri) zaporedne črke in sestavi iz njih pregovor.

NIBOL

BAHOVEC

GIHT

REUMA

PEYMA

IŠIAS

MIŠMAC

Mr. Bahovec

PROTI BOLENIJU VSLED SEČNE KISLINE

NIBOL

»NIBOL«-tablete Bahovec jemljemo pri obolenju vsled prehlada, kakor tudi pri hripí, dalje pri tiganju v členkih, bolečinah v boku, pri glavo- in zobobolu. Enako ublažujejo bolečine pri **REVMU, PROTINU IN IŠIASU**.

Zahtevajte v lekarnah izrečno prave »NIBOL«-tablete Bahovec v originalnih steklenicah 20 tablet po Din 20.— ali 40 tablet po Din 34.— z naslovom proizvajalca:

Lekarna Mr. L. Bahovec, Ljubljana, Kongresni trg

ki Vam na zahtevo brezplačno pošlje poučno obširno brošuro za bolnike.

Reg. S. br. 17.816 od 24. VI. 1935.

Ovomaltine cenejšal

Radi sporočamo vsem našim čitateljem, da so cene krepilne hrane Ovomaltine od 5. novembra znatno znižane. Ta vest bo razveselila vse prijatelje Ovomaltine, najbolj pa bodo tega veselili naše čitateljice, katerim je na srcu skrb za družino. S tem, da se je cena Ovomaltine znižala, bo mnogim mogoče uporabljati ta redilni proizvod, ki je tako koristen za zdravje in ima razen tege tudi tako prijeten okus.

Znano je, da je Ovomaltine namenjena vsem, staršem in otrokom, odraslim in starcem, rekonvalescentom in zdravim neglede na starost, spol in poklic. Ovomaltine nadomešča z uspehom izgubljene moči pri vseh tistih, ki rasejo, ki se telesno in duševno prenapenjajo, ki so bolni ali ki se starajo, pri sportnikih pa ustvarja rezervno moč, ki je potrebna za trening in tekmovalstvo, ne da bi obteževala želodec.

Nove cene Ovomaltine so te:

mala škatla Din 12.—, srednja škatla Din 27.—, velika škatla Din 48.—.

Črkovnica.

(9 točk.)

V L V O A U N E S N M
A L S E J A Š J L O B
I A G R K K J D K A A

Zamenjalnica.

(8 točk.)

Savel, moka, Adrija, belka, Hvar, krava, Alba, Bovec, Sava, Atika, dijak, sadra, spor, vrana, mrena, kava, Iva,

Reza.

V vsaki besedi zamenjaj prvo črko z novo, da dobiš druge samostalnike. Nove črke ti povedo, kaj praznujemo letos.

Vraza.

(6 točk.)

Posodo, pa še prst mi združi pravo — dobil boš stvar, ki služi v božjo slavo.

Zlogovnica.

(8 točk.)

Iz zlogov: an, ci, či, da, e, ed, ja, ka, kur, list, lo, me, nik, od, rik, rie, ru, sev, si, slo, ska, tan, ter, var, vard, ve, vi, sestavi besede naslednjega pomena: 1. knjiga; 2. evropsko-azijska država; 3. človek brez uniforme; 4. moško ime; 5. šolska knjiga; 6. afriško mesto; 7. refleks; 8. gibanje zraka; 9. moško ime; 10. orodje; 11. del kmetije.

Vse prve in tretje črke od zgoraj navzdol dajo znan Gregorčičev citat.

Enačba.

(7 točk.)

$(a-b) + (c-d) + (e-f) + (g-h) + (i-k) + (l-m) + (n-o) = X$

a = žensko domače ime; b = nekdanji prebivalec Mehike; c = špansko mesto; d = gosposka hiša; e = delavec pod zemljo; f = revolucija; g = reka v Srbiji; h = zabavišče; i = plemič; k = oseba iz Sv. pisma; l = del pohištva; m = žensko domače ime; n = popotnik; o = turško ime.

Vremenska uganka za januar.

(8 točk.)

np cčbdtapm žčki cčtapdp, obđit
dkouk vžpf bfčdpd.

Ključ:

vkžatv = slovensko mesto;

dikčpm = človek, ki je že v letih.

ikčbč = ječa;

obupanpv = nežen otrok.

Zamenjaj črke iz ključa s črkami v reku!

Rešitve sprejemamo do 20. januarja.

Peko

VODI K ZDRAVJU, ZADOVOLJSTVU!

Alfred Hedenstierna:

Napačna vrata.

Lepa, mlada gospodična Karla Strömbornova iz Gefle je bila prvič v Stockholmu. Obiskala je sestrice Boquistove. Ko je nakupila potrebne reči in odštela znesek za povratno vožnjo, ji je ostalo še deset kron. Sklenila je iti k fotografu.

K dvornemu fotografu ne more, ker je treba zanj več denarja, a Katarina Boquistova ji je nasvetovala moža, ki skoraj prav tako dobro slika, izvrstnega fotografa, ki stanuje na Avgustini cesti števil. 34, druge stopnice levo, in ki marljivo oglašuje svojo tvrdko v časnikih.

Šla je torej na Avgustino cesto, obstala pred hišo števil. 34, zapazila gori na drugem nadstropju fotografov izvesek, zavila po drugih stopnicah in krenila na desno. Boječe je potrkala in začutila, da ji je udarila vsa kri v obraz.

Lep, mlad mož v letni obleki in z lepimi modrimi očmi je odprl vrata, zardel, se priklonil in najprijazneje poprosil gospodično, naj vstopi.

Bila je čudna delavnica, v kateri ni videla ne fotografskega aparata, ne naslanjalnih naprav, ne pregrinjal. To je bila pač le sprejemna soba.

Tudi fotograf sam je bil čuden. Bil ni prav nič gibčen in zgovoren, kakor so po navadi takšni gospodje. Potisnil je naslanjač k mizici ob divanu, se priklonil in nerodno migljal z roko, kar naj bi pomenilo, naj gospodična sede na naslanjač. Karla je v primeri z njim kazala skoraj več poguma, čeprav je bila doma le iz Gefle.

»Gospodična, vi prihajate zaradi mojih oglasov v časnikih?« je menil naposled prijazni mladi mož in še bolj zardel.

»Seveda. Ali bi ne začela takoj?« je vprašala Karla.

»Ah, gospodična, poprej se morava vendar še malo pomeniti... Jaz...«

»Prosim vas, pokažite mi nekaj slik drugih mladih deklet, da da si izberem primeren položaj.«

»Oprostite, gospodična, nimam takih fotografij. Vi ste v resnici prvi, ki ste mi izkazali čast in...«

»Ni mogoče! Kaj še niste nikdar sprejeli nobene dame? Katarina Boquistova pa mi je rekla...«

»Da, pomirite se, gospodična! Saj nisem mogel vedeti, da tako zelo cenite izkušnje.« je dejal prijazni mladi mož s porednim nasmeškom.

»Pustiva to,« je odvrnila Karla resno. »Kaj mislite, kako bo bolje, sede ali stoje?«

»Ah, vi ste v vsakem položaju mikavni! Položaj je vendar za tistega, ki vas bo vedno lahko gledal, brez pomena.« je vzkliknil mladi mož prijazno z lahnim patosom.

»Zdaj pa je dovolj besed,« je menila Karla. »Ne razumem, kaj govorite. Ali hočete ali nečete?«

»Draga gospodična, zelo se čutim počaščenega in čisto očaran sem, da, res — me zelo veseli, da ste prišli, toda vse prehitri ste s svojimi sklepi. Potrpite malo z menoj! Toliko vam lahko že rečem, da mi je vaš obraz prav posebno všeč.«

»Zelo ste prijazni,« je menila Karla z najzaničljivejšim poudarkom, ki ga je zmogla, in se posmehljivo priklonila, čeprav je bila doma le iz Gefle. »Sicer pa mislim, da možje vašega poklica sprejemajo prav tako radi grde kakor lepe, mlade kakor stare, samo da zaslužijo...«

»Potrpite, gospodična, nikar me ne žalite, če smem prositi. Priznam, da je moj oglas lahko zbudil v vas čudne misli o meni. A kaj naj si jaz mislim o vas? Mlado dekle, ki pride sem, da se iz mene norčuje.«

»Vi ste čisto ob pamet, gospod. Kdo izmed naju pa dela sitnosti in težave? Zadnjič vas vprašam, ali hočete ali nečete,« je rekla Karla s solzami v očeh in vstala, da bi šla.

Prijazni mladi mož se je, kakor je bilo videti, močno vznemiril. Žile na čelu so mu nabrekli in roke so se mu tresle. Naposled se je prepustil svojim prekipevajočim občutkom, razprostri roke, stopil proti Karli, kakor bi se hotel z njo boksati, in vzkliknil: »Da, blaznost je, če človek vso življenjsko srečo postavi na eno karto! Blaznost je, če svojo usodo zaupa dekletu, ki se tako vede kakor vi. A v tistem trenutku, ko sem vas zagledal, se me je lotila blazna strast, blazna ljubezen do vas. Naj bo, kakor hoče, gospodična, jaz vas vzamem.«

Karla je, ko je bivala v Stockholmu, obiskala med drugimi zanimivostmi tudi blaznico, in pri teh besedah mladega moža ji je postalo jasno, da ima opravka s čisto blaznim nesrečnikom. Njen prestrašeni pogled je iskal po stenah, kje bi našel gumb zvonilne naprave da bi poklicala pomoč. A ker ni ničesar našla, je planila proti vratom.

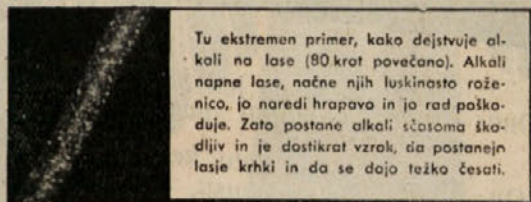

Ženske postajajo pozorne!

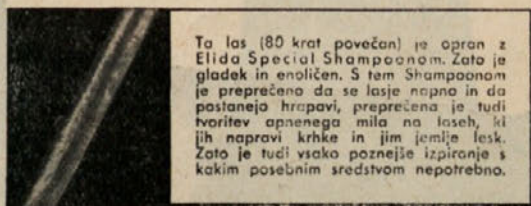
Oba Elida Special Shampoona, Kamiflor za plave lase in Brunetaflor za kostanjeve lase, zdaj v novi sestavini brez alkalijskega! Brez vsakega po- znejšega izpiranja postanejo lasje lepo bleščeči in meh- ki, se dajo lepo česati in ohranijo dalje časa kodre!

S pomočjo znanstvenih dognanj se je posrečilo odpraviti kvarne učinke alkalijskega in s tem njih kvarne posledice za lase.

Drobnogled nudi dokaz:

Tu ekstremen primer, kako deluje al- kali na lase (80 krat povečano). Alkali napne lase, načne njih luskinasto rože- nico, jo naredi hrapavo in jo rad poška- duje. Zato postane alkali sčasoma škod- liv in je dostikrat vzrok, da postanejo lasje krhki in da se dajo težko česati.

Ta las (80 krat povečan) je opran z Elida Special Shampoonom. Zato je gladek in enoličen. S tem Shampoonom je preprečeno da se lasje napne in da postanejo hrapavi, preprečena je tudi tvoritev apnenega mila na laseh, ki jih napravi krhke in jim jemlje lesk. Zato je tudi vsako poznejše izpiranje s kakim posebnim sredstvom nepotrebno.

ZA
PLAVE
LASE

KAMILOFLOR

ELIDA SPECIAL SHAMPOO

BRUNETAFLO

ZA
KOSTANJEVE
LASE

Toda mladi, zdaj neprijazni mož ji je zastavil pot, po- molil roke nasproti in vprašal, ali bi smatrala za neob- zirno, ko bi jo zaprosil za njeno ime, ko jo je bil že prej prosil, naj postane njegova žena.

Karla je odvihrala mimo njega, sunkovito odprla vrata, in prvo, kar je zagledala, je bil fotografov izvesek na nasprotnih vratih.

Napol mrtva od sramu in strahu je zastrmela v mladega, zdaj spet prijaznega moža in vzdihnila: »Gospod, oprostite, zgodila se je pomota. Ali vi niste fotograf?«

»Ne, hvala Bogu! Moje ime je Lars Lundberg. Lastnik sem lepega posestva zunaj v Rosenfeldu.«

»Pa vi ste vendar rekli, da ste oglašali v časnikih?«

»Seveda! Takoj vam pokažem!« Poiskal je časnik, in Karla je brala:

Resna ženitna ponudba. Mlad posestnik s prijetno zunanostjo in dobro vzgojo, iz ugledne rodbine, išče po tem, nič več nenavadnem potu...

Karla bi se bila morala prav za prav onesvestiti, in se pisec teh vrst sramuje namesto nje, ker tega ni storila. A razjokala se je, to je res, in rekla potem: »In... vi ste verjeli, res-nič-no verjeli, da sem se na takšno ženitno ponudbo prišla ponujati?«

»Ah, draga gospodična, sramujem se pred vami. Rad bi vam povedal — vstopite vendar za trenutek! Vi ste zbudili v meni občutek, ki ga doslej še nisem poznal. Obljubite mi, za božjo voljo, da se nisva zadnjič videla!«

Karla ni ničesar obljubila, pograbila je svoje rokavice in dežnik ter šla.

Prvi dve uri po odhodu se je strašno jezila, tretjo uro se je že precej potolajžila in drugo jutro je začela misliti na to, da bi bilo vendar neumno, ko bi se zaradi tistega mladega posestnika ne dala fotografirati. Čeprav... prav za prav je bil videti čisto čeden, kar se ne da tajiti. Sicer pa si lahko poišče drugega fotografa. Toda ne, to bi bilo strahopetno.

Natanko ob enajstih je spet stala na stopnicah hiše šte. 34 na Avgustini cesti. Zdaj je krenila na levo in se takoj pri vstopu znašla v običajni fotografski delavnici, nasproti pa ji je prišel fotograf v tradicionalnem baržunastem suknjiču. A kaj, za Boga, pomeni to? V največjem naslanjaču je sedel pred stativom ves zagrenjen gospod veleposestnik Lundberg. Ubogi mož! Hoče pač vzeti s seboj v Rosenfeld spomin na svoje bivanje v Stockholmu.

*

Bog sam ve, kako se je to zgodilo. Lundbergovi so trmast rod, in Lars ni vrgel puške v koruzo. Tako imata zdaj on in Karla Strömbornova že pol ducata dečkov, natančnih posnetkov očke Larsa, tako da se je res izplačalo iti k fotografu. Če pomisliš, kaj stanejo čevlji in obleka, so ti posnetki, ki so produkt obiska pri cenemem

fotografu na Avgustini cesti šte. 34, pač mnogo dražji kakor cel ducat najfinejših fotografij največjega kabinetnega formata pri dvornem fotografu.

Ženitne ponudbe so čedalje bolj v navadi. Rodbina Lundbergova jih ne preklinja, menila pa je, da je vse-kakor lahkomišeln tisti, ki jih piše, in da bi se prav za prav nobeno dostojno dekle ne smelo zmeniti zanje, vendar pa se izpremene v blagoslov, če je usoda res praznje razpoložena.

In gospa Lundbergova, rojena Strömbornova, reče večkrat: »Dosti vrat drži do sreče, a včasih prideš najhitreje do smotra, če potrkas na napačna vrata.«

Literarni drobiž.

Češko literarno nagrado Antonina Švehle je dobil Fr. Křelina za svoj roman »Suha leta«.

Slavni pevec Fedor Šaljapin, ki je nedavno pel v Beogradu, je izjavil, da bo kmalu nehal potovati po svetu in se bo stalno naselil v naši državi.

V Zagrebu je začel izhajati nov literarni mesečnik »Revija mladih«.

V Harperjevi založbi v Newyorku je naposled izšel dolgo napovedani roman Louisa Adamiča »Grandsons«. Pisatelj obravnava v njem problem potujčevanja našega naroda v Ameriki. Prvi rod izseljencev se še nekako upira temu, drugi pa že izpreminja svoja imena — (Adamič je že v prvem kolenu Adamich!) in se vtaplja med Angleži. V okviru tega prikazovanja naše usode nam popisuje Adamič razmere v sedanji Ameriki.

Reportažna knjiga Antona Zischke »Abesinija« je imela v Nemčiji doslej že 450.000 naklade, izšla pa je tudi že v petih prevodih. Nedavno je izšel srbskohrvatski prevod.

V Sofiji so odprli poseben muzej v spomin največjega bolgarskega pisatelja Ivana Vazova.

V Pragi je umrl Alojzij Gangl, naš najstarejši kipar. Rodil se je v Metliki leta 1859. Svoje čase je bil profesor na nekdanji obrtni, zdaj Srednji tehnični šoli. Potres leta 1895. mu je uničil živce, da je moral v pokoj. Med vojno se je preselil na Dunaj, potem pa v Prago. Ljubljano krasita njegova kipa Vodnika in Valvazorja, na operi pa so njegovi kipi Tragedije, Komedije in Genija. Eno njegovih najboljših del je doprnski kip Prešerna iz marmorja, ki ga vidimo v muzeju. V djakovski katedrali stoji njegovo »Vstajenje«, ki ga je napravil po naročilu škofa Strosmajerja. V tujini si je pridobil velik sloves, domovina pa ga je žal čisto pozabila.

Ona: No danes je pa jed po Vašem okusu, Vi ljubitelj spagetov!

On: Že že, a samo zato, ker poznam po izbornem okusu, da so to »Jajnine«.

Gospa Nora Lavrinova, profesorica na nottinghamskem vseučilišču in soproga profesorja na istem zavodu, Slovenca Janka Lavrina, je izdala v Londonu zbirko bakrorezov in litografij pod naslovom »Jugoslav scenes« z obširnimi uvodom o naši državi in njenih prebivalcih. Pet slik je iz Slovenije, iz kamniške okolice.

S PARFEMOM NA METULJE.

Neka znanstvena odprava, ki se zdaj mudi na otoku Borneu, lovi redke metulje s parfemom. V holandskih laboratorijih so namreč odkrili neko eterično olje, ki ima duh samic teh metuljev, in to olje zdaj razlivaajo, da privabijo metulje ter jih potem polove. Uspehi, ki so jih na ta način dosegli, so presenetljivi. Zdaj dobe vsako noč do sto metuljev, časih pa so bili zadovoljni, če so dobili enega.

Proti debelosti

uporabljajte neškodljive

**Slatinske
tablete za
hujšanje**

sestavljene iz naravnih mineralnih soli
in rastlinskih ekstraktov.

Proizvaja: apoteka

Mr. Bahovec
Ljubljana
Kongresni trg

V vseh lekarnah 50 tablet Din 24.—
100 tablet Din 39.—
200 tablet Din 69.—

Reg. No. 1-432 od 10. VII. 1934.

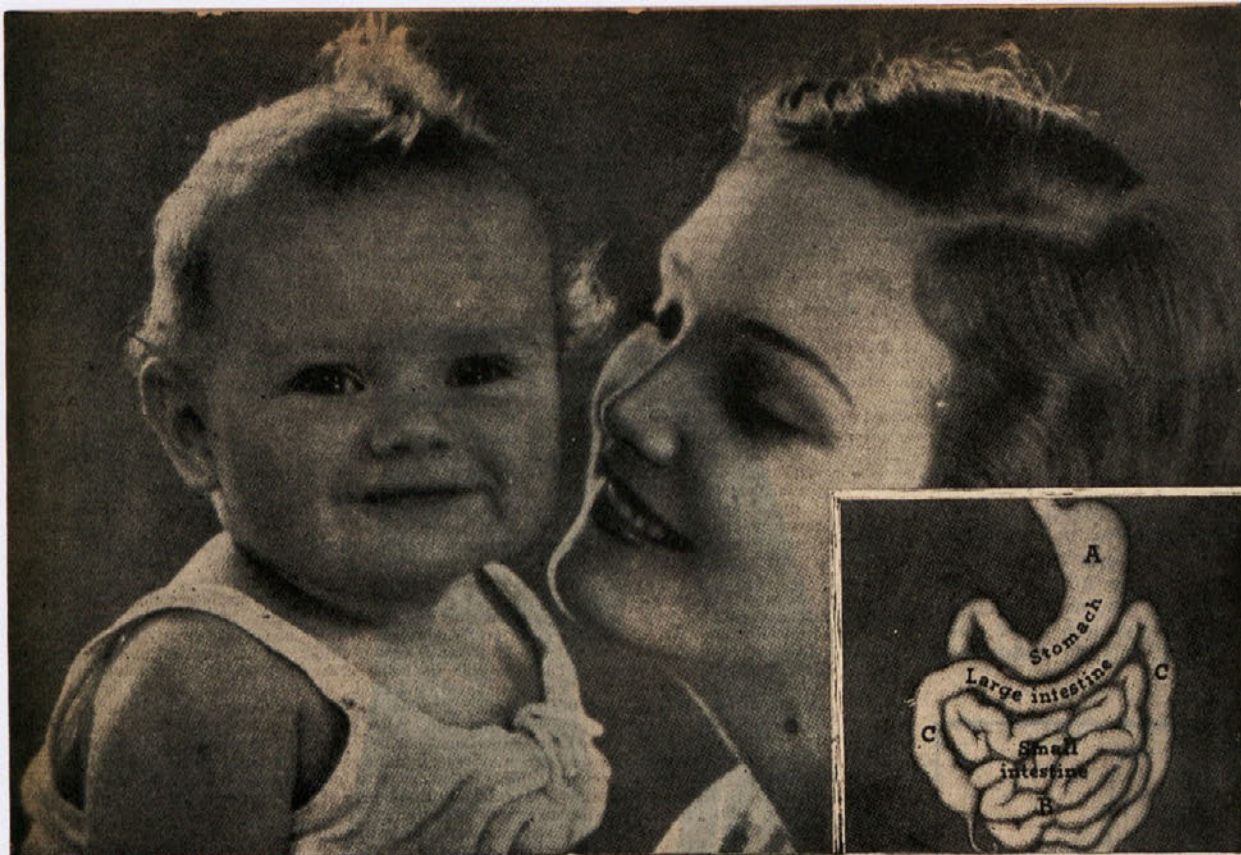

Pariško plesno toaleto Vam napravi

salon Vera

Ljubljana, Nebotičnik, VI. nadstr.

Telefon štev. 24-63

Ta krepka punčka je bila še pred petimi meseci slabotna, suha in vedno bolelna. Vsled napačne prehrane je imela bolan želodeček in vneto črevesje.

Sedaj pa je naša Ivica zdrava, močna, debela in vesela.

Če hočete svojemu otroku dobro, tedaj naj dobi za hrano sluz iz ovsenih kosmičev »ETA«.

- »ETA« ovseni kosmiči krepijo mišice in utrdijo kosti.
- »ETA« ovseni kosmiči so izborna hrana za otroke in odrasle.
- »ETA« ovseni kosmiči dajo izvrstno juho.
- »ETA« ovseni kosmiči, kuhani v mleku, so izborni zajtrk.
- »ETA« ovseni kosmiči so odlična poslastica po obedu.

Poizkusite enkrat z »ETA« ovsenimi kosmiči.

V vsaki trgovini dobite »ETA« ovsene kosmiče in navodilo za uporabo.

Izdeluje jih tovarna hranil „ETA“, KAMNIK.

Skrite želje

Vaše gospe soproge...

Skrite želje

Kadar se bliža zima, sanja Vaša gospa soproga o toplem in elegantnem kožuhu. Če pa ve, da ji tega navzlic sedanjim nizkim cenam ne boste mogli podariti, se njene hrepeneče oči začno obračati po krznenem ovratniku.

Če jo hočete osrečiti, jo razveselite sedaj za Božič ali pa za Novo leto.

Pridite k meni! Pridite sami! Dobro Vam bom svetoval. Ali pa pridite z gospo soprogo. Nekaj bo prav gotovo našla, kar bo po njenem okusu in kar bo samo njej pristajalo.

Če ima star krznen plašč, ji ga napravim kakor novega.

Priporoča se Vam

diplomirana trgovina s krznom

Srečko Lapaine

Ljubljana, Gajeva ulica 6

Telefon šte. 37-37

SALON KOS

je prvi umetniški salon Ljubljane

kjer so zastopani s svojimi deli skoraj vsi slovenski upodablajoči umetniki brez ozira na smer, na stil in na generacijo.

Opozarjamo, da je to edino podjetje te vrste pri nas. Stalno sprejemamo naročila in z njimi kakor s prodajo umetnin posredujemo kar najsolidnejše med našimi umetniki in našim občinstvom.

Gotovo je, da je danes v dobi stalnih gospodarskih pretresov najvarnejše naložen denar v umetninah, katerih cena se stalno veča.

Ako hočete dobro svojim otrokom, kupite danes za primeroma malenkosten denar umetnine, ki bodo za nedolgo v rokah vaših potomcev cela premoženja, katerih ne more razvrednotiti nobena kriza niti inflacija.

Ako bi radi komu napravili kak poseben dar, verjemite, da ni trajnejšega niti prijetnejšega užitka kakor Vam ga nudi prava umetnina.

Naj opozorimo še na to, da izvršujemo k slikam kar najsolidnejše, kar najbolj trpežne in poceni okvirje.

Se priporoča

SALON KOS / LJUBLJANA

POLJANSKA CESTA 1

Reklama in dobro blago

Reklamo so poznali že v Asiriji in Babilonu. V izkopinih, ki so stare preko 4000 let, so našli na hišah takratnih trgovcev napise v klinasti pisavi, ki so pomagali s sladkimi besedami prodajati trgovčev blago. Reklama se je vlekla skozi vsa tisočletja do današnjega dne.

Pa vendar je še veliko ljudi, ki mislijo, da je reklama sodobna bolezen in nepotrebno zlo, ki ga mora plačati potrošnik. Toda kako naj producent, trgovec ali obrtnik proda svoje blago, če ne bo ljudem povedal, kakšno je to blago, za kaj se potrebuje, kdo ga je izdelal in koliko stane.

Reklama je klic na občinstvo.

Reklama je posredovalka med prodajalcem in kupovalcem.

Reklama ima tele naloge:

- 1.) da ugodno vpliva na porabo izdelka;
- 2.) da priključuje nove potrebe izdelka, za katerega se dela reklama;
- 3.) da požiivi in poveča produkcijo;
- 4.) da s tem vpliva na boljšo kakovost blaga;
- 5.) da vsled povečane produkcije zniža produkcijske stroške in regulira cene konkurenčnih izdelkov na domačem in inozemskem trgu;
- 6.) da pospešuje napredek in
- 7.) da ustanavlja različne nove poklice ter ustvarja novo obrtno in delavsko zaposlitev.

Marsikateri producent je že reklama uničila. Marsikdo je bil nad reklamo silno razočaran. Poizkusil je vse vrste reklame, s plakati, z inserati, z izložbami, s prospekti, z diapozitivi v kinematografih, s predavanji, z obiskovanjem strank, z radijsko reklamo i. t. d.

Ni mu pomagala ne pisana, ne tiskana in ne govorilna reklama. Vsa reklama mu ni prav nič koristila, če je izdeloval in prodajal slabo in manjvredno blago.

Po reklamah se vzbudi zanimanje za izdelek. Prej ali slej ga vsakdo kupi in preizkusi. Če je izdelek slab, ga nikdar več ne kupi.

Tega se pri Dr. Pirčevi sladni kavi ni bilo bati. Prav zaradi svoje izvrstne kakovosti se je tako hitro udomačila pri vseh naših rodbinah.

Žitna kava je nadomestilo za pravo zrnato kavo. Izdelovali so jo začeli v nemških deželah iz potrebe po pijači, ki naj bi nadomestila pravo kavo. Nemški deželni knezi so hoteli s tem nadomestkom umetno omejiti uživanje prave zrnate kave, češ da gredo prevelike vsote denarja v tujino. Prepovedali so tudi uživanje prave zrnate kave, kar pa ni veliko zaleglo. Zato je n. pr. že Friderik Veliki naročil kemiku Marggrafu, naj izdela nadomestek za kavo. Preizkusili so najprej želod, ječmen, rž in kostanj, v koliki meri bi bili primerni za nadomestek. Toda šele Napoleonova celinska zapora je dvignila izdelovanje kavnega nadomestka v pravo industrijo, ki je dobila še globlje temelje med blokado v svetovni vojni in se je zlasti v Srednji Evropi še lepše razvila. Iz najrazličnejših korenin, sadežev in zrnja so začeli izdelovati nadomestke, ki seveda niso bili vedno najboljši. Najbolj se je udomačila in priljubila žitna kava. Izdeluje se večinoma iz ječmena, pa tudi iz rži, manj iz pšenice.

V nasprotju s pravo zrnato kavo ima žitna kava mnogo redilnih snovi, nima pa nič kofeina. To je glavna in najvažnejša sestavina zrnate kave, je strup, in spada med alkaloidne. Prijeten občutek, ki obide človeka, ko je za-

užil skodelico prave kave, izvira od kofeina in se deloma pripisuje tudi aromatičnim produktom, ki nastanejo pri žganju kavnih zrn in toplotnem učinku. Za pravilno prebavo je kofein vzlic svojim velikim zdravilnim učinkom nepotreben in celo škodljiv. Kofein, zaužit po jedi, odvaža kri v možgane, namesto da bi se kri nabirala v trebušni votlini, kjer je za prebavo potrebna. Zato trpi prebava, ker traja vsrkavanje hranilnih snovi dalje ali pa nepopolno. Druga lastnost kofeina je, da povečuje delo srca. Če to dela stalno ali pa dela pri slabotni konstituciji brez potrebe, srce lahko oslabi. S svojo tretjo lastnostjo draži živce, in če se to stalno in v veliki meri godi, jih tudi ohromi.

Zaradi naštetih slabih lastnosti kavne sestavine kofeina se ne priporoča uživanje prave zrnate kave, pač pa je priporočljivo uživanje Dr. Pirčeve sladne kave, ki nima kofeina in torej tudi nobenih slabih lastnosti. Ima pa zato dosti hranilnih in koristnih sestavin, ki se pri praženju seveda ne izgube, le del vitaminov odpade. Pri praženju Dr. Pirčeve sladne kave nastanejo tudi aromatični produkti, ki vplivajo poživljalno. Dr. Pirčeva sladna kava ni samo polnovreden nadomestek za pravo zrnato kavo, ampak ima tudi dokajšnjo vrednost za prehrano, medtem ko je prava zrnata kava samo nasladilo. Ako upoštevamo še to, da je Dr. Pirčeva sladna kava domača in nedrag izdelek, prava zrnata kava pa tuj in drag proizvod, bo odločitev gotovo v prilog žitni kavi.

Dr. Pirčeva sladna kava uživa pri nas odlične sloves, ker je prijetnega, osvežujočega in polnega okusa. Za Dr. Pirčevo sladno kavo se porabijo le najlepša, polna in dozorela zrna ječmena; ki so vsrkala brez števila solčnih žarkov vase. V teh zrnih so same koristne sestavine, ki jih človeško telo lahko prebavi in izkoristi.

Dr. Pirčeva sladna kava pijejo zelo radi dojenčki, pa tudi doraščajoči otroci. Ta kava jih izborno hrani, pospešuje rast kosti in ustvarja zdravo in izdatno kri. Dr. Pirčeva sladna kava je neprecenljive vrednosti tudi za bolne na želodcu in srcu, za rekonvalescentne in za živčno bolne. Pa tudi zdravi ljudje radi uživajo Dr. Pirčevo sladno kavo, ker si z njo utrdijo zdravje in okrepe ves organizem. Razumna gospodinja, ki se briga za zdravje svoje družine, jim dan za dnem nudi Dr. Pirčevo sladno kavo.

Dr. Pirčeva sladna kava je zaradi svoje cene tako časi prikladna kakor nobena druga pijača. Pozimi vroča, poleti ohlajena, zmešana z mlekom ali pa tudi brez mleka, je dandanes že mnogim in mnogim idealna in okusna vsakdanja pijača. Ona gasi žejo in redi človeka. Zaradi sladnih procesov v njej razvite sestavine delujejo prav tako kakor njeni lahko prebavni ogljikovi hidrati in naravne redilne snovi na sokove za prebavljanje s tem, da pospešujejo menjavo tvarin in skrbe tako za telesno zdravje. Zato naj vsaka gospodinja, če tega še ni storila, uvede v svojem gospodinjstvu in rodbini kot vsakdanjo pijačo Dr. Pirčevo sladno kavo.

Dr. Pirčeva sladna kava ni navadna ječmenova kava ali praženi ječmen, ona je sladna kava v pravem pomenu besede, ker je karamelizirana. Po dolgih procesih slajenja jo izdeluje domača tvornica: **Velepražarna kava in tovarna hranil »PROJA«** d. z. o. z. Ljubljana, Aškerčeva ulica 3, ki jo moramo kot domače, moderno in higiensko urejeno podjetje toplo priporočati.

ČASU PRIMERNO

je, da kupite blago za obleke, plašče, za zimska oblačila ter manufakturo sploh pri tvrdki

Novak - Ljubljana
Kongresni trg 15, pri nunski cerkvi

Dobro blago / Ogromna izbira / Najnižje cene

Za smuko specialne vrste impregniranega blaga
že od Din 58.— dalje.

Prijateljstvo.

»Janez, če danes ne dobim dveh ti-sočakov, mi ne ostane nič drugega, kakor da se ustrelim. Ali mi lahko pomagaš?«

»Prav rad bi ti... pa nimam revolverja!«

Opeharjeni Škot.

Škot je bil povabljen v boljšo družbo, kjer je sedel za mizo tudi neki slaven zdravnik.

Škot je bil nekaj bolan. Ker je hotel prihraniti izdatek za vizito, je vprašal zdravnika:

»Kaj pa delate vi, gospod doktor, če ste prehlajeni?«

»Hm.« odvrne zdravnik. »kakor nanes. Časih kašljam, časih pa kiham.«

Zdravnik je bil namreč tudi Škot.

Gospodinje!

Ni vse zlato, kar se sveti in tudi ni vse toaletni papir, kar se prodaja pod tem imenom

Zato zahtevajte izrecno:

ker je nesporno najboljši.

2 krat steriliziran!

Pazite na varstveno znamko!

Dobiva se v vseh drogerijah in trgovinah s papirjem.

Pazite na ime
„Sanol“

*Specijalni higienski
toaletni papir
brez bakterija*

Sanol

Zaščitni znak

P. MAGDIĆ

MODNA IN ŠPORTNA TRGOVINA ZA DAME IN GOSPODE

GOSPA IN GOSPOD

morata dandanes skrbneje izbirati svoje modne potrebščine. So predmeti, ki jih človek neobhodno potrebuje. Klobuk, perilo, samoveznice, rokavice, nogavice in za damo ruta, šal, svila za obleke, to so reči, ki jih ne morete pogrešati. Vse to dobite pri nas.

Med našo veliko zalogo modnih potrebščin je gotovo več reči, ki Vam bodo ugajale. Naši vzorci so čudoviti. Vse je po najnovejši modi in sodobnem okusu, in kar je glavno, kar kupite pri nas, kupite poceni.

Oglejte si naše izložbe. Pridite k nam v trgovino. Saj to nič ne stane.

Priporočamo se Vam in
Vas odlično spoštujemo!

Ura.

Ona: »Ali te ni sram, pijanec, da prideš takšen domov... Koliko je pa ura?«

On: Komaj ena... (Prav tedaj od-

bije tri.) Je že dobro... je že dobro... saj vem, da je ena. Ni potrebno, da mi trikrat ponavljaš...«

Sodobni otroci.

Mali Janko je dobil od mame dve

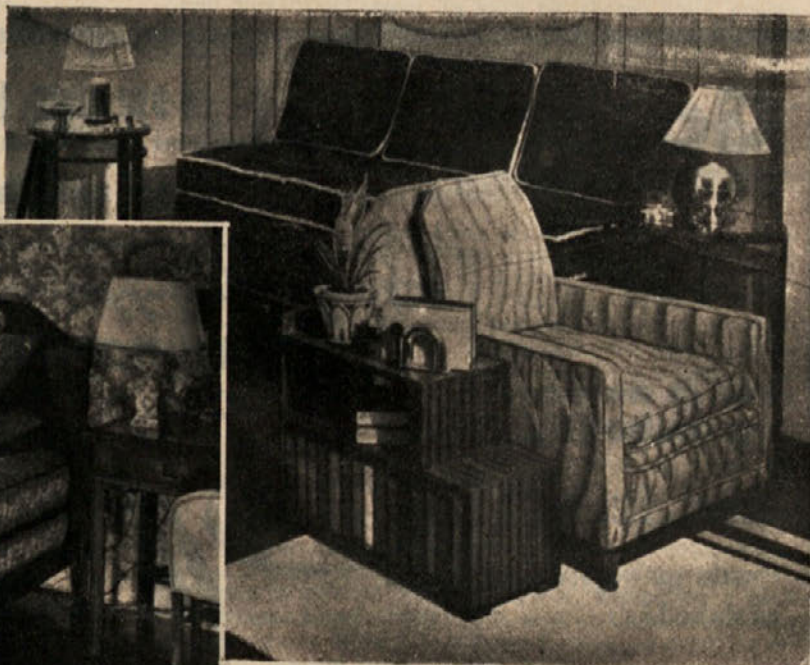
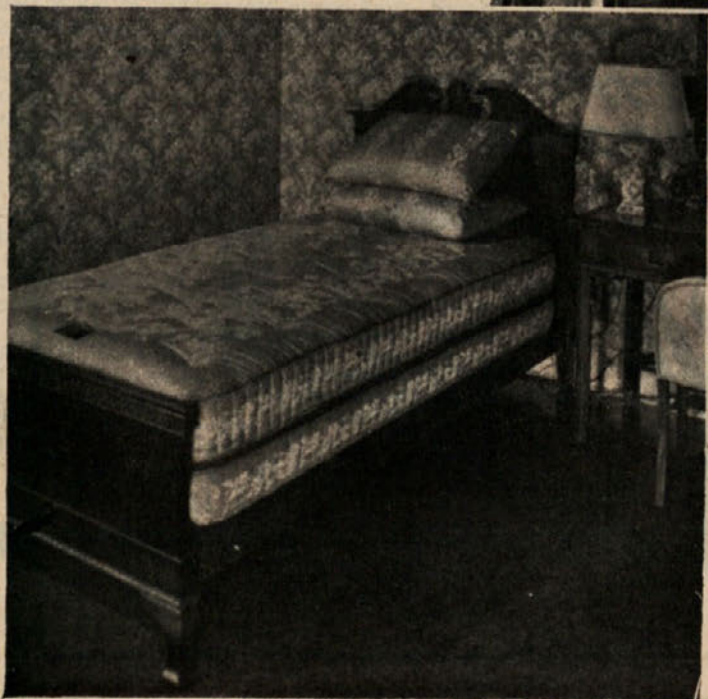
zaušnici. Na stopnicah se sreča z očetom.

»Kaj pa ti je? Zakaj si pa tako rdeč v obraz?«

Janko: »O, saj ni nič. Samo s tvojo ženo sem se malo sprl.«

Udobna postelji

Masterlova žima naredi, kdor ne verjame, naj se v njej naspi.

Pustite si napraviti posteljne žimnice, couche, fotelje, divane, zofe, klubne stole z izvrstno in izbornjo žimo, ki Vam jo po nizki ceni dobavi

Predilnica za žimo

Vilko Masterl

Stražišče pri Kranju

Zahtevajte brezplačne vzorce in ponudbe.

„Naš čaj“ za vse,

za ženske in moške, za odraslo deco in majhne otroke.

Pijte ga zjutraj in zvečer, dopoldne in popoldne.

Vsi so zadovoljni, vsi ga hvalijo.

»NAŠ ČAJ« je res pravi družinski čaj iz naših domačih čajnih rastlin.

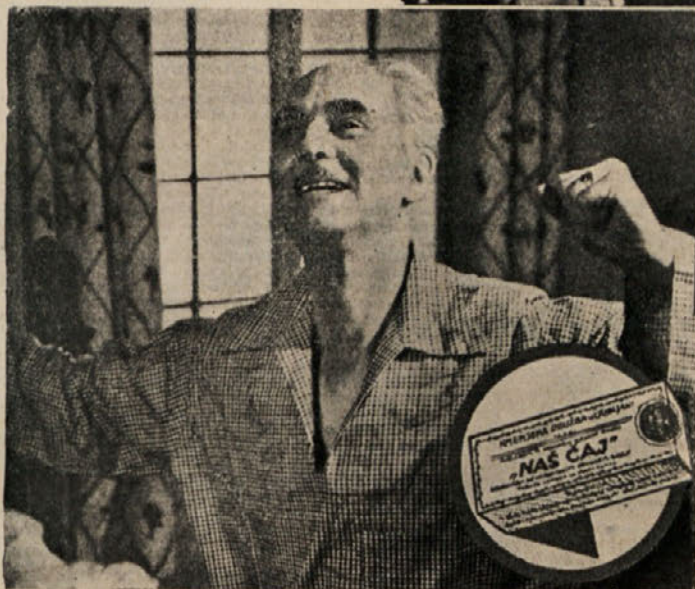
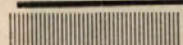
»NAŠ ČAJ« je najboljši nadomestek vsem inozemskim čajem.

Tudi Vi ga enkrat poizkusite. Vedno ga boste pili.

»NAŠ ČAJ« je odobren od ministrstva socialne politike in narod. zdravja.

»NAŠ ČAJ« dobite v vseh boljših prodajalnah.

Kmetijska družba, r. z. z o. z. v Ljubljani.

Zvečer nisem nič več utrujen, odkar pijem

„Naš čaj“

In zjutraj sem po „Našem čaju“ kar pomlajen!

Pauerjevi keksi
so veseljje otrok
in izreden užitek
odraslim

*

Čokolado, piškote, biskvite, vafeljne, napolitanke in vse druge dobre reči izdeluje moderno in higienično urejena tvornica

B. Pauer d. z o. z. LJUBLJANA VII, CELOVŠKA C.

Dr. Pirčeva sladna kava

POGLEJTE ZDRAVEGA
IN MOČNEGA JUNAKA,
KAKO JE ZADOVOLJEN!

Za to se mora zahvaliti svoji ljubi mami, ki skrbi za pravilno prehrano. — Njena deca pije samo

Dr. Pirčeva sladna kava

To je tečna, redilna in odlična hrana za otroke in odrasle. In kar je glavno, skoraj nič ne stane. Okusa je izvrstnega.

Zato zahtevajte povsod samo DR. PIRČEVO sladno kavo, ki je domač slovenski izdelek. - Odklanjajte vsako tuje blago.

SMUČARJI / PLANINCI / LOVCI!

Vse potrebščine za:

smučarstvo
zimsko alpinistiko
sankanje

drsanje
lahko atletiko
telovadbo itd.

so Vam na razpolago v ogromni izbiri po zmernih cenah v
Tvornici telovadnega orodja, športnih potrebščin in smuči

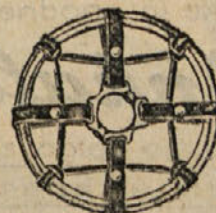

ŠPORTNE TRGOVINE

ALPINA

LJUBLJANA, TYRŠEVA CESTA 7

TELEFON ŠTEV. 32-92

Popravljamo zlomljene smuči! Zahtevajte zimski cenik!

Pogovor v ječi.

»Koliko si dobil, tovariš?«
»Štirinajst dni.«
»Kaj si pa zagrešil?«
»Ženo sem ubil.«
»Ženo si ubil... pa si dobil samo
štirinajst dni ječe?«

»Da, samo štirinajst dni. Potem me
bodo pa obesili.«

V tramvaju.

On: »Ali bi ne sedli rajši na moj
prostor?«
Ona: »Hvala, ne. Rajši bom stala.«
On: »Toda jaz bi imel vzlic temu
rajši, da bi sedli na moj prostor, ka-

kor pa da stojite na mojih čevljih.«

Poslušen bolnik.

»Ali ste storili tako, kakor sem
vam bil naročil? Tri tablete in dva
kozarčka konjaka na dan...«
»Da, gospod doktor. Samo da sem
s tabletami tri tedne nazaj, s konja-
kem pa pet naprej.«

Pozimi — premog

Pozimi — drva

Pozimi — koks

Najceneje tam, kjer najboljša
kvaliteta —

zato kupujemo:

premog pri Čebinu

drva pri Čebinu

koks pri Čebinu

Wolfova 1

Telefon 20-56

PERJE

kokošje, purje, gosje,
račje, navadno s strojem
čiščeno in čohano

Vzorci se pošiljajo brez-
plačno in franko

Dobavlja se v vsaki
množini

E. Vajda / Čakovec

Telefon št. 59, 60, 3, 4

CENE PERJA ZELO ZNIŽANE, ZAHTEVAJTE CENIK
IN VZORCE, KI JIH DOBITE BREZPLAČNO!

Električne baterije za žepne sve-
tilke in anodne baterije znamke

Penkala

trajajo dolgo zaradi
velike kapacitete
za regeneracijo.

Zahtevajte samo baterije Penkala!

BEKA-SMUČI

so odlične. **Kvaliteta** je naše, a **Beka** Lodi Vaše geslo.

Sport Kolb & Predalič, Ljubljana
Kongresni trg 4 / Telefon šte. 35-61

Imamo stalno na zalogi vse sport e potrebščine, zlasti zda
za smučarje: čevlje, nogavice, puloverje itd.

Drugi časi.

»Ko sva se vzela, sem ga vsako
jutro zbudila s poljubom.«

»In zdaj?«

»Zdaj si je pa kupil budilko.«

Zmota.

Ona: »Vselej, kadar zagledaš kak-

šno lepo dekle, pozabiš, da si ože-
njen.«

On: »Motiš se, draga. Takrat se te-
ga še le spomnim.«

Tragedija.

Na ulici pretaka grenke solze pet-
leten otrok. Starejši gospod stopi k
njemu in ga vpraša:

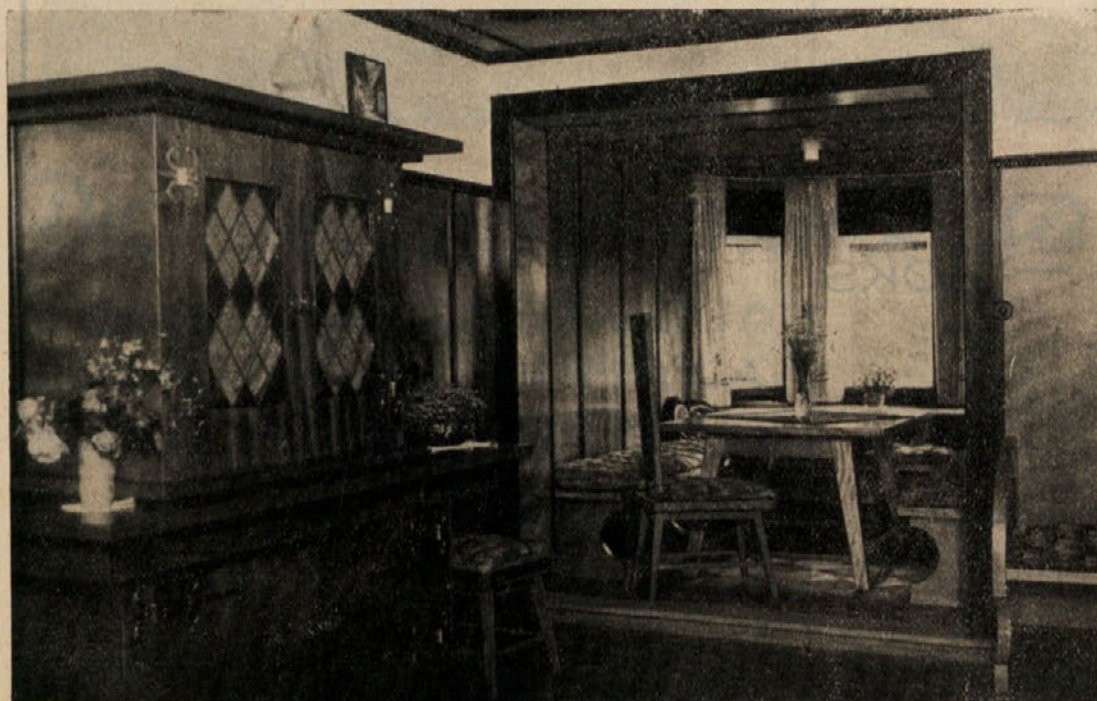
»Zakaj pa jokaš, deček?«

»Kovača sem našel na cesti. Če ga
bom dal očetu, me bo mama nabila,
če ga bom dal mami, jih bom pa od
očeta dobil.«

»Hm, zakaj ga pa ne spraviš zase?«

»Ker bi me potem oba nabila.«

*

Lep
dom
je Vaše
veselje

Po lastnih in
umetniških
načrtih
Vam
napravimo
opremo, ki
bo delala
čast
Vašemu
domu.

Oglejte si
zalogo pri
tvrdki

EGIDIJ IN KAREL ERJAVEC

tik ob mostu pri Tacnu pod Šmarno goro. Najin naslov je:

Brod pri Tacnu, pošta Št. Vid nad Ljubljano

Njene sanje so ... lepa obleka

Natančno ve, kakšen kraj bo izbrala, ve tudi za vrsto blaga, vzorca in barve. In kar je najvažnejše ve že iz lastne izkušnje, da se njene sanje lahko uresničijo samo pri trdkih

A. Žlender, Ljubljana

Mestni trg šte. 22

Tamkaj imajo vedno veliko izbiro najnovejših vzorcev vseh vrst dobrega blaga po nizkih cenah.

Strašen udarec usode.

»Ubog moj prijatelj, sprejmi moje sožalje. Slišal sem, da je tvoja tašča pri požaru zgorela. Kako pa se je moglo to zgoditi?«

»Moj Bog... tako sladko je spala, da nisem imel toliko poguma, da bi jo bil zbudil.«

Samo še nekaj manjka.

»Dandanes smo že zelo napredova-

li. Vozimo se brez konja, brzojavimo brez žice... Samo nekaj nam še manjka...«

»Kaj pa?«

»Dota brez žene.«

SALON PERILA

ALBINA BOGATAJ

LJUBLJANA, GRADIŠČE ŠT. 13

se priporoča za izdelovanje damskega, moškega, otroškega in posteljnega perila. Najfinejša izdelava! — Cene zmerne!

OPREME ZA NEVESTE IN NOVOROJENČKE!

HED. ŠARC

Ljubljana, Šelenburgova 5,
priporoča bogato zalogo perila, platna,
šifonov, namiznih garnitur, brisač, robcev,
in trikotaže. Velika izbira nogavic.

Vseh vrst sportni čevlji

vedno na zalogi. Izdeluje
tudi po meri. Stara priznana
tvrdba

A. ZALOKAR

Ljubljana, Mestni trg 19

/ Popravila se sprejemajo /

MIŠKEC MIRKO

brusilnica stekla in ogledal

LJUBLJANA VII.

Medvedova ulica 38, telefon 35-75

Izdelujem za st. vnbno in pohištveno mizar-
stvo brušena ogledala, stekla in iz ožbene
šipe. Obkladanje zidov z marmoriranim ste-
klom. Za avtomobile vetrobrane in stranske šipe

OGLEDALA -- STEKLO

Popravljam stara ogledala, da so kakor nova,
tako, dobro in poceni.
Cene brezkonkurenčne! Dobava takoj!

Novoporočenci in vsi, ki potre-
bujete pohištvo!

Malo besed — solidna dejanja!

Cene brezkonkurenčne!

Prepričajte se in obiščite bo-
gato razstavo specialnega po-
hištva

Franc Šenk

specialno pohištveno mizarstvo

Trata, Št. Vid nad Ljubljano

Postaja cestne železnice 'Stora'

Ribe za Božič

kupite najceneje pri
J. Ogrinc, Gradišče 7

KLIŠEJE
vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvaja
najsolidnejše

KLIŠARNA ST. DEU
LJUBLJANA DALMATINOVA 13

Da bo mogla ustreči vsem za-
htevam svojih odjemnikov, je

KUVERTA

konfekcijska tvornica, družba z o. z.

V LJUBLJANI

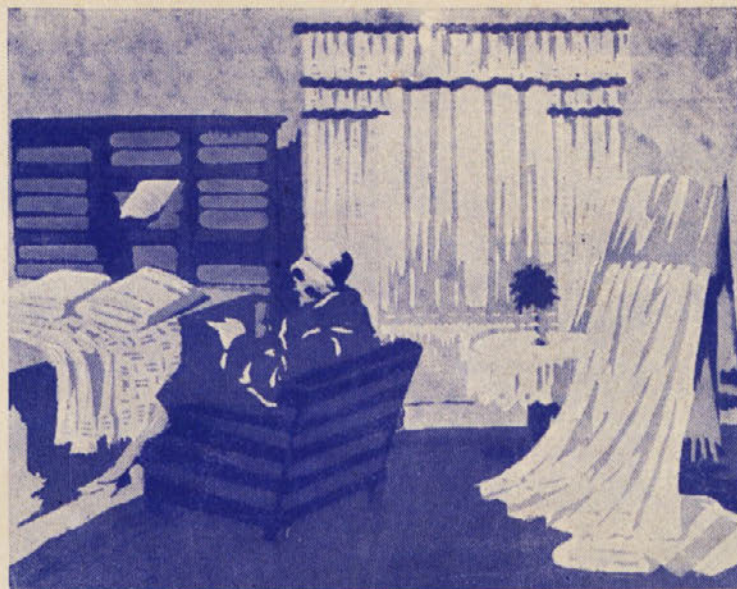
modernizirala tovarniške napra-
ve in povečala svoj obrat v
na novo preurejenem poslopiju

na Tyrševi cesti štev. 67

nasproti mitnice.

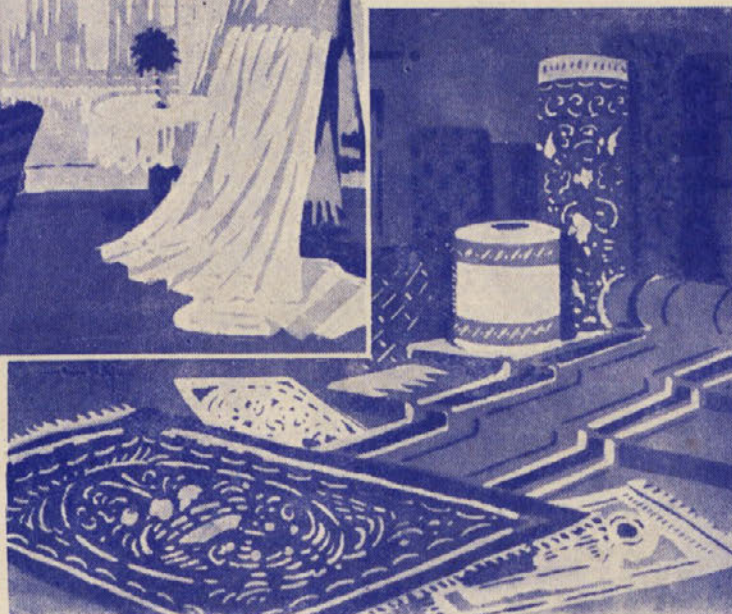
Številka telefona 28-07

Kadar si oprem-
ljate dom, si
oglejte zalogo
preprog, lino-
leja, zaves, po-
steljnine, blaga
za opreme itd.
pri tvrdki

*Ljubo doma,
kdor ga ima*

*A. E. Skabernè
Ljubljana*

Vso noč nisem zatisnila očesa ...

Če bi pila **Dr. Pirčevo sladno kavo**, pa bi ne bila nervozna. Zato zahtevajte vedno domači izdelek **Dr. Pirčevo sladno kavo**, ki je izbornega okusa.

Otroško perilo

mora biti posebno čisto!

Otroško perilo je šele tedaj res čisto, ako je oprano tako, da ne zaostanejo v njem nobene kali. Zato je ravno za otroško perilo Schichtov Radion tako izvrstno pralno sredstvo. Pri kuhanju razvija na milijone kisikovih mehurčkov, ki prodirajo skozi perilo, ga temeljito operejo in uničijo vse bolezenske kali.

Kar je dobro za otroško perilo, velja seveda še v večji meri tudi za vse drugo perilo v gospodinjstvu in družini.

SCHICHTOV

RADION

pere vse higijenično čisto